

MONTE ...declaratie..

106E JAARGANG — NO.: 202 ZATERDAG 2 SEPTEMBER 1989

AMIGOE

Preke

Maar wat is het minimumloon bij de DMO?

AANTAL GEGIJZELDEN ONBEKEND

President Shankar: situatie erg moeilijk

Noodtoestand Suriname nog niet opgeheven

PARAMARIBO - De noodtoestand welke in een deel van Suriname van kracht was is niet opgeheven. **Dit heeft hoogstwaarschijnlijk te maken met de verzets-acties van de kant van de indianen die niet minder dan drie gijzelings-acties uitvoerden, waarbij een niet bekend aantal mensen is gegijzeld onder wie ook politie-agenten en militairen. In verband met deze situatie heeft president Ramsewak Shankar zijn reis naar Europa afgezegd.**

In Paramaribo heeft president Shankar de beleidsvoornemens van zijn regering uiteengezet. In verband daarmee zei hij ondermeer dat de uitvoering van het Akkoord van Kourou "van groot belang" wordt geacht om te geraken tot het einde van de gewapende strijd, een gezond ontwikkelingsklimaat en een situatie van algehele veiligheid. Sprekend over beëindiging van de noodtoestand en de goedkeuring van het wetsontwerp zei Shankar, 'na afronding van deze formele stap kan aan de daadwerkelijke normalisatie worden begonnen".

Het opheffen van de noodtoestand is kennelijk niet doorgegaan als gevolg van activiteiten van een groep die zich "Indianen van het Amazonegebied" noemt. Deze groep heeft de verantwoordelijkheid opgeeist voor de kaping van het vliegtuig en acties in de buurt van vliegveld Zanderij, waarbij burgers hun voertuigen werden ontnomen. In politieke kringen wordt de kaping van een veerboot en gijzeling van een nog onbekend aantal opvarenden, ook aan de tot dusver onbekende groep toegeschreven. Er viel een dode bij een schietpartij op de veerboot. De piloot van het gekaapte vliegtuig van de particuliere maatschappij Gum Air is geg ijzeld.

Shankar zei vrijdag in de Nationale assemblee dat Suriname sinds donderdag in een "zeer moeilijke situatie"verkeert, als gevolg van de "landelijke acties" van de zogenoemde Amazone-indianen. De regering beschikt volgens de president niet over nieuwe informatie. Shankar riep de bevolking op "de nodige rust" te betrachten. Aan de media vroeg hij berichten voor uitzending eerst te verifieren. Het aantal gegijzelde personen op de veerboot die donderdag in Suriname op de Coppenamerivier is gekaapt, bedraagt vijf of zes. De luchtmacht voert zoekacties uit om de lokatie van het vaartuig vast te stellen, meldde de chef-staf van het Nationale leger, Badresein Sital, vrijdag in Paramaribo.

Hij zei dat de voormalige directeur van het bureau Indianenzaken, Gijsberg, zich ook op de veerboot bevond bij de kaping. Gijsberg ontkende connecties te hebben met de overvallers toen hij werd verhoord door de Militaire Politie. De groep die zich "Indianen van het Amazonegebied" noemt, eiste van de regering onder andere dat de opheffing van het bureau Indianenzaken ongedaan wordt gemaakt. Dit bureau is enkele weken terug gesloten op last van de minister van Regionale ontwikkeling Werner Vreedzaam. Hij vond toen dat de belangen van de binnenlandbewoners, bosnegers en indianen, niet gescheiden behartigd moesten worden.

VEERTIG WAGENS

De veerboot werd donderdagmiddag gekaapt in Boskamp, dat ook Coppenamepunt wordt genoemd. Ongeveer vijftien gewapende mannen voerden de actie uit. Een passagier, een industrieel uit het district Nickerie, kwam om het leven toen de overvallers schoten losten. Volgens ooggetuigen waren ze gewapend met automatische geweren en handvuurwapens. Op de veerboot bevinden zich behalve de overvallers en de gegijzelden ruim veertig voertuigen, waaronder beladen vrachtwagens.

Over de kaping van een Cesna 206 van de particuliere maatschappij Gum Air zijn geen verdere bijzonderheden bekend. Het toestel werd donderdagmiddag in Washabo in west-Suriname door een onbekend aantal indianen gevorderd. De piloot werd gegijzeld. Ook in Apoera (west-Suriname) zijn volgens commandant Sital personen gegijzeld. Het gaat om een onbekend aantal militairen en politieagenten die op de posten in Apoera werden overvallen. Zij zouden zijn meegenomen naar een vakantiehuis in de omgeving.

SPOEDBERAAD

President Shankar is vrijdagavond niet vertrokken voor zijn reis naar het buitenland. Hij zou via Amsterdam naar Belgrado reizen om de topconferentie van de beweging van Niet-gebonden landen bij te wonen. Het was niet meteen duidelijk of de reis is uitgesteld of afgelast. In presidentiele kringen is vernomen dat de huidige situatie in het land op het ogenblik onderwerp van aandacht en beraad is. De Nationale assemblee zou vandaag (zaterdag) in spoedvergadering bijeenkomen om te praten over de openbare veiligheid.

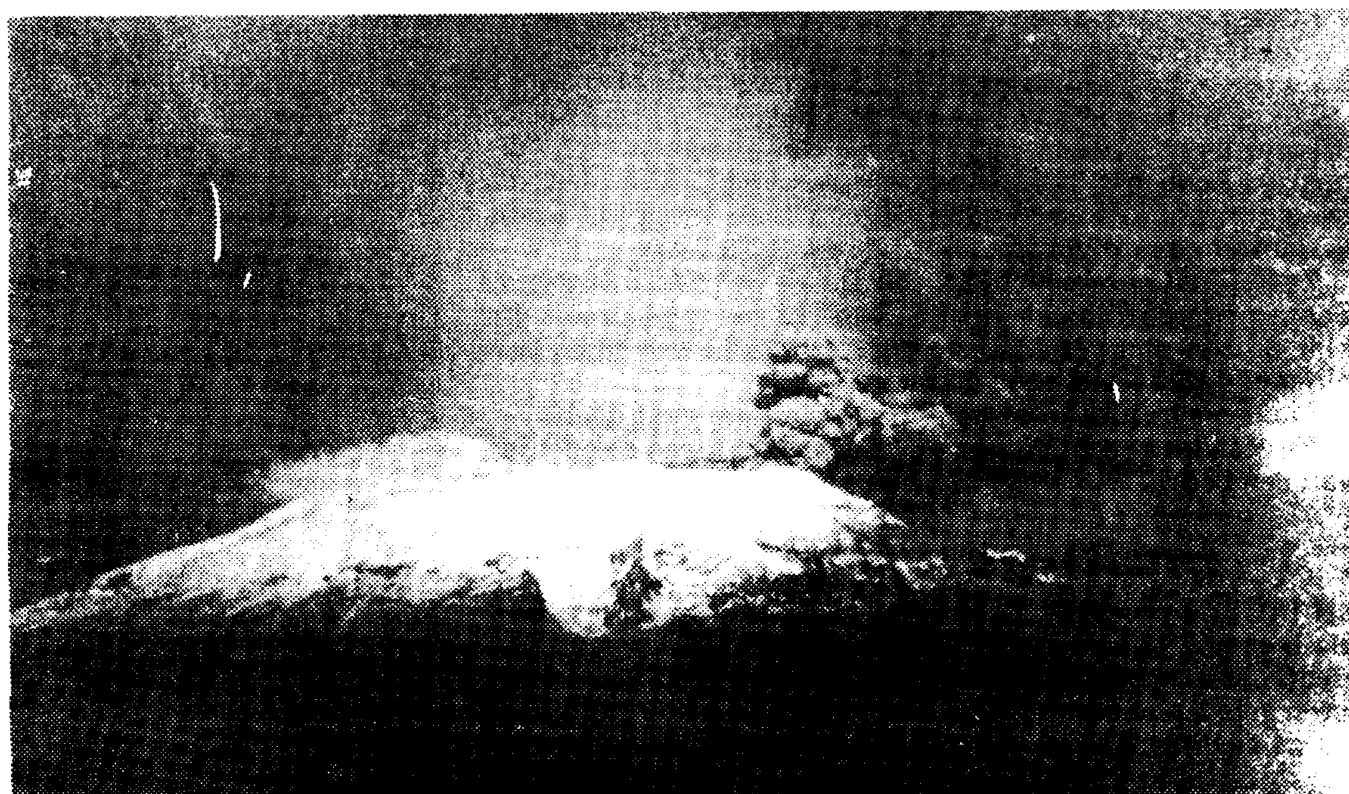


PHOTO AFP

■ *BOGOTA - De beruchte Colombiaanse vulkaan Nevado del Ruiz is weer actief met als gevolg dat de alarmfase in zijn naaste omgeving van kracht werd Vele mensen moesten worden geevacueerd. De foto toont de vulkaan in werking.*

Situatie ernstig genoemd

Nevado del Ruiz op uitbarsten

BOGOTA - De vulkanische observatiedienst in de Colombiaanse stad Manizales heeft vrijdag gewaarschuwd dat de situatie rond de opnieuw actief geworden vulkaan Nevado del Ruiz "ernstiger (geworden), wat binnen enkele uren of dagen kan leiden tot grote explosies, modderstromen of lawines". De autoriteiten hebben alarm geslagen en zijn begonnen aan de evacuatie van verscheidene dorpen in de omgeving.

De Nevado del Ruiz, 150 kilometer ten westen van Bogota, werd na vier jaar opnieuw actief. Volgens ooggetuigen hangt er een rookzuil van zes kilometer boven de vulkaan. Op de straten van de hoofdstad Manizales (320.000 inwoners) van de provincie Caldas valt reeds een 'hagelbui' van nasmeulende brokstukjes. Daarmee is de vulkaanuitbarsting feitelijk begonnen, zo zei gouverneur Alvaro Sierra van de naburige provincie Tolima in een radio-interview.

ALARMFASE

In de provincie Caldas is de alarmfase afgekondigd. Sirenes loeien in de valleien rond de vulkaan en reddingsploegen zijn bezig met de evacuatie van de omgeving. De gouverneur zei dat de meeste mensen in de risicogebieden, dichtbij de vulkaan of aan de rivieren die op de vulkaan ontspringen, inmiddels zijn geevacueerd.

Nadat de Nevado del Ruiz vierhonderd jaar 's slapen veroorzaakten twee vulkaanuitbarstingen op 13 november 1985 een aardverschuiving, waarbij de stad Armero in de provincie Tolima onder een modderstroom werd bedolven. Circa 23.000 mensen kwamen toen om het leven.

GEEN SLACHTOFFERS

De gouverneur van Tolimo verklaarde dat het nu wederom om een noodtoestand gaat. Er zijn voor zover bekend nog geen slachtoffers gevallen. De hernieuwde activiteit van de vulkaan werd gesignaleerd door de observatiedienst van Manizales.

Heidweiler in Paramaribo begraven

Door regering en leger geprezen

PARAMARIBO - Het stoffelijk overschot van de Surinaamse politicus en oud-ambassadeur Henk Heidweiller is vrijdag op de Rooms-katholieke begraafplaats in Paramaribo ter aarde besteld. Daarvoor had het lichaam opgebaard gelegen in het kabinet van het Militair gezag, waar een rouwdienst werd gehouden.

Behalve familieleden, vrienden en kennissen waren tal van regeringsfunctionarissen en buitenlandse diplomatieke vertegenwoordigers aanwezig. President Ramsewak Shankar noemde de overledene een zeer bekwaam man en een Surinamer die land en volk met al zijn talenten gediend heeft. De voorzitter van de Nationale assemblee, Jaggernath Lachmon, sprak lof over de bijdrage van Heidweiller aan het democratiseringsproces.

WIJZE ADVIEZEN

Bevelhebber Desi Bouterse zei veel van de wijsheid van Heidweiller te hebben geprofiteerd en diens wijze adviezen te zullen missen. Heidweiller, die dertig jaar diplomatieke dienst achter de rug had, was zaterdag op zestigjarige leeftijd overleden. In zijn laatste functie was hij beleidsadviseur op het ministerie van Buitenlandse zaken. Zijn carriere eindigde begin dit jaar in mineur, toen hij na een conflict met minister Eddie Sedoc buiten functie werd gesteld.

Ex-minister: 20 jaar

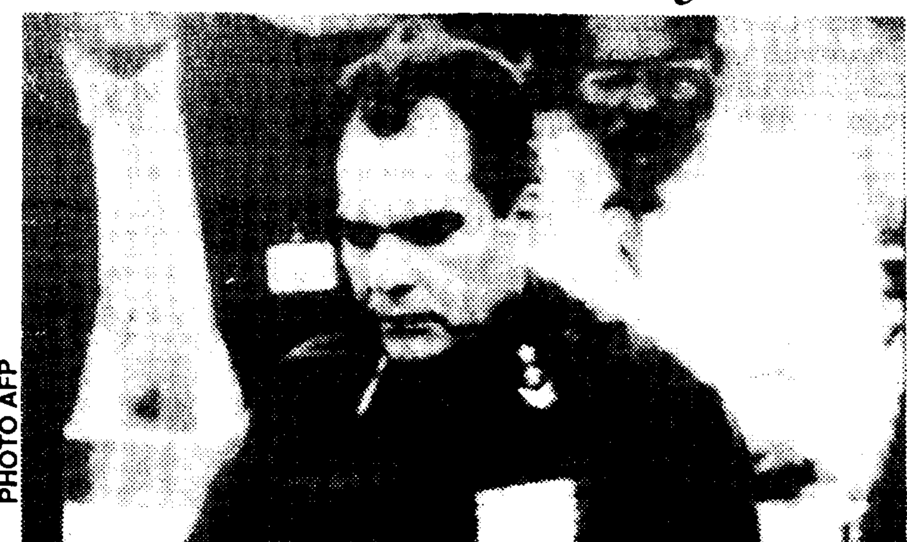


PHOTO AFP

■ *HAVANA -De oud-minister van Binnenlandse zaken generaal Jose Abrantes van Cuba heeft conform de eis van de officier van justitie twintig jaar gevangenisstraf gekregen wegens corruptie. Ook was hem machtsmisbruik ten laste gelegd.*

Smerige oorlog voorspeld

Gevecht in Australië: zakenman tegen premier

MELBOURNE-Australische politici hebben gevraagd om een onderzoek naar uitspraken van de zakenman Alan Bond. Deze heeft gedreigd de regering van de deelstaat Westaustralie ten val te brengen.

"Hij zei dat het een smerig gevecht zou worden en hij verzekerde ons dat de regering en ikzelf in het bijzonder zullen worden vernietigd", zei Peter Dowding, de premier van Westaustralie, in het parlement. Bond zou daarbij gebruik willen maken van zijn grote politieke invloed.

CONTRACTBREUK

Een woordvoerder van Bond Corporation heeft de aantijgingen tegengesproken. Het concern van Bond en de regering van de deelstaat zijn onder meer verwikkeld in een conflict over de bouw van een petrochemische fabriek ten zuiden van Perth. De regering zou voor de helft deelnemen in het project, maar wil zich terugtrekken. Volgens Dowding kwam de financiering niet rond omdat de banken Bond niet vertrouwen. Daarop heeft Bond de regering voor de rechter gedaagd wegens contractbreuk.

Bond heeft al eerder flink in de buidel moeten tasten wegens laster jegens een prominent politicus. Dat, gevoegd bij bedreigingen aan het adres van een concurrent, had in juni tot gevolg dat de Australische omroepcommissie (ABT) Bond niet geschikt vond als eigenaar van radio- en televisiestations. Zakelijk gaat het ook al niet goed met Alan Bond. Een aandeel in zijn bedrijf was deze week nog 0,50 dollar waard tegen 1,87 dollar op het hoogste punt van het jaar.

NA EEN 'vakantie' van enkele maanden, krijgen de Amigoe-abonnees vandaag Napa weer met hun krant in de bus (voor niet-abonnees in de boekhandel verkrijgbaar). Onder eindredactie van voormalig Amigoe-hoofdredacteur Norbert Hendrikse, verschijnt Napa voortaan in uitgebreidere vorm en met een grote varieteit aan artikelen over onderwerpen als kunst en kultuur, techniek en wetenschap, juridische problemen, nieuws-analyses, geestelijk leven enz. Maar ook met ontspannende lectuur, rubrieken als Sport, Podium (muziek en uitgaansleven) en uiteraard ontbreekt de wekelijkse kruiswoordpuzzel niet. Kortom genoeg te lezen in de wekelijkse Napa van de Amigoe....

Walesa

GDANSK - Lech Walesa, de voorzitter van het vrije Poolse vakverbond Solidariteit, heeft het Westen nog eens opgeroepen op grote schaal in Polen te investeren om het land er economisch bovenop te helpen.

Bij de viering van de negende verjaardag van de Akkoorden van Gdansk, de "geboorte-akte" van het vakverbond, zei Walesa dat Solidariteit nu weliswaar aan de macht is, maar dat "een economische klap" alles kan wegvagen wat bereikt is.

Werving Antilliaans personeel gaat door

Isla trekt zestien Indische experts aan

WILLEMSTAD — De directie van Isla- raffinaderij heeft tijdelijk zestien Indische experts aangetrokken. Deze ingenieurs uit India hebben jarenlange ervaring en werden na een grondige selectieprocedure, die met 1500 sollicitaties begonnen is, gekozen.

Zo blijkt uit het augustusnummer van het personeelsblad van de Isla, Nos Isla. Daarin verschijnt op de voorpagina een artikel dat geschreven werd naar aanleiding van een interview met de General Affairs manager van de Curacaose raffinaderij, Alex Baralt.

Het personeelswervingsprogramma bij de Isla werd direct na de overname van de raffinaderij door de PDVSA in oktober 1985 ingeluid.

Isla-functionarissen legden in verband hiermee vier wervingsbezoeken af aan de V.S. en Europa. Men ging vooral in Nederland op zoek naar Antilliaanse professionals. Er werden als gevolg hiervan 80 Antilliaanse technische experts aangetrokken. In totaal heeft de Isla met de komst van deze mensen 160 Antilliaanse ingenieurs in dienst zij het met een universitaire- of HTS opleiding.

Omdat velen echter nog niet veel ervaring hebben, was de raffinaderij genoodzaakt ook mensen met de nodige ervaring en 'know how' te zoeken, die kennis kunnen overdragen aan hun jongere collega's. Dat ging minder gesmeerd en men moest wel buitenlanders aantrekken.

Er werd, aldus het blad, om drie redenen gekozen voor Indische ingenieurs: de PDVSA heeft met deze werknemers gunstige ervaringen, er is veel keuze en de personeelsleden in kwestie waren bereid voor twee jaar op contractbasis naar Curacao te komen, om bij de Isla-raffinaderij te werken.

Na de eerste sollicitatieronde waren zestig mensen over. Alex Baralt heeft tijdens een bezoek aan India allen gesproken. Hij werd bijgestaan door Avitatur Sangamaswaran, een Hindu die al elf jaar werkt bij de Venezolaanse olieindustrie en momenteel projectmanager is bij Pequiven. Uiteindelijk werd voor zestien man gekozen: ze bezitten allen een academische opleiding en hebben gemiddeld zo'n zestien jaar ervaring.

De Indische werknemers arriveren dezer dagen in Willemstad, nadat de nodige legale voorbereidingen getroffen werden. De betrokkenen zullen onder meer ingezet worden voor de overdracht van kennis aan de jongere lokale krachten in de vorm van seminars en workshops. Aldus het voorpagina-artikel van de Isla-raffinaderij, Nos Isla.

Libanon

BAYRUT - Ongeveer tweederde deel van Libanon was zaterdag opnieuw het toneel van hevige gevechten. Daarbij werd onder meer zwaar artilleriegeschut ingezet en kwamen ten minste twintig mensen om en raakten 148 anderen gewond.

PIKA

Hinderwetvergunning (1)

EEN PAAR maanden geleden vond de officiële opening plaats van de spuit- en uitdeukinrichting 'Strak en Stralend' aan de Heintje Koolweg. Prima zaak. Een paar jongens timmeren daar aardig aan de weg en aan auto's.

Stond donderdag op pagina 8 van de Amigoe het volgende: het hoofd van de GGD maakt bekend dat Strak en Stralend NV een verzoekschrift heeft ingediend bij het BC ter verkrijging van een vergunning ingevolge de hindereilandsverordening voor het hebben van een autoreparatie- en uitdeuk/spuitinrichting aan de Heintje Koolweg. Gedurende veertien dagen kan men schriftelijke bezwaren tegen de verstrekking van deze vergunning indienen.

Juridisch klopt dit niet. Iemand kan niet eerst gaan bouwen en dan een vergunning krijgen om te bouwen.

Nu gebeurt zoiets wel vaker. En de trend is deze dat de bestuurderen bij een achteraf-aanvraag zeggen: ach, die mensen hebben zoveel geïnvesteerd in dat project, het zou sneu zijn als al hun moeite vergeefs was, laten we ze die vergunning maar geven.

Zo kon het geschieden dat een Dutch Schrier er lustig op Seaquariumde, moe als hij was van het red tape-circuit. En kijk es, zijn plannetje is gelukt en de overheid is maar wat blij met deze toeristische attractie.

Maar als iedereen dat nou op grote schaal gaat doen?

En stel dat er echt gegronde redenen zijn tegen de opening van een bedrijf?

* * * * *

Hinderwetvergunning (2)

EN DAN nu dit geval. Aan de Caracasbaai liggen terreinen die bestemd zijn voor lichte industrie gericht op waterrecreatie. Een botenbouwbedrijf vestigde zich daar een aantal jaren geleden onder de naam De Goede Hoop. Het lukte niet om de zaak draaiende te houden en Balentina van Marine Coastmaster kocht de zaak op. Het leuke is dat er in een aan de botenloods getimmerd en geknutseld wordt dat het een lieve lust is: Balentina gaat van de oude bedrijfsruimte een nachtclub maken. De airco's, de toiletten en de deuren worden of zijn reeds geïnstalleerd.

Nu is een dancing niet echt lichte industrie voor waterrecreatie, dus de vraag is hoe dat met het bestemmingsplan zit.

Tweede punt is, dat er nu gebouwd wordt, terwijl noch de vissers die daar sinds jaar en dag hun boot in de Caracasbaaihaven hebben, noch de omwonenden de kans hebben te protesteren tegen de komst van het etablissement. Interessant is de vraag of men ook in dit geval pas drie maanden na de officiële opening door een gedeputeerde in de krant leest dat men achter de feiten aan mag lopen met een schriftelijk bezwaar.

Nog interessanter is de vraag of de kans reëel is dat er gegronde redenen bestaan tegen de komst van een nachtclub. Het is denkbaar dat de omwonenden en de vissers niet staan te juichen om toekomstige Pubse toestanden van baldadige jongelui die op auto's zitten, luidruchtig kond doen van hun aanwezigheid en ge- of misbruik maken van de vissersbootjes en dergelijke.

Het is maar een gedachte.

Mijnheer Balentina was niet bereikbaar gisteren. Het hoofd van de afdeling Juridische Zaken van het eilandgebied evenmin.

* * * * *

Slippers en een slipje



'JE LOOPT in Spanje rond in nauwelijks meer dan een zwembroek...'. Zo luidt het onderschrift bij deze foto in De Haagsche Courant, die moet illustreren hoe heerlijk het leven is tijdens een vakantie in een zonnig land. Da's schrikken wanneer je beseft, dat de Nederlandse Antillen en Aruba óók zonnige landen zijn en dat Van der Valk, de nieuwe eigenaar van het Curaçao Plaza Hotel & Casino, plannen heeft om Nederlandse vakantiegangers voor ongeveer duizend gulden naar onze contreien te gaan vliegen...Laat ons hiervan gevrijwaard blijven, van die slechts slippers en een zwembroekje dragende toeristen. Hopelijk zet de Van der Valk-organisatie duidelijk in de folders, dat voor een gastvrij onthaal in onze landen iets meer nodig is dan slef-slef-slippers en een slipje.

* * * * *

Curaçaose hoofdstad

VRAAG AAN scholier: Hoe heet de hoofdstad van Curaçao?

Ongetwijfeld antwoordt de knaap: Willemstad.

Dat levert een 'tien' op.

Maar stel dat die scholier deelneemt aan een hersengymnastiek-wedstrijd van het radiostation Z-86, ook wel Radio Curom genoemd, en hij geeft hetzelfde antwoord. Dan ontvangt hij 'nul' punten!.

Fout, zal de spelleider roepen.

Want, zo lazen wij vanmorgen in een persbericht van Z-86, men moet Willemstad als volgt schrijven: *'Welemstat'*.

U gelooft het niet? Toch doen, want het is echt waar...

* * * * *

Waarschuwingsborden

MIJNHEER BERTAT hing donderdag aan de lijn. De zoutpannenflamingo's-beschermingsgebied-waarschuwingsborden te San Willibrordo staan overeind, meldt hij namens de verheugde bewoners van St Willibrordus en Jan Kok. In het Papiamentu en in het Engels worden de toeristen en de dagjesmensen gemaand zich te gedragen. En mooie borden zijn het, zegt de telefoonstem.

Het moet gezegd worden: er is opmerkelijk vlot gewerkt.

DE FLAMINGO'S, gevraagd om een reactie: 'Wij zijn natuurlijk heel blij met deze borden, maar wij zijn nog in dubio over de vraag of wij blijven. We staan met een been op Curaçao's grondgebied, het andere been hebben wij nog eh... opgetrokken.'

Ingezonden

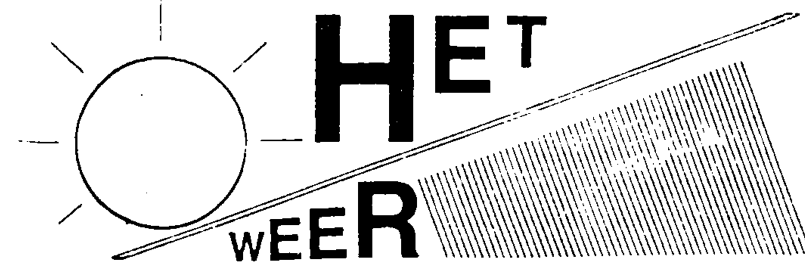
Loten-gate

HET AARDIGE van de 'verontruste' vragen van Onofre Bikker is dat hij ze praktisch zèlf kan beantwoorden.

RALPH PETERSEN
Curaçao



■ *WILLEMSTAD — Eén van de mannequins tijdens een modepresentatie gisteravond die Euromoda International Corporation de Panama organiseerde. Zowel in het Plaza Hotel als in Naick's Place waren de modellen te zien in kleding van de merken Ted Lapidus, Green Line, Zeppelin en Point Zero. Vandaag om vijf uur is er een derde presentatie voor de Manhattan Store in Punda. Dameskleding en vooral herenkleding zal gepresenteerd worden.*



WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12.00 uur lokale tijd:

Licht tot half bewolkt met kans op een plaatselijke bui.

Matige, overdag af en toe vrij krachtige oostelijke wind (tussen zeven en twintig knopen).

WEEROVERZICHT:

De aangevoerde lucht zal ook in de komende 24 uur voldoende vochtig en onstabiel zijn om op de Benedenwindse eilanden een plaatselijke bui tot ontwikkeling te doen komen.

Orkaan 'Gabriëlle' bevond zich vanmorgen om zes uur Antilliaanse tijd nabij 14.2 graden noord en 41.0 graden west, ofwel ongeveer 2130 kilometer ten oosten van de oostelijke Caribische eilanden. De orkaan trekt in westnoordwestelijke richting met een voorwaartse snelheid van 32 kilometer per uur, terwijl de sterkste winden nabij het centrum ongeveer 145 kilometer per uur bedragen. 'Gabriëlle' vormt voorlopig geen bedreiging voor het Caribisch gebied.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 0800 L.T. Afgelopen 24 uur

Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	--	--	sporen
Bonaire	zwaar bewolkt	--	--	0.1
Curaçao	zwaar bewolkt	33	27	0.0
St Eustatius	half bewolkt	30	28	9.3
St Maarten	licht bewolkt	--	--	1.2
Amsterdam	regenbui	20	8	1.0
Boston	licht bewolkt	28	22	0.0
Caracas		28	--	0.0
Chicago	onbewolkt	26	13	0.3
Detroit	licht bewolkt	24	13	0.3
Kingston	licht bewolkt	34	26	0.0
Medellín		23	--	0.0
Miami	licht bewolkt	33	25	10.9
New York	licht bewolkt	28	23	1.3
Paramaribo	zwaar bewolkt	35	24	6.0
Philadelphia	licht bewolkt	30	22	0.0
Port-au-Prince	nevel	33	22	0.0
Port of Spain	half bewolkt	32	24	12.3
San Juan	licht bewolkt	32	24	2.0

Hoofd ATM-nieuwsdienst:

Nieuwscontrole 'van boven' zeer ongewenst

WILLEMSTAD —Veranderingen in de struktuur van de Antilliaanse Televisie Maatschappij (A.T.M.) mogen nooit en te nimmer betekenen, dat 'van boven' controle wordt uitgeoefend. Controle van de media mag immers alléén en dan ook alléén door de media zelf gebeuren.

Deze boodschap had gisteren het hoofd van de nieuwsdienst van Telecuracao, Paul de Windt, ter gelegenheid van de viering van de Dag van de pers.

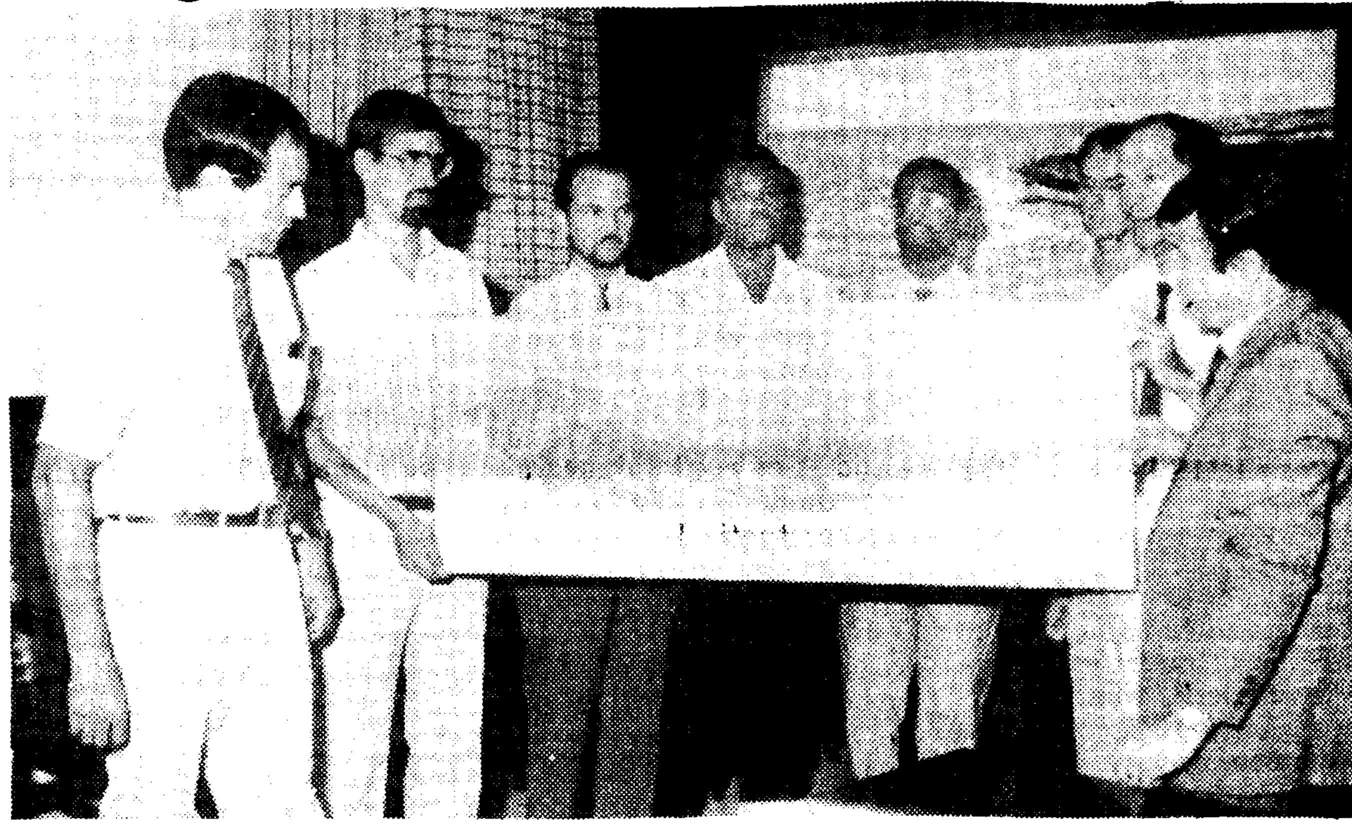
Vrijwel alle media op Curacao besteedden gisteren extra uitzendingen of edities in verband met de dag van de pers. Men kwam met commentaren op het functioneren van de lokale media en -in de meeste gevallen- hoe dat verbeterd kan worden.

Hoofdredacteur De Windt van de t.v., zinspeelde in een kort commentaar, dat tijdens het journaal door hem voorgelezen werd, op de voorgenomen decentralisatie van het tv-station naar het eilandgebied. Hij haalde 'een gedeputeerde' aan, die gezegd zou hebben dat het t.v.-nieuws na de overname gecentraliseerd zal worden.

Dat vindt de hoofdredacteur niet alleen een kwalijke, maar ook een gevaarlijke uitspraak. 'Dat het niveau van de media aangepakt moet worden in een feit. Controle op het intern functioneren mag echter nooit door derden gedaan worden, dat moeten de media en niemand anders dan de media zelf doen,' bracht De Windt naar voren. Hij wees op de belangrijke rol, in dit verband, van de nieuwe jouranlistenvereniging Prensa Uni.

Het voornemen van de toekomstige eigenaar, tot centralisatie van het nieuws, zei hij een gevaarlijke tendens te vinden, waarbij de vrije meningsuiting en nieuwgaring aangetast worden. 'Journalisten hebben geen parlement en door zelfcontrole moeten ze het niveau opschroeven. Dat mag nooit opgelegd worden. We geloven en hopen dan ook niet, dat de gedeputeerde echt meende wat hij gezegd heeft.'

Digitale kaartvervaardiging



■ *Gedeputeerde Faroe Metry tijdens de ontmoeting met het DROV-team dat werkte aan het schetsontwerp. Van deze dienst waren aanwezig Loeki F.J. Butot MSUP en de kerngroep die de afronding van het plan begeleidde, bestaande uit: mr J.J. Lapré, drs L.J. Janga, ir J.M. Lanjouw en drs R.J. Karsdorp. Ook de hoofden van de afdelingen PASO en Grondzaken, respectievelijk ir E.G. van der Horst en S.C. Leito, waren aanwezig.*

Bon Bini

WILLEMSTAD — Nu de vakantie voorbij is, start de Bon Bini Club weer met haar activiteiten. De Bon Bini Club heeft zich primair als doel gesteld de nieuwkomer op Curaçao wegwijs te maken door middel van mondelinge en schriftelijke informatie over het wel en wee op ons eiland. De eerste contactbijeenkomst vindt plaats aanstaande woensdagochtend 6 september om negen uur in Jeugdhuis De Tamarijn. Als gastspreekster is uitgenodigd de schrijfster Sonia Garmers.

Sonia is onder meer bekend van het boek 'Lieve koningin, hierbij stuur ik u mijn dochter', terwijl zij ook vele malen heeft meegewerkt aan radio- en televisieprogramma's, onder andere voor de wereldomroep, VARA en NCRV. Daarnaast heeft zij ook de grootste culturele onderscheiding van Curaçao, de Colá Debrotprijs, ontvangen.

Tijdens deze bijeenkomst zal Sonia op humoristische wijze ingaan op de verschillen tussen de Nederlandse en Antilliaanse cultuur. Niet alleen de nieuwkomer, maar iedereen die geïnteresseerd is in de twee levensstijlen is van harte welkom. Dus 'bon bini' aanstaande woensdag in De Tamarijn, Mahaaiweg-hoek Jasmijnweg. Het belooft een amusante en interessante ochtend te worden.

Radioprogramma Sonia Garmers

WILLEMSTAD — Sonia Garmers presenteert vanaf morgen een nieuw programma op Radio Hoyer I.

Het programma behandelt onderwerpen zoals bijgeloof en oude beroepen op Curaçao. Verder voert zij ook vraaggesprekken op straat met zowel het publiek als haar speciale gasten.

Het programma 'Beshimantó' wordt elke zaterdagochtend van kwart over tien tot kwart voor twaalf uitgezonden ná het programma 'Hoyer In' via Radio Hoyer I, 1010AM en 101.9FM.

Bestuur Sociedad Bolivariana

WILLEMSTAD —De Sociedat Bolivariana heeft in juli een nieuw bestuur gekozen voor het jaar 1989/1990. Het bestuur ziet er als volgt uit. Voorzitter: Angel Ramon Rico, vice-voorzitter: Gilbert Jansen, sekretaris Maura Sanchez van Rooij, penningmeester: Robert Willems, p.r.: Elba Serrano de Verris, beheerder: Henry de Rocy. Leden zijn: Johnny van Ierland, Roy Kappel en Richard Nicolaas. Directeur van het Bolivariaanse catheder is Jesus Rene Castillejo, aldus een bekendmaking van voorzitter Angel Ramon Rico.

AANDACHT VOOR WONEN, LANDBOUW, TOERISME, MONUMENTEN

DROV-ontwerp moet orde brengen

De inrichting van Curaçao in de komende tien jaar in planvorm

WILLEMSTAD — Woensdag heeft de Dienst Ruimtelijke Ontwikkeling en Volkshuisvesting (DROV) het eerste schetsontwerp van het eilandelijk ontwikkelingsplan voor Curaçao aan het Bestuurscollege toegelicht. Aan de gedeputeerde mr Faroe Metry, belast met de Dienst Ruimtelijke Ontwikkeling en Volkshuisvesting, werd een exemplaar van het schetsontwerp aangeboden.

Aan de opstelling van het ontwikkelingsplan is gewerkt door DROV-medewerkers. Het plan is gebaseerd op de Eilandsverordening Ruimtelijke Ontwikkelingsplanning Curaçao (EROC) en beoogt de meest wenselijke ruimtelijke ontwikkeling van Curaçao voor de komende tien jaar in hoofdlijnen vast te leggen.

In het plan is aandacht besteed aan de ontwikkeling van de bevolking en de werkgelegenheid en de economische gevolgen van deze ontwikkelingen voor Curaçao.

Rekening is gehouden met de mogelijkheden en beperkingen van de Curaçaose geografie. Ook is aandacht besteed aan de volkshuisvesting en de behoefte aan gemeenschapsvoorzieningen. In het plan worden voorstellen gedaan voor het toekomstige gebruik van de grond op Curaçao. Het plan beoogt nieuwe stedelijke ontwikkelingen zoveel mogelijk plaats te laten vinden binnen het bestaande stedelijk gebied opdat een maximaal gebruik kan worden gemaakt van de investeringen, welke reeds voor de bestaande infra-structuur zijn gedaan. Behoud en herstel van het historisch karakter van de binnenstad heeft daarbij de prioriteit.

Naast concentratie van ontwikkelingen binnen het bestaande stedelijke gebied beoogt het plan ook ruimte te reserveren voor kansrijke ontwikkelingen buiten dit gebied. Hierbij wordt vooral gedacht aan het reserveren voor gebieden ten behoeve van het toerisme en diepzeewater gebonden industrie. Ook stelt het plan gebieden veilig welke bijzondere waarden bezitten of zeer geschikt zijn voor reservering ten behoeve van de landbouw en veeteelt.

Het is voor het eerst dat op Curaçao een ruimtelijke ontwikkelingsplan voor het eiland in ontwerp gereed is gekomen.

Daarom zal nu eerst een informeel vooroverleg worden gevoerd door DROV met diensten en afdelingen binnen de eilandsoverheid en met instanties en organisaties buiten de eilandsoverheid, opdat kennis genomen kan worden van het commentaar op deze eerste aanzet voor het plan. Na verwerking van dit commentaar zal DROV het Bestuurscollege een definitief voorontwerp van het ontwikkelingsplan aanbieden, waarna hoorzittingen voor het publiek zullen worden gehouden en het plan voor een ieder ter inzage wordt gelegd.

BEZWAREN

Nadat belanghebbenden bezwaren hebben kunnen indienen tegen het plan en deze bezwaren zijn afgewogen, vindt uiteindelijk de vaststelling van het plan plaats door de eilandsraad. Belanghebbenden kunnen dan alsnog in beroep gaan bij de gouverneur. Na de beslissing van de gouverneur is dan een plan tot stand gekomen dat het ruimtegebrek van Curaçao op een voor iedere burger bindende wijze regelt. Gezien het belang van dit plan vereist de EROC een zorgvuldige totstandkomingsprocedure. Binnen korte tijd zullen alvast informatief nadere gegevens en onderdelen met betrekking tot het schetsontwerp bekend gemaakt worden.

Fundraising bazaar

WILLEMSTAD —De dameclub Muhe den Desaroyo (vrouwen in ontwikkeling) organiseert op zondag drie september een bazaar voor het inzamelen van fondsen voor het St. Joris College op Santa Maria. Er zal een vlooienmarkt zijn, terwijl ook planten en veel lekkernijen verkocht worden. Er is bovendien een D.J. In de middaguren zijn er voor jongeren verschillende attracties. De bazaar duurt van tien uur 's morgens tot zes uur 's middags. De entree bedraagt één gulden per persoon.

VOORLOPER ALGEMENE ZIEKTEKOSTEN VERZEKERING

Vakbond juicht maatregelen ten zeerste toe

Monte wijzigt voor Eilandgebied declaratie-systeem ziektekosten

WILLEMSTAD — Gedeputeerde van Volksgezondheid Nelson Monte heeft de Algemene Bond van Overheidspersoneel, ABVO, laten weten dat het eilandgebied het declaratie-systeem van ziektekosten voor ambtenaren die bij de eilandelijke overheid werken drastisch heeft vereenvoudigd. Er is een Bureau Ziektekosten-regeling opgericht, vooruitlopend op de totstandkoming van een Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV). Hiertoe is eveneens een commissie samengesteld.

De ABVO juicht deze maatregelen ten zeerste toe. Zo deelde vanmorgen ABVO-adviseur Hubert (Bebe) Rojer de Amigoe mee. 'Wij zijn zeer blij met deze maatregelen', zo zei hij. Rojer: 'We hopen dat de regering ten spoedigste deze maatregelen van de eilandelijke overheid gaat 'synchroniseren', zodat die ook zullen gelden voor personeel dat in dienst is van de landelijke overheid'.

Volgens de vakbondsadviseur heeft gedeputeerde Monte toegezegd er ook bij de landelijke overheid op aan te dringen om dezelfde maatregelen te treffen. Het is niet bekend wanneer dit overleg zal beginnen.

SALARISSTROOK

Overheidsdienaren hebben er recht op, dat negentig procent van gemaakte ziektekosten worden vergoed door hun werkgever (Land of Eiland). 'Wat was nu het geval?', aldus Rojer, 'Op de salarisstrook wordt honderd procent in rekening gebracht. Ook al gaat het om een ziekenhuis-rekening van tienduizend gulden. Elke maand wordt dan een bedrag afgetrokken. Een zeker percentage. De ambtenaar dient zelf naar het ziekenhuis te gaan om een kwitantie te vragen en die voor te leggen aan de werkgever. Maar het duurt soms maanden of zelfs jaren, voordat het doordringt, dat die ambtenaar slechts tien procent hoeft te betalen. En dat terwijl het ziekenhuis de rekening rechtstreeks naar de werkgever stuurt, want die heeft immers voordat de ambtenaar gebruik maakt van medische verzorging een garantie afgegeven'.

'Een enorm nadeel is ook', aldus Rojer, 'dat als iemand een behandeling heeft ondergaan - ik noem bijvoorbeeld in Houston - en dan een 'schuld' heeft van 60.000 gulden, dat hij vervolgens geen lening kan afsluiten bij een bank. Want hij staat voor zestig mille rood. Terwijl het in feite om zesduizend gulden - of veel minder - gaat'.

'GUNSTGAVE'

Veel ambtenaren beseffen evenmin dat het systeem van de 'gunstgave' bestaat, zo zei Rojer. Dat houdt in, dat iedere ambtenaar maximaal voor een bepaald bedrag kan worden belast wanneer het medische verzorging betreft. Dat maximum is afhankelijk van de salaris-klasse van de ambtenaar.

Indien de rekening dit maximum te boven gaat, past de werkgever dit bedrag bij. Voorbeeld: indien een ambtenaar in salaris-klasse 6 zit kan hij maximaal belast worden voor een bedrag van 1500 gulden. Als de rekening drieduizend gulden bedraagt, betaalt de werkgever het restant.

Rojer: 'Er zijn vele ambtenaren die dat vergeten, omdat zij voor honderd procent worden belast op hun salarisstrook. Waarom wordt niet meteen uitgerekend voor iedere ambtenaar wat hij moet betalen, zodat het administratief ook veel simpeler wordt?'.

Volgens Bebe Rojer heeft de vakbond al vele malen er bij de overheden op aangedrongen om het systeem te wijzigen. 'Bij het Land hebben vele commissies er zich mee bezig gehouden. Zonder resultaat. Daarom zijn we nu zo blij dat gedeputeerde Monte het verouderde en voor ambtenaren nadelige systeem heeft gewijzigd', zo zei de vakbondsadviseur.

Brandstofprijzen

WILLEMSTAD — Met ingang van maandag zijn de prijzen van benzine, kerosine en gasolie verhoogd met respectievelijk 0,7 cent, 0,9 cent en 0.7 cent per liter.

De pompprijzen voor vermelde aardolieproducten zijn met ingang van 4 september 1989 als volgt:

Curaçao:
benzine 92 octaan: 84,5 cent per liter;
benzine 97 octaan: 87,3;
kerosine: 27,2;
gasolie: 28,5.



WILLEMSTAD — Een groepsfoto kon gisteravond tijdens de bijeenkomst van Curaçaose journalisten uiteraard niet missen. Zelfs de fotografen stonden er deze keer (ra,ra,ra...) op. De erschillende bewindslieden en ex- collega's, die de persmuskieten met een bezoek vereerden, poseerden broederlijk met 'de gang'.

Ex-ATM verslaggever Mario Kleinmoedig:

Vrije pers ver te zoeken door invloed van de elite

WILLEMSTAD — De vrije pers is op Curaçao ver te zoeken, omdat die banden heeft met en beïnvloed wordt door machthebbers. Uit vrees voor financiële of professionele represaille door de elite die op zijn beurt de media-eigenaars beïnvloeden, komt de opvoedkundige taak van de media niet aan bod, maar is, wat als 'nieuws' gebracht wordt, vaak niet meer dan een weergave van de onbenullige scheldpartijen tussen degenen die de touwtjes in handen hebben. Deze, voor Curaçaose begrippen, vrij uitdagende stelling poneerde gisteravond ex- verslaggever van Telecuraçao, Mario Kleinmoedig, tijdens een bijeenkomst voor journalisten, ter gelegenheid van de dag van de pers. Kleinmoedig meent dat deze situatie de ontwikkeling van sociale rechtvaardigheid en een ware democratie parten speelt. Van een balans tussen de belangen van 'degenen mét' en 'degenen zónder' is immers geen sprake.

In de Ballroom van het Princess Beach Hotel werd gisteravond een receptie gehouden. De organisatie was in handen van de vorig jaar opgerichte journalisten vereniging Prensa Uní.

GEEN BELANGSTELLING

Voorzitter van die organisatie, Hubert Paulina (Curom Z-86), had tijdens een korte rede weinig positiefs te melden: de belangstelling van de werkers in de media zich bij Prensa Uní aan te sluiten is nihil. Reacties op een verzoek van het bestuur inzake contributie bleven zelfs helemaal uit. Paulina meldde dat als gevolg hiervan velen vorig jaar, op de dag van de pers, aangekondigde plannen niet gerealiseerd werden.

EXODUS

Voor het bestuur is het gebrek aan belangstelling een slecht teken, maar zeker geen reden het hierbij te laten. Eén van de zaken die de organisatie zeer zeker zal willen uitzoeken, is de exodus van professionals uit het vak. Een rekensommetje wees uit, dat het afgelopen jaar niet minder dan twaalf mensen de journalistiek vaarwel zeiden en elders een baan zochten. De meesten besloten de p.r. in te gaan. 'Something is wrong. Deze situatie is zorgwekkend. We weten niet precies wat de reden is. Er zullen wel verschillende zijn,' aldus de journalist van het radiostation Z-86.

OPLEIDING

Hij meldde dat over dit onderwerp en het functioneren van de media in het algemeen binnenkort een forum zal plaats vinden. Ook loopt de groep met plannen rond om een journalistenopleiding te beginnen. Met gouveneur René Römer werden enige maanden geleden plannen besproken om bij de UNA een journalistieke faculteit te openen. De gouverneur bleek dit een goed idee te vinden, bracht de voorzitter van Prensa Uní naar voren. 'Vorming van journalisten is belangrijk. Dat zal plaats vinden, rekening houdende met de lokale omstandigheden, en geen copie worden van opleidingen in het buitenland,' zei de verslaggever.

VIERDE MACHT

Naast vele persmensen, waren gisteravond ook diverse bewindslieden en genodigden uit de privé sector en het vakbondswezen present. Eén van hen was gedeputeerde van Cultuur en Onderwijs, Dito Mendes. Hij vertegenwoordigde gezaghebber Elmer Wilsoe en drukte journalisten op het hart, hun invloed als 'vierde macht' vooral goed te gebruiken. Nu gebeurt dat, volgens Mendes, maar al te vaak niet op de juiste manier. 'De educatieve- en informatieve rol van de media laat te wensen over. Het argument is dat de bevolking krijgt wat het graag wil hebben,' zei Mendes. Hij deed een beroep op de media de hand in eigen boezem te steken en vooral niet te vergeten dat hun invloed op het eiland enorm is.

POSITIEF

Aan dat laatste besteedde hij veel aandacht. 'We moeten niet denken dat de wereld hier ophoudt. Het nieuws gaat naar buiten. We moeten ervoor zorgen dat de wereld van ons een positief beeld krijgt, niet in ons belang, maar in het belang van onze kinderen.'

De gedeputeerde kondigde aan, dat bij de overheid plannen bestaan, om met een opleiding voor journalisten te beginnen. 'We hopen dat de vierde macht op Curaçao in de toekomst wel ten volle en positief uitgeoefend zal worden,' aldus Mendes.

OVERTIME

De Antilliaanse premier, Maria Liberia, hield ook een -geimproviseerde- rede, waarin ze wees op de extra aadacht die de media zelf op de dag van de pers besteedden aan hun functioneren. 'Die commentaren moeten een spiegel zijn voor de journalisten en de gemeenschap. We moeten die boodschappen niet als eendagsvliegen beschouwen, maar er een heel jaar uit putten.' De premier maakte melding van het grote aantal media dat dit eiland rijk is ('om die alle te lezen en te beluisteren, dan moet er wel veel overtime worden gemaakt...') en hun uitermate belangrijke rol. 'De media hebben veel macht in handen, daar moeten ze goed gebruik van maken.'

ONDERONTWIKKELING

Minister Chucho Smits noemde het gebrek aan gedegen informatie op Curaçao nijpend. 'Onze statistieken zijn achterhaald. Nieuwe gegevens en cijfers zijn niet voorhanden. Dit zal een aspect zijn, dat met onderontwikkeling te maken heeft. Ook de journalistiek is hier nog in ontwikkeling,' bracht Smits naar voren.

Smits noch mevrouw Liberia bleken, zo kon uit hun reacties blijken, erg ingenomen met de boodschap van de hoofdspreker van gisteravond, Mario Kleinmoedig. Hij verliet onlangs de ATM-nieuwsdienst om bij het publiciteitsbureau van Frans Heiligers te gaan werken.

IDEALIST

Kleinmoedig droeg zijn rede op aan 'alle eerlijke journalisten.' Daaruit moest blijken dat hij, na een journalistieke loopbaan van drie jaar - die hij als idealist begon-, ietwat geschrokken is van hetgeen hij tegenkwam. Journalisten komen hier namelijk, volgens de spreker, niet toe aan hetgeen ze eigenlijk moeten doen: het informeren en opvoeden van de hele gemeenschap, ook massa, de 'kleine man.' De discrepantie 'kleine man' versus de 'machthebbers' liep als een rode draad door de speech.

TELEFOONTJE

Kleinmoedig laakte de wijze waarop momenteel nieuws 'gefabriceerd' wordt, waarbij de eigenlijke weg die bewandeld moet worden voor nieuwsgaring, niet afgelegd wordt. 'Nieuws krijg je door je onder mensen te begeven. Op straat. Dat nieuws moet gecheckt worden én vervolgens weer aan diezelfde gemeenschap gepresenteerd worden. Nu echter, gebeurt bijna alles via een simpel telefoontje.' Dat telefoontje, signaleerde de spreker, is jammergenoeg maar al te vaak afkomstig van een lid van de 'macht', de mensen 'met': de politici of vakbondsleiders, de zakenman.

POLITICI

Kleinmoedig stond [illegible] stil bij de rol en in [illegible] de politiek op de [illegible] kwam tot de conc[illegible] politici maar al te [illegible] zinnings te melden [illegible] Het feit echter d[illegible] politci gaat, maar [illegible] ze te zeggen hebben [illegible] nitie nieuws. 'Het [illegible] weet dat dit geen nieuws is, wij weten het ook, maar [illegible] lijkt op een n[illegible] onze pennen en [illegible] doet werken. Van invloed van politici op m[illegible] naars maakt [illegible] ding: dat gebeurt zijns inziens zonder meer en [illegible] mige gevallen op grote schaal.

RECHTER EN GOD

Veel aandacht besteed[illegible] ook aan de voor [illegible] normale praktijken, [illegible] naast zeer bloedige [illegible] dagelijks foto's [illegible] dachten met naam [illegible] naam worden gepu[illegible] en mensen 'bij voorbaat [illegible] echt worden'. Dit is jammergenoeg alleen het geval wanneer het om de kleine man gaat die geen enkele 'macht' heeft. 'In het geval van de kleine man gaat de journalist op de stoel van d[illegible] zitten, van de politicus en de politie. Men gelooft zelf God te zijn,' aldus de verslaggever, die zich afvroeg w[illegible] dit geval erger is: de misdaad of het ongeluk of de verslaggever/ fotograaf die het vastlegt. Kleinmoedig zei dat dit soort ontwikkelingen bij hem walging veroorzaaken voor het beroep.

DRUGSHANDEL

Een andere tekortkoming is het gebrek aan aandacht en het door de vingers kijken wanneer het gaat om [illegible] gelmatigheden bij [illegible] van de gevestigde or[illegible] onder degenen die de [illegible] handel finacieren. Hun [illegible] komingen worden niet aan de kaak gesteld, maar zelfs stilletjes verzwegen

SCHELDPARTIJEN

In plaats van het verslaan van waanzinnige politieke scheldpartijen zouden de media, wanneer ze wel echt vrij zijn, hun ware [illegible] moeten oppakken: [illegible] ding van de mense[illegible] mensen. Zolang dat [illegible] en zolang journalis[illegible] beïnvloed worden d[illegible] thebbers en van [illegible] saille kunnen verwa[illegible] er de mening van de spreker, geen vrije pers, maar enkel grondwettelijke persvrijheid.

'Remmend effect op investeringen binnenstad'

DMO tegen verhoging van minimumloon winkelpersoneel

WILLEMSTAD — De Downtown Management Organization (DMO) heeft met belangstelling kennis genomen van de plannen van minister van Arbeid en Sociale Zaken tot verhoging van de minimumlonen voor het winkelpersoneel, alsmede van de suggestie van Bonecozijde tot arbeidstijdverkorting. Zo wordt in een persbericht gemeld. 'De DMO is in principe voorstander van iedere verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het winkelpersoneel, mits de ontwikkeling- en in de winkelsector een dergelijke verbetering wettigen'.

Sedert 1983 is er in de binnenstad sprake van een uiterst zorgwekkende ontwikkeling, resulterend in talrijke winkelsluitingen en afvloeiing van personeel en nog altijd is er geen sprake van een duidelijke verbetering van de situatie. Daarom moet voorkomen worden dat een verbetering van de arbeidsvoorwaarden afbreuk doet aan de vooruitzichten op economisch herstel in de binnenstad en daarmee aan de verbetering van de werkgelegenheidssituatie in de winkelsector. Zo meldt de DMO.

NEGATIEF

'Hoewel de nu gepresenteerde verhoging van de minimumlonen getuigt van meer realisme dan eerdere voorstellen, meent de DMO dat onder de huidige omstandigheden een geleidelijke verhoging van de lonen in categorie III naar het niveau van categorie II negatieve consequenties zal hebben voor de werkgelegenheid in de winkelsector'.

'Verkorting van de werkweek van 45 naar veertig uur is voor een beperkt aantal winkels in de binnenstad reeds doorgevoerd, echter betekent voor het merendeel der winkels een onacceptabele lastenverzwaring', zo schrijft de DMO.

REMMEND

'Het Curaçaose investeringklimaat wordt al negatief beïnvloed door de hoge arbeidskosten en een verdere verbetering van de arbeidsvoorwaarden zal een sterk remmend effect hebben op de geneigdheid tot investeren in de binnenstad'.

'Vanwege deze consequenties meent de DMO, dat een verhoging van het minimumloon voor categorie III en arbeidstijdverkorting in de winkelsector vooralsnog afgeraden dienen te worden'.

Aldus de DMO in een perscommuniqué.

ABVO aan personeel Toeristenbureau en 'Holding':

'Teken met Tourist Foundation geen enkele arbeidsovereenkomst'

WILLEMSTAD —De Algemene Bond van Overheidspersoneel, ABVO, heeft het personeel van het Curaçaos Toeristenbureau van de Curaçao Holding Company N.V. (die de overheidshotels beheert) met nadruk geadviseerd geen enkele arbeidsovereenkomst te tekenen, die de Curaçao Tourism Development Foundation (CTDF) aan hen voorlegt.

'Wij hopen dat geen enkel personeelslid onze strijd voor betere overgangsbepalingen doorbreekt', aldus ABVO-adviseur Hubert (Bebe) Rojer vanmorgen tegenover de Amigoe. 'Trouwens', zo voegde de vakbondsadviseur er aan toe, 'indien een werknemer toch tekent, dan kan hij of zij in de toekomst problemen krijgen met de nieuwe werkgever. Want op deze manier wordt elke bemoeienis van de vakbond uitgesloten. Bij het Curaçao Caribbean Hotel hebben wij gezien welke konsekwenties dat kan hebben voor het personeel'.

VOORWAARDEN

Zoals bekend, wil de CTDF onder andere voor het personeel dat van de arbeidsdienst Toeristenbureau en de Holding Company wordt overgenomen een proeftijd instellen, terwijl ook een medische keuring wordt geëist. De ABVO is fel tegen die voorwaarden. De Amigoe schreef daarover al eerder uitvoerig.

Deze week heeft de vakbond met gedeputeerde van Toerisme Ruben Page vergaderd over deze problematiek. Rojer: 'De gedeputeerde heeft zich zeer redelijk getoond'.

Volgende week wordt wederom overleg gevoerd: 'Er is nog een aantal punten dat wij willen bespreken. Er dient nog het een en ander te worden bijgeschaafd', aldus Rojer.

SAMPSON

Afkeurenswaardig noemde Rojer de houding van de voorlopige directeur van de CTDF, Piet Sampson. Die zou, volgens de vakbondsadviseur, individuele arbeidsovereenkomsten hebben gestuurd naar een aantal personeelsleden van het Toeristenbureau en van de Holding Company. 'Bovendien heeft de heer Sampson laten weten dat de personeelsleden voor een bepaalde datum moeten laten weten of zij die arbeidsovereenkomst accepteren ja of nee. Dat is zeer incorrect', aldus Rojer.

De vakbondsadviseur verklaarde, dat hij het gevoeld heeft 'dat de heer Sampson ten koste van alles de vakbond wil uitsluiten. Dat is niet in het algemeen belang van Curaçao en zeker niet in het belang van het personeel', zo zei Rojer.

Hij voegde er aan toe: 'Ik heb het gevoel dat met de oprichting van de CTDF slechts de belangen van een bepaalde kleine groep, die bij het toerisme is betrokken, worden gediend. Dat willen wij voorkomen. Iedereen dient te profiteren van een eventuele opleving van het toerisme', zo zei Bebe Rojer.

Christenvrouwen

WILLEMSTAD — Donderdag 7 september houdt de Vereniging van Christenvrouwen Curaçao haar maandelijkse bijeenkomst om 20.00 uur in het Jeugdhuis 'De Tamarijn' op Mahaai.

Aangezien er veel te bespreken valt over de interne zaken van de vereniging, is er op deze avond geen gastspreker.

ORANJESTAD — Het Amerikaanse oorlogsschip 'USS WS Sims' brengt van 1 tot 5 september een bezoek aan Aruba. Vandaag en morgen van tien tot vier uur is het schip voor het publiek opengesteld. De 'USS Sims' heeft een bemanning van 245 man en heeft een bewapening van een 5-inch kanon, een Phaleux anti-vliegtuig kanon, acht harpoon raketten tegen zeedoelen en een achtvoudige raketwerper en vier torpedobuizen voor het bestrijden van onderzeeboten.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00 / 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy: 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur *Killer Cop* (action, 18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 + 24.00 uur *The Karate Kid II* (action-drama, 14 jr.).

*****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter T.H.K. Lin, Noord 68, tel.: 22694/21522.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter O.L. Ponsé, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.
Kinderarts: dokter Bryson, tel.: 24254 / 24300 (hospitaal).

*****

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakespearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m zaterdag van 08.30-11.30 uur; maandag, woensdag en vrijdag ook van 15.00-18.00 uur.

*****

CENTRO MEDICO CARABOBO (L.G. Smith Boulevard 34, tel.: 21777): dra L.G. Beke-Martínez, Engelandstraat 7, tel.: 24696.

*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Rediscovery of Cousteau: «Cape Horn»; 18.48 Style with Elsa Klensch; 19.10 Leu fo'i kas; 19.55 Love Boat: «Return of the Captains Ladies»; 21.45 Estreno: «Fatal Vision» (deel 2); 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Baseball Major League; 19.30 Showtime; 20.30 CNN International news; 21.00 Quo Vadis? 22.45 Week in review; 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

*****

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

STICHTING ZIEKENVERPLEGING ARUBA
DOKTER HORACIO E. ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300)
Bezoekuren:
Kinderafdelingen: doorlopend bezoek van 08.00-20.00 uur; andere afdelingen: van 11.00-12.00/15.00-15.45/18.30-19.30 uur.
Rookverbod:
Er is een algemeen rookverbod in het hospitaal. Slechts op enkele recreatieplaatsen in het hospitaal mag er gerookt worden.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652 / 22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven).

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

ENTERTAINMENT EXPRESS: 20.30 uur optreden van de Arubaanse komiek Vale Croes - Cas di Cultura.

LEZING: 20.00 uur van de wereldreiziger André Brugiroux - Biblioteca Nacional (spreektaal: Frans).

SPORT
JEUGDBASKETBALL: 19.00 uur (jeugd) Chinese vs Coopind (Ven) - Sporthal.

*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur *Killer Cop* (action, 18 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *The Karate Kid III* (action-drama, 14 jr.).

*****

DIVERSEN
ARUBA FEMALE JAYCEES: 16.00-18.00 uur youth speech contest - Cas di Cultura.

KOFFIE-CONCERT: 10.30 uur van de Colombiaanse gitarist Aris Quiroga - Rembrandt Room, Aruba Palmbeach Hotel.

SPORT
ATLETIEK (**Marinierskazerne Savaneta**): 06.30 uur start 10 mijlloop (400 meter voorbij) Supermarkt Joonchi's te Santa Cruz naar de finish bij het Marine Verlofcentrum aan de EAglebeach.

DON FLIP RACING TEAM: 08.00 uur start 21-km belonfietstocht bij het Credit Uniongebouw in Sta Cruz naar het eindpunt bij he Don Flip-gebouw te Urataka 3.

DRAGRACES: 14.00-18.00 uur roadtests - Palo Marga Raceway Park.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Layex Building. Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA (**dagverblijf voor bejaarden**): openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra P'at 23 (tel.: 28159).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN «MAN NA OBRA»: elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om producten te kopen in het oude gebouw van «Bibito Pin», t/o Protestantse kerk, Piedra Plat.

*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagschool op dezelfde tijd.

*****

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Golettstraat 5-A): 09.30 uur kerkdienst.

*****

KERKDIENST: 09.30 uur int. oecumenische kerkdienst voor de geestelijk gehandicapten; voorganger vlootpredikant ds J.G. Majoor - Aruba Concorde Hotel.

*****

Protest STA bij premier

ORANJESTAD — Minister van Financiën Guillermo Trinidad heeft aan een aantal instellingen op Aruba subsidie uit de Landsloterij-pot overhandigd.

Het totaal bedrag van 165.000 florin ging naar: stichting Don Bosco San Nicolas, stichting Bethanie Te Aworó, stichting Arubaanse Muziekschool, stichting Casa Cuna, Sint Dominicus Liefdewerk, stichting Osticeba en Arubaanse Voetbal Bond.

De adviescommissie Verdeling gelden uit de winsten van de Landsloterij van de Nederlandse Antillen is als volgt samengesteld: voorzitter Chibi Croes, secretaresse D. Booi-Staring, penningmeester L.A.M. Nemecek, hoofd Financiën A.L. Nicolaas namens overheid, mr F. Maduro vertegenwoordiger PG, F.L.M. Wever, ir Louis Brown en Lucia Kelly.

Expres door premier daarvoor uitgekozen

AVP: Quo Vadis

ORANJESTAD — AVP-voorzitter mr Henny Eman verklaarde in Telenoticias dat de AVP geen gehoor zal geven aan de uitnodiging van premier Nelson Oduber om morgenavond in het Quo Vadis-televisieprogramma met premier Oduber over de financiële situatie te spreken.

'Oduber heeft met opzet hiervoor het Quo Vadis-programma gekozen omdat hij weet dat de AVP de afgelopen drie jaren om bekende redenen geweigerd heeft op te treden in dit programma. De AVP vindt ook ditmaal dit programma niet de juiste plaats om een dergelijke belangrijk debat te houden. Premier Oduber kondigde via de TV aan dat het debat in dit programma zou worden gehouden, omdat het volgens de premier het juiste programma daarvoor is, dat volgens de premier ook een grote kijkdichtheid zou hebben.

De AVP is van het tegendeel overtuigd en zoals ex-premier Eman het stelde, 'Oduber heeft juist dit programma gekozen omdat hij ons standpunt over dit partijdig programma kent. Hij heeft van alle kanten getracht het debat niet door te laten gaan omdat hij weet dat hij er bijzonder bekaaid vanaf zal komen'.

Softbal voor personeel uit horeca-sector

ORANJESTAD — In het Caribe Ballpark werd het softbaltoernooi Nos cu Nos, voor teams van de hotels, restaurants en casino's, officieel geopend met het nodige ceremonieel.

Het toernooi heeft als sponsor het Aruba Concorde Hotel, dat als prijs voor het kampioensteam twaalf kaarten voor de Oba Obashow beschikbaar stelde. Na het defilé van de deelnemende ploegen en het volkslied, gezongen door Claudius Philips, volgden de toespraken van Daniel Flanders (organisator van het toernooi), Michel Jeanneton (general manager Concorde Hotel), Anselmo Pontilius (FTA-voorzitter), Gerrit Griffith (AHATA-voorzitter) en minister van Sportzaken mr Hendrik Croes.

■ *ORANJESTAD — In de grote zaal van het Wilhelminastadion werd een heildronk uitgebracht ter ere van de heer Joseph du Bois, beter bekend als frère Chikito. De huldiging was in verband met het feit dat Du Bois al dertig jaar lang bij de Aruba Sport Unie (ASU) is aangesloten.*



■ *ORANJESTAD — De maand van de Geestelijke gehandicapten werd gisteren ingeluid met de plaatsing van borden waarop het publiek er aan herinnerd wordt een steentje bij te dragen aan de verschillende fundraising-activiteiten - voor de bouw van een internaat - die deze maand zullen plaatsvinden.*

AVB-vergadering twee weken geschorst

Ter bestudering van eisen groep van vijf

ORANJESTAD — In de vergaderzaal van het Wilhelminastadion werd vrijdagavond een buitengewone vergadering van de Arubaanse Voetbal Bond (AVB) gehouden met als belangrijkste punt op de agenda de problemen die in de eredivisie zijn ontstaan, waardoor enige clubs geweigerd hebben te spelen.

Om acht uur kon de verdaagde vergadering worden gehouden waarbij negentien van de 33 clubs aanwezig waren. Direct na de opening deelde AVB-voorzitter, Frans Figaroa, mede dat de vergadering tot 15 september werd geschorst, waardoor gelegenheid bestaat om de negen punten die de groep van vijf bij de AVB heeft ingediend te kunnen bestuderen.

Onder meer wordt door de groep van vijf verzocht aan het AVB-bestuur: geen van de eredivisie-teams zal dit jaar degraderen, hetgeen inhoudt dat Bubali in de eredivisie blijft; San Luis Deportivo wordt ook geplaatst dit jaar voor de semi-finale; Estrella blijft in de semi-finale; de kampioen van de eerste divisie promoveert naar de eredivisie; geen enkele straf wordt aan de clubs van de groep van vijf opgelegd; de groep van vijf accepteert de fouten die door het AVB-bestuur werden gemaakt en de kwestie Estrella blijft status quo, hetgeen inhoudt dat Estrella gestraft dient te worden; de semi-finale tussen de vijf teams wordt opnieuw vastgesteld, waarbij niet duidelijk is of dat Bubali of Estrella erbij behoort.

De soms tegenstrijdige verklaring van de groep van vijf bracht enige verwarring en verwacht wordt dat het AVB-bestuur over twee weken met een duidelijk antwoord zal komen.

ORANJESTAD — Met het nieuwe schooljaar gaat ook de Bibliobus van de Nationale Bibliotheek weer op pad om de jeugd in de districten van boeken te voorzien. Het lidmaatschap kost slechts één florin per leerling per jaar. Aanstaande maandag begint de bus bij Heilig Hart College, Kukwisaschool en St Michaelschool; dinsdag 5 september: Cacique Macuarima, Colegio San Hosé en St Janschool; woensdag 6 september: Colegio Ora Ubao; donderdag 7 september: St Franciscusschool, Maria Goretti en St Aloysiusschool en vrijdag 8 september: Pieter de Boerschool, Wilhelminaschool en Colegio Cristo Rey.

ENQUETE IS FATAAL

Aan klagen geen gebrek, aan regeren wel

AVP: houding van regering Oduber 'onuitstaanbare schande'

ORANJESTAD — Vooral de houding van premier Nelson Oduber is een schande die onuitstaanbaar wordt voor het volk. Zo vindt de AVP zoals blijkt uit een communiqué.

Deze partij vindt dat gedurende de eerste zes maanden regeren door MEP, PPA en ADN dagelijks schelden en klagen gehoord wordt, maar van regeren zelfs niets gemerkt wordt.

De AVP brengt naar voren, dat nu ex-minister van Financiën, Armand Engelbrecht, de uitdaging voor een debat over financiën heeft aanvaard, Oduber weer lafheid toont en wegrent voor het debat, daarbij allerlei kinderlijke argumenten naar voren brengend.

In het communiqué werd de situatie in 1986 aangehaald toen de AVP het bestuur overnam en een desastreus geheel aantrof. Zesduizend personen hebben uit nood Aruba verlaten, duizenden anderen waren zonder werk, kinderen konden niet meer naar het buitenland voor studie, scholen gingen dicht, zeventig leerkrachten kregen hun ontslagbrief en een desastreus financiële situatie.

Het communiqué herinnert aan de woorden van de overleden MEP-leider Betico Croes aan het Bestuurscollege van dezelfde heer Oduber: 'Deze regering moet naar huis, want zij brengt Aruba tot zinken'.

Oduber weigerde hierop in te gaan en ging door met verkwisting van de extra 340 miljoen florin die het volk had. Toen dit geld op was, sloot de MEP de Lago en introduceerde de zware financiële maatregelen tegen het volk, aldus het communiqué. De ramp, die aangetroffen werd, werd in minder dan drie jaar weggewerkt door de nieuwe regering die in 1986 aantrad. De 8.2. Solidariteitsbelasting werd opgeheven, de onderstand ging met 28 procent omhoog, ook het pensioen en het minimumloon gingen omhoog en keerden meer dan duizend landskinderen terug omdat er weer werk was.

De regering-Oduber trof in februari dit jaar een welvarend Aruba aan, maar is nu al aan het praten over zware financiële maatregelen tegen het volk, nadat in zes maanden tijd alle reserve werd opgemaakt die de regering-Eman had achtergelaten.

Volgens het AVP-communiqué heeft Oduber Amerikaanse adviseurs ingeschakeld, die onlangs een politieke enquête op Aruba hebben gehouden. Het resultaat van deze enquête was zeer fataal voor Oduber die nu coûte que coûte iets probeert te doen tegen zijn impopulariteit, zo meldt de AVP.

ORANJESTAD — De Vakbond van Gouvernements Werknemers, STA, heeft bij premier Oduber een protest ingediend omdat ingaande 1 september de huisartsen de arbeiders van de overheid niet meer op de dokterskaart behandelen.

Dit houdt in dat de arbeiders zelf de doktersbehandeling moeten betalen. STA vraagt de premier waarom het zover moest komen en waardoor de arbeiders van deze gang van zaken weer de dupe worden.

Het bestuur van de STA verwacht dat de regering zonder uitstel deze kwestie met de huisartsen zal regelen, waardoor de dokterskaarten weer gebruikt kunnen worden.

Optreden van Tica Giel

Mozart, Strauss en Dushi Aruba

HET CAS di Cultura-auditorium was donderdagavond, op enkele stoelen na, helemaal bezet door een overwegend Arubaans publiek. Op het programma staan onder andere Scarlatti, Strauss, De Falla, Mozart, Puccini, Gershwin, en Bernstein. Vanwaar de grote belangstelling?

Hier gebeurt iets bijzonders, en dat bijzondere is het optreden van de Arubaanse sopraan Tica Giel als onderdeel van haar tournee door Aruba en de Nederlandse Antillen.

Even eenvoudig als haar naam komt zij het toneel op, een mysterieuze glimlach om haar lippen en vonkjes in haar ogen. Een warm, aanhoudend applaus verwelkomt haar en zij beseft meteen dat zij hier thuis is. Deze avond is de bekroning van haar tournee. Het publiek heeft hoge verwachtingen, en de Arubaanse sopraan overtreft deze de rest van de avond verreweg. Onder begeleiding van pianist Jan Slothouwer interpreteert Tica Giel op sublieme wijze bekende en minder bekende aria's van voornamelijk Italiaanse, Spaanse, Franse en Duitse componisten, later gevolgd door gedeelten uit bekende musicals.

BEMIND

Het publiek was naar Tica Giel komen kijken, een bij velen bekende en beminde Arubaanse die jaren geleden in Nederland muziek ging studeren (Alkmaars Conservatorium: solozang, '83, AMV '84, Sweelinck Conservatorium A'dam: opera-diploma '88).

Het resultaat was dat men aan de stoelen vastgenageld urenlang heeft geluisterd naar een adembenemende interpretatie van 'De Toverfluit' (Mozart), een aangrijpende 'Qui la voce sua soave' (I Puritani, Bellini), een geïnspireerde 'Mein Herr Marquis' (Die Fledermaus, J. Strauss Jr), en een juweel van een 'Canción... a un Negrito' van de Spaanse componist Montsalvatge, om een paar te noemen.

Haar persoonlijkheid heeft een groot publiek in de zaal gekregen, waarna haar bewonderingswaardige zangtechniek en typerend, glashelder stemgeluid dit zelfde publiek urenlang heeft geboeid. Tica heeft zoals nooit tevoren de deur naar klassieke muziek voor het Arubaanse publiek opengezet.

BEGELEIDING

De samenstelling van het programma bleek een goede keuze te zijn geweest, en pianist Jan Slothouwer liet op meesterlijke wijze zien wat de kunst van goede muzikale begeleiding inhoudt; achter de grote, donkere Steinway schiep hij een perfect afgestemd muzikaal firmament, waarin Tica werkelijk als ster kon blinken.

De kracht en de magie van haar optreden lagen duidelijk in de spontaniteit en de natuurlijkheid van haar interpretaties. Wat zij soms misschien nog aan volume miste, werd ruimschoots gecompenseerd door haar dynamiek en grote muzikale gevoeligheid.

De avond eindigde met drie staande ovaties en evenveel toegiften, waaronder een emotionele 'Dushi Aruba' (R. Odor/ P. Lampe), uit haar serie eerder gepresenteerde en zeer in de smaak gevallen interpretaties van Papiamentstalige liederen. Het is te hopen dat Dushi Aruba ook waardering en erkenning zal weten te geven aan haar artiesten die op dit professioneel niveau bezig zijn. Het mooiste cadeau was voor Tica de erkenning van haar talent door haar eigen publiek, zoals zij het na het concert uitdrukte.

STAN KUIPERS

Geslaagde viering Dia di Prensa

ORANJESTAD — Onder leiding van de Asosication di Prensa Arubano (APAR) herdachten vertegenwoordigers van de communicatiemedia 'Dia di Prensa'.

De dag werd ingezet met een mis in de Sint Franciscuskerk, waarbij pater Bouwman het belang van de taak van de pers om deze op verantwoorde wijze uit te oefenen benadrukte.

Leden van de APAR, alsmede de perschef van de minister-president Kenku Oduber en politiewoordvoerder onderinspecteur Sjon Pe Krozendijk woonden de mis bij.

In de middaguren bood de directie van het Concorde Hotel onder leiding van PR-manager Rosita Laclé een perslunch aan, terwijl gisteravond de APAR aanzat aan een diner in Talk of the Town. Vanmorgen ontmoetten de leden elkaar op het sportveld bij RCA voor 'Wega do Bomba' en vanmiddag voor bowling op de Essobanen en een vliegerwedstrijd.

Vanavond vindt de sluiting plaats van de viering met een forum onder leiding van Roger Snow, dat mogelijk werd gemaakt door de medewerking van UNOCA. Met een prijsuitreiking van de fototentoonstelling en een cocktail van het Bushiri Beach Hotel wordt het geheel besloten.

APAR en vertegenwoordigers van de pers ontvingen vele gelukwensen op deze dag onder meer van gouverneur Felipe Tromp, Gace Bareño namens de MEP-fractie in de Staten, de AVP met een lange verklaring waarin de belangrijke taak van de pers nog eens benadrukt werd, commissaris Roland W. Peterson die in een boodschap saluut bracht aan de persvrienden, alsmede een groot aantal bedrijven.

ORANJESTAD - Veel belangstelling - onder hen premier Nelson Oduber - bestond er voor de opening van Wendy's Restaurant aan de L.G. Smithboulevard. Hoogtepunt was het vernoemen van het twee verdiepingen pand (zie foto) naar de echtgenote en moeder van het gezin Oiky Posner "Aida R. Posner Building", die kortgeleden overleed en altijd de grote motor in de Posnerbedrijven was. De jongste van de Posner generatie onthulde het gedenkbord. Ann Lorenson regional director van Latijns Amerika van Wendy's International die vanaf het begin het project leidde heette directie en staf welkom in de Internationale Wendy Organisatie.

Zij blijft nog enige weken op Aruba en keert dan naar de V.S. terug. Oiky Posner verwijderde het lint, waarmede de opening een feit was. Het interieur van het gebouw is zeer sfeervol zachtrose kleuren en bezit een afgescheiden kindersectie met een klimrek, glijbaan en een "zwembad" vol ballen waar de kinderen zich kunnen vermaken.

Nu reeds wordt Wendy's overstroomd met verzoeken om kinderfeesten te organiseren, vertelde manager Mosher. Dit zal echter pas na midden september kunnen, wanneer iedereen ingewerkt is.

Lezing over verantwoord afslanken

ORANJESTAD —Weight Watchers Aruba houdt 7 september een lezing voor de lokale medici.

Gastspreekster is Gaye Duffu, director van Euroslim Group of Companies, Engeland. De lezing wordt gehouden in het kader van de promotie van de juiste doelstelling en belichting van de menu's van de Weight Watchers. Omtrent de doelstelling en de kwaliteit van de Weight Watchers-menu's bestaat namelijk nogal wat misverstand, terwijl de organisatie wereldwijd is met miljoenen leden.

De lezing begint om half negen 's avonds in de Krantenzaal van de Nationale bibliotheek.

Imeldahof zoekt gast-gezinnen

NOORD—Stichting Imeldahof zoekt families die gedurende weekeindes onderdak willen geven aan Imeldahof-kinderen. De leeftijden van de kinderen variëren van tien tot zeventien jaar. Geïnteresseerde families kunnen dagelijks, van maandag tot en met vrijdag van tien tot drie uur het Imeldahof bellen op nummer 32403.

Samaranch op IOC-congres:

Op eerste gebruik dope volgt geen uitsluiting

SAN JUAN - Juan Antonio Samaranch, voorzitter van het Internationaal Olympisch Comité, wil sporters die voor de eerste keer op het gebruik van dope worden betrapt, niet levenslang van deelneming aan Olympische Spelen uitsluiten.

De Spanjaard, deze week voor een periode van vier jaar herkozen tot belangrijkste man van de Olympische Beweging, verklaarde dit op een persbijeenkomst tijdens het IOC-congres in San Juan. Hij reageerde daarmee op een voorstel van het Amerikaanse IOC-lid Anita Defrantz, die eerder tot een dergelijke sanctie had opgeroepen.

De 85 aanwezige leden op het IOC-congres besloten dat de medische commissie het voorstel van Defrantz nader zal bestuderen. Dat lijkt verspilde tijd. Naast Samaranch verklaarde ook prins Alexander de Merode, voorzitter van de medische commissie, zich tegen de maatregel.

Wel overheerste op het IOC-congres de mening dat coaches, dokters en bestuurders, die atleten tot het gebruik van verboden middelen stimuleren, harder moeten worden aangepakt. "Het is zeer belangrijk dat we beseffen dat er buiten de atleten andere schuldigen zijn in deze zaak", zei Defrantz.

Johnson houdt wereldrecord

PUERTO RICO — Ben Johnson mag zijn wereldrecord en wereldtitel op de 100 meter behouden. Er zullen geen verdere sancties worden getroffen tegen de atleet uit Canada, die tijdens de Olympische Spelen van Seoul werd betrapt op het gebruik van verboden stimulerende middelen. Zijn Olympische titel raakte hij wel kwijt.

De Joegoslaaf Arthur Takac, bestuurslid van de internationale atletiekfederatie (IAAF), heeft dit tijdens het Olympische congres in Puerto Rico verklaard. Johnson had eerder toegeven dat hij voorafgaande aan zijn wereldrecord (9'83 seconde), dat hij in 1987 bij de wereldtitelstrijd in Rome liep, eveneens verboden middelen had gebruikt. "Het is de eerste keer dat hij is betrapt. Met een schorsing van twee jaar is de zaak afgedaan", aldus Takac.

GRAND PRIX-ATLETIEK in MONACO

Nelli Cooman pikt ook graantje mee

Langzame finale voor Van Hulst bezorgt wereldkampioene tweede plats

MONTE CARLO - Elly van Hulst heeft vrijdag ondervonden dat het verzamelen van punten voor de afrekening in het Grand Prix-circuit belangrijker was dan een goede eindtijd. De Rotterdamse, die met haar wereldrecord (8.33,82) van de strijd om de wereldtitels indoor in Budapest nog steeds de snelste driekilometerloopster van dit seizoen is, heeft een hekel aan een langzaam tempo.

De Belgische Veronique Coslard voerde het veld in 3.11,58 zeer traag door de eerste kilometer. Toen daarop de Australische Carolyn Schuwalow de kop overnam ging het weinig beter. Van Hulst, die om uit het gedrang te vrijwel constant in de tweede baan liep en daardoor heel wat meters meer aflegde, schoof pas in de laatste 600 meter naar voren met haar grootste concurrentes, de Schotse Murray en de Amerikaanse Plumer.

Murray, van wie Van Hulst had gehoopt dat zij voor een hoog tempo zou zorgen, zette vlak voor het ingaan van de laatste 200 meter de aanval in. Murray sloeg meteen een gat van enkele meters en het was duidelijk dat Plumer en Van Hulst alleen nog maar zouden moeten vechten om de tweede plaats.

REVANCHE

Van Hulst, die vlak voor de start de naam van haar officieel toegstane sponsor op haar wedstrijdshirt op straffe van diskwalificatie moest afdekken, kreeg haar revanche voor de nederlaag, die zij een week tevoren in Brussel tegen Plummer op de vijf kilometer leed.

In het Heizelstadion kwam Van Hulst toen na drie kilometer op kop en Plumer weigerde een meter kop te doen. Op de laatste meters snelde de [illegible] concurrente, die beloond werd met een nieuw Nederlands record.

In het fraaie in 1985 geopende Louis II-stadion was van recordtijden geen sprake. Murray zegevierde in 9.02,58, Van Hulst kwam in 9.03'76 over de streep. Plumer, die op het laatste rechte stuk naar de derde plaats werd verwezen eindigde als derde in 9.04'00.

Met haar tweede plaats stelde Van Hulst de tweede positie in het eindklassement van de 3000 meter Grand-Prix achter Plumer veilig. Het leverde haar een premie van 8000 dollar op, die de Internationale Amateur Atletiek Federatie binnenkort naar het trustfonds van de KNAU overmaakt.

Voor de finale stonden Van Hulst en de Russin Artjemova gelijk in punten: 25. Artjemova speelde vrijdagavond echter totaal geen rol. De 26-jarige Russin finishte slechts als achtste.

VIERDE FINALE

Het was de vierde keer dat wereld- en Europese kampioene indoor Van Hulst in het eindklassement van het GP-circuit kwam. In 1987 zegevierde zij in Brussel op de 1500 meter, nadat zij een jaar eerder in Rome zesde op de mijl was geworden. In 1988 eindigde de Rotterdamse in West-Berlijn als derde op de 1500 meter.

Erik de Bruin vocht in de discusring een privé duel uit met de Westduitser Danneberg, die naar zijn mening ten onrechte is aangewezen voor de Europese ploeg, die van 8 tot 10 september in Barcelona strijdt om de wereldbeker. De Bruin, die Danneberg dit seizoen drie keer versloeg en ook een betere jaarprestatie (67,58 m) heeft staan, bleef dit maal duidelijk achter bij de Westduitser: 62,88 tegen 64,42 m.

De Bruin, die dit seizoen in tegenstelling tot zijn gewoonte zeer veel wedstrijden afwerkte, had slechts twee geldige worpen. De laatste twee liet hij, wegens lichte blessure, lopen. De Nederlandse kampioen discus en kogel eindigde het klassement van de Grand Pri[illegible] (7000 dollar) achter de Westduitser Schmidt en de Cubaan delis. Wereldrecordhouder Jurgen Schult won in Monte Carlo met 67,48 meter.

NELLI COOMAN

Nelli Cooman pikte in het prinsdom ook een graantje uit de Grand Prix-pot mee. De snelste vrouw ter wereld op de 60 meter indoor, die de finale net haalde, finishte daarin als zevende in 11,50 seconden.

De Rotterdamse bleef achter de Engelse Paula Dunn waardoor zij zich uiteindelijk tevreden moest stellen met de 1000 dollar van de achtste plaats. Merlene Ottey bevestigde haar toppositie op de sprint dit seizoen door in 11,04 met een tegenwind van 0,2 meter te zegevieren.

Tot de gevallen 'koningen van het seizoen' behoorden in Monaco Roger Kingdom en Robson Caetano da Silva. De Amerikaan en de Braziliaan kenden dit jaar tot nu toe geen nederlagen op respectievelijk de 110 meter horden en de 200 meter.

Kingdom, die op 16 augustus in Zürich het wereldrecord op de 110 meter horden op 12,92 seconden bracht, moest zelfs twee tegenstanders laten voorgaan. Colin Jackson, de Engelse Europese recordhouder (13,11) en Kingdoms landgenoot Tonie Campbell kwamen in 13,22 seconden gelijk over de streep. Kingdom finishte in 13,24.

Da Silva, sinds vorige week vrijdag (Brussel) de snelste 200 meter loper van het seizoen (19,96), voelt duidelijk de vermoeidheid van een zwaar seizoen, waarin hij alles won.

De Zuidamerikaan, deze week in Duisburg studentenwereldkampioen geworden, kon op de laatste meters de Fransman Daniel Sangouma niet meer opvangen. Een finishfoto moest de winnaar aanwijzen. Daarop was te zien dat de donkere Fransman in 20'23 seconden, eenhonderdste sneller was dan Da Silva.

Bij de vrouwen bevestigden de toppers hun toonaangevende positie. Sandra Farmer, de 400 meter horden loopster met de weinig elegante stijl, zegevierde ook in de finale. Ook Ana Quirot kende op de 800 meter dit seizoen geen verlies. De Cubaanse universiade kampioen op de 400 en 800 meter regeerde op de laatste wedstrijd in Monaco opnieuw.

UITSLAGEN:

Vrouwen:

400 m horden: 1. Patrick-Farmer (Vst) 54,60, 2. Protti (Zwi) 54,71, 3. Gunnell (GBR) 54,96, 4. Flintoff (Aus) 55,16, 5. Kuusisto (Fin) 55,72, 5. Williams (Vst) 55,80, 6. Freeman (Vst) 56,25, 8. Sheffield (Vst) 58,41.

3000 m: 1. Murray (GBR) 9.02,58, 2. Van Hulst (Ned) 9.03,76, 3. Plummer (Vst) 9.04,00, 4. Pipoz (Zwi) 9.07,84, 5. Wyeth (GBR) 9.08,90.

800 m: 1. Quirot (Cub) 1.59,02, 2. Wachtel (DDR) 1.59,84, 3. Edwards (GBR) 2.00,83, 4. Lesch (BRD) 2.01,02, 5. Clark (Vst) 2.01,78.

Mannen:

200 m: 1. Sangouma (Fra) 20,23, 2. Da Silva (Bra) 20,25, 3. Tilli (Ita) 20,48, 4. Adeniken (Nig) 20,64, 5. Smith (Vst) 20,66, 6. Butler (Vst) 20,73, 7. Thomas (Vst) 20,89, 8. Heard (Vst) 20,93.

110 m horden: 1. Jackson (GBR) en Campbell (Vst) 13,22, 3. Kingdom (Vst) 13,24, 4. Jarrett (GBR) 13,36, 5. Pierce (Vst) 13,38, 6. Valle (Cub) 13,67, 7. Sjiskin (Sov) 13,68, 8. Kazanov (Sov) 13,78.

Vrouwen:

1 mijl: 1. Ivan (Roe) 4.24,96, 2. Kitova (Sov) 4.25,52, 3. Melinte (Roe) 4.25,56, 4. Nicholson (GBR) 4.27,19, 5. Richburg (Vst) 4.27,56.

100 m: 1. Ottey (Jam) 11,04, 2. Davis (Bah) 11,25, 3. Echols (Vst) 11,37, 4. Unyali (Nig) 11,41, 5. Jackson (Jam) 11,43, 6. Dunn (GBR) 11,49, 7. Cooman (Ned) 11,50, 8. Iheagwam (Nig) 11,55.

Ver: 1. Tsjitsjakova (Sov) 6,84, 2. Radtke (DDR) 6,79, 3. Ionescu (Roe) 6,75, 4. Ilcu (Roe) 6,73. 5. Ropo (Fin) 6,68.

Hoog: 1. Costa (Cub) 1,98 m, 2. Wohlschlag (Vst) 1,95, 3. Redetzky (BRD) 1,95, 4. Astafei (Roe) 1,95, 5. Bykova (Sov) 1,92, 6. Arens (BRD) 1,89.

Mannen:

400 m: 1. Everett (Vst) 44,59, 2. Butch Reynolds (Vst) 45,06, 3. Tiacoh (Ivo) 45,13, 4. Rowe (Vst) 45,21, 5. Al Malky (Oma) 45,62, 7. Reynolds (Vst) 46,19.

Discus: 1. Schult (DDR) 67,48 m, 2. Schmidt (BRD) 66,42, 3. Delis (Cub) 64,44, 4. Dannenberg (BRD) 64,42, 5. Bugar (Tsj) 63,30, 6. Oembartas (Sov) 62,84.



■ *Paul Haarhuis: bij laatste zestien.*

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
20.00 uur Alpha vs Sta Maria Pirates - Sentro Deportivo Kòrsou.

VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
18.30 uur (eerste divisie) Hubentut Kòrsou vs Scott Special;
20.30 uur (eredivisie) SUBT vs Jong Colombia - Stadion Dr Antoine Maduro te Kintjan.

*****

ZONDAG
SOFTBALL
(Liga Uni Tur)
10.00 uur Warda D vs Sigi Gosa/Nos Pan;
12.00 uur Gasora Giants vs Sure Lottery;
14.00 uur Bow di Palu vs Casa Leon;
16.00 uur 'Uni' vs 'Tur' - Post 6-terrein.

BASEBALL
(AA-klasse)
10.30 uur Wild Cats vs Blue Hawks - Sentro Deportivo Kòrsou.

*****

Stapt weer uit vliegtuig

The Maradona story: to be continued!



■ *Diego Maradona wordt door de pers omringd, nadat hij op het laatste moment uit het vliegtuig stapte dat hem naar Napels moest brengen.*

NAPELS - Napoli heeft van zijn sterspeler Maradona een schadevergoeding geëist. De Argentijnse voetballer is nog steeds niet bij zijn club teruggekeerd, hoewel hij contractuele verplichtingen heeft.

Bovendien wil de winnaar van de Uefa-beker af van het publicitaire contract met Maradona. De leiding van Napoli vindt dat de speler na zijn gedrag niet langer voor positieve publiciteit kan zorgen. Een woordvoerder van de club zei dat de zaak op 18 november voor de rechtbank in Napels zal dienen.

De clubleiding zei verder te twijfelen aan de waarde van het contract met Maradona, dat nog vier jaar loopt.

De speler verklaarde vlak voordat hij in Buenos Aires in het vliegtuig stapte, zo snel mogelijk van zijn verbintenis af te willen. Maradona geeft er de voorkeur aan zijn loopbaan bij de Franse kampioen Olympique Marseille voort te zetten.

Later op de avond werd duidelijk dat Maradona op het laatste moment had besloten niet uit te vliegen. Hij stapte kort voor vertrek uit het vliegtuig, dat hem diende terug te brengen naar zijn werkplaats. De Argentijn verblijft nog steeds in Beunos Aires.

Hij stapte uit, omdat zijn manager Guillermo Coppola geen eerste klas ticket had ontvangen. Met beide benen op de grond verklaarde de ster te overwegen met voetbal te stoppen. "Als ik niet onder mijn contract met Napoli uitkom, hoeft het voor mij allemaal niet meer."

Maradona zei verder dat noch Napoli, noch het aanstaande toernooi om het wereldkampioenschap in Italië, hem noemenswaardig bezighield.

Na McEnroe nu ook Nido verslagen

Paul Haarhuis plaatst zich bij laatste zestien Open Amerikaanse

NEW YORK - Paul Haarhuis kan niet alleen topspelers uitschakelen. Na zijn sensationele overwinning op John McEnroe versloeg de Nederlander Miguel Nido uit Puerto Rico in drie sets, 7-5, 7-6, (7-5), 6-0. Het leverde hem een plaats op bij de laatste zestien van de open Amerikaanse tenniskampioenschappen.

De tennisser uit Eindhoven, als sportman gevormd in de Verenigde Staten, had opgezien tegen het duel met Nido. Hij meed na zijn belangrijkste triomf uit zijn loopbaan de festiviteiten, gaf niet hoog op van zichzelf, maar concentreerde zich onmiddellijk op zijn volgende opgave.

"Winnen van McEnroe is leuk", oordeelde hij, "maar als ik in de volgende ronde van een onbekende speler verlies, ben ik mijn hier opgebouwde reputatie in een klap kwijt. Dan praat niemand meer over mijn overwinning op McEnroe. Dat wil ik voorkomen."

Haarhuis slaagde in de opdracht, die hij zichzelf stelde. Tegen Nido had hij twee sets noemenswaardige tegenstand. Het duel, met veel lange slagenwisselingen, ging lang gelijk op. Na de al moeizaam gewonnen eerste set (7-5) kon Haarhuis in de tweede set zijn stempel helemaal niet op de wedstrijd drukken. Hij kreeg twee setpoints tegen, maar ontsnapte in de tie-break.

Op een van de bijbanen van Flushing Meadow was de partij daarmee gespeeld. Nido stortte na twee verloren sets in en raakte geen bal meer. De laatste set was een formaliteit, 6-0.

Bondscoach Stanley Franker was tevreden: "Dit was een van de moeilijkste partijen uit de loopbaan van Haarhuis. Na zo'n hoogtepunt als tegen McEnroe is het vreselijk moeilijk je op een bijbaan opnieuw te bewijzen. Haarhuis is dat toch gelukt. Nido is zeker geen slechte tennisser. Bovendien had hij niets te verliezen. Het was voor hem een uitdaging te winnen van de man die McEnroe had verslagen."

BORIS BECKER

Boris Becker trotseerde windkracht zes en Olympisch kampioen Miloslav Mecir. Daarmee was alles gezegd. Met 6-4, 3-6, 6-4, 6-3 drong de drie-voudig Wimbledonkampioen door tot de laatste zestien, zonder ook maar een moment goed spel te laten zien.

Becker had slechte herinneringen aan de Tsjechoslowaak. In 1986 versloeg Mecir de Westduitser bij de open Amerikaanse kampioenschappen in de halve finale na vijf sets. Becker, geestelijk en lichamelijk vermoeid aangekomen in New York, sprak van een scherp duel. "Het is niet gemakkelijk tegen Mecir te spelen. Vooral niet in de derde ronde. Het is vroeg genoeg wanneer je een tegenstander van een dergelijk niveau in de finale tegenkomt."

Mecir kwam de laatste maanden sporadisch in actie. Daarbij won hij zelden. Een slepende rugblessure weerhield hem bovendien van hard trainen. Het gebrek aan wedstrijdritme brak de nummer 22 van de wereldranglijst tegen een bepaald niet in grote vorm verkerende Becker op. De Westduitser had geen medelijden.

Kijk-opratie in knie Van Basten

LEUVEN - Marco van Basten heeft gisteren in Leuven een kijk-operatie aan zijn knie ondergaan. Bij de ingreep, die drie kwartier duurde, werd een stukje van het kraakbeen verwijderd. Wanneer de speler weer inzetbaar is voor AC Milan, is nog onduidelijk. De kans dat hij op 11 oktober met Nederland de belangrijke kwalificatie-wedstrijd tegen Wales kan spelen, is minimaal.

Het herstel zal in elk geval een maand en mogelijk zes weken duren. "We gaan ervan uit", aldus een woordvoerder van de club, "dat hij over 20 dagen de looptraining kan hervatten." Wanneer de speler terugkeert naar Milan was evenmin precies duidelijk. "Voorlopig gaan we ervan uit dat hij zich maandag weer meldt", aldus de woordvoerder.

Van Basten is de tweede Nederlander van AC Milan die voor enige tijd aan de kant blijft. Eerder werd bekend dat Ruud Gullit, die eerder twee keer aan zijn knie werd geopereerd, zes weken rust kreeg voorgeschreven. Ook de aanvoerder van Oranje komt vrijwel zeker niet in actie in het duel met Wales.

Weinig kans op titel voor Van Lith

DEN HAAG - De kansen van Karin van Lith op het wereldkampioenschap dammen zijn wel erg klein geworden. De Rosmalense staat na acht ronden spelen vijf punten achter op Lewina uit de Sovjetunie en deelt de tweede plaats met nog drie andere damsters. De uitslagen van de achtste ronde zijn:

Minkina (Pol) - Paskevitsj (Sov) 2-0, Wanders (Ned) - Leonard (Bel) 2-0, Gozdecka (Pol) - Lewina (Sov) 0-2, Van Lith (Ned) -Goloebjeva (Sov) 1-1, Karmi (Isr) - Danese (Ita) 0-2, Polman (Ned) - Ratkovitsj (Sov) 1-1.

Stand: 1. Lewina 16 punten, 2. Goloebjeva, Van Lith, Ratkovitsj en Wanders 11, 6. Minkina 10, 7. Polman 9, 8. Paskevitsj 8, 9. Gozdecka 4, 10. Danese 3, 11. Karmi en Leonard 1.

Ier Early leidt klassement

Tweede winst in drie etappes voor Stumpf

BIRMINGHAM - De Westduitse wielerprofessional Remig Stumpf heeft zijn tweede overwinning, na drie ritten, in de ronde van Groot-Brittannië te pakken.

Hij won de derde etappe, door na 169 kilometer tussen Chester en Birmingham in de sprint het peloton te verrassen.

Stumpf was dit keer Phil Anderson te snel af. Een dag eerder waren de rollen precies omgekeerd. De Belg Johnny Dauwe mengde zich eveneens in de strijd, maar moest genoegen nemen met de derde plaats.

Stumpf zei zijn tweede overwinning opnieuw te danken te hebben aan het sterke ploegenspel. "Mijn teamgenoten hebben goed werk voor mij gedaan. Bovendien werd de sprint uitstekend aangetrokken. Het kon haast niet meer mis gaan."

Desondanks rijdt de Westduitser niet in de leiderstrui. De Ier Martin Earley heeft in het algemeen klassement nog een voorsprong van acht seconden. "Toch is de Ier geen favoriet. "In de sprint zijn de komende dagen bonificatie-seconden te winnen", zei Earley. "Daarop heb ik echter geen enkele kans. Wil ik mijn positie verdedigen, dan zal ik moeten aanvallen."

Geen demo-sporten op de Spelen meer

SAN JUAN - Vanaf 1996 worden tijdens de Olympische Spelen geen demonstratie-sporten meer gehouden. Dat is donderdag besloten tijdens het congres van de IOC in San Juan, Puerto Rico. Michele Verdier, hoofd-voorlichting van het IOC, zei in een persconferentie dat de demonstratie-sporten zijn ingevoerd om het gastland van de Spelen te gelegenheid te geven een of twee locale, traditionele takken van sport te introduceren bij een groot publiek. Deze intentie is echter misbruikt. Steeds meer sporten vergaarden als demonstratie-onderdeel de Olympische status.

Met ingang van 1990:

Ruim anderhalf miljoen voor topsport Nederland

DEN HAAG - In 1990 is voor de Nederlandse topsport een extra bedrag van 1,6 miljoen gulden beschikbaar. Dit is donderdag door het ministerie van WVC bevestigd.

Het bedrag wordt beheerd door de vorig jaar in het leven geroepen taakgroep topsport. Kort na afloop van de Olympische Spelen van vorig jaar spuide chef de mission Wim Cornelis zware kritiek richting de overheid. Hij vond dat met de weinige beschikbare financiële middelen nauwelijks nog topsport bedreven kon worden.

In het Olympisch jaar '88 kon Dees alleen uit het totale sportbudget wat extra's naar de topsport toeschuiven. De door de taakgroep topsport ingediende begroting heeft enige tijd op de politieke goedkeuring moeten wachten. Het fiat kwam onlangs.

Van de 1,6 miljoen kon Dees, bij de start van de actie "Blessures, blijf ze de baas", vier ton toezeggen aan de sportmedische begeleiding. Acht ton is voor de maatschappelijke begeleiding, twee ton voor technische begeleiding, 100.000 gulden voor de opleidingen en nog eens een ton voor internationale uitwisseling.

Ploeg Banda Abao blijft aan kop

Centro Dominguito verslaat Undeba: 2-1

WILLEMSTAD — Eredivisie-koploper Undeba heeft gisteravond kostbaar terrein en en passant ook zijn ongeslagen status moeten inleveren. Gehandicapt door het feit dat zij het vanaf de 32ste minuut met tien man moest doen, kwam de Bandabaose ploeg niet verder dan een 1-2 nederlaag tegen Centro Dominguito/Triple A.

Dit laatste doet overigens niets af van de verdienste van de Dominguito-ploeg die, met uitzondering van de beginminuten waarin Undeba sterk startend overwegend in de aanval was, over het geheel genomen een betere partij speelde. Ondanks de goede start van Undeba was het toch Centro dat reeds vroeg in de wedstrijd aan de leiding kwam. De auteur, Signald Silonero, gaf daaebij een schitterend staaltje dribbelwerk en schotvaardigheid weg. Zijn schot, niet krachtig maar wel met grote precisie, verdween ver buiten het bereik van Undeba-keeper Sherwin Jamanika in het doel.

RODE KAART

In de 32ste minuut kreeg Sherby Rosina van de straf leidende Johnny Raven de rode kaart voor de neus gedrukt toen hij het recht in eigen handen (vuisten) wilde nemen tegen Rudy Albertus die hem had hak gezet. Dit beperkte Undeba's mogelijkheden in de wedst6rijd uiteraard nog meer. In de elfde minuut van de tweede helft opende een strafschop toch wel nieuwe perspectieven. Frensley Vicario verzilverde de penalty die door scheidsrechter Raven werd geconstateerd toen keeper Ingemar Pieternella met opgetrokken knieën op de bal en Undeba-speler Terry Rosina sprong.

Een gelijkspel zat er echter evenmin in voor Undeba [illegible] in de 74ste minuut weer - ditmaal definitief - op voorsprong kwam. Rubinet Sylvanie, die een aantal minuten eerder al voor de nodige sensatie had gezorgd, versloeg keeper Jamanika met een laag, strak schot van aanzienlijke afstand.

AAN KOP

Undeba heeft door de nederlaag als laatste het predikaat ongeslagen moeten inleveren. Men blijft nog steeds op kop maar nu met slechts één punt voorsprong van Sithoc dat van de week met 1-0 over Scherpenheuvel zegevierde. Centro is naar de derde plaats geklommen met negen punten uit acht wedstrijden.

In de eerste divisie versloeg Centro Hubenil Mahuma het team van Hubentut Kòrsou met 2-1. De ruststand was 2-0. Hubentut Kòrsou kreeg in deze wedstrijd twee strafschoppen waarvan slechts één werd verzilverd.

De competitie wordt vanavond voortgezet met de eredivisie-wedstrijd SUBT - Jong Colombia en het eerste divisie treffen tussen Hubentut Westpunt en Scott Special.

Lemond tekent contract bij Coors

PARIJS - Tourwinnaar en wereldkampioen Greg Lemond zal zich volgend seizoen ook hullen in het shirt van de wielerstal Coors, maar draagt dat tenue alleen bij wedstrijden in de Verenigde Staten.

Een woordvoerder van de Amerikaanse brouwerij vertelde donderdag dat er een overeenkomst is gesloten voor een jaar.

Lemond zal volgens seizoen meedoen aan zes Amerikaanse wielerwedstrijden. De kersverse wereldkampioen [illegible] deze vorm van samenwerking overeenstemming hebben bereikt met de directie van zijn Europese ploeg Z-Fagor.

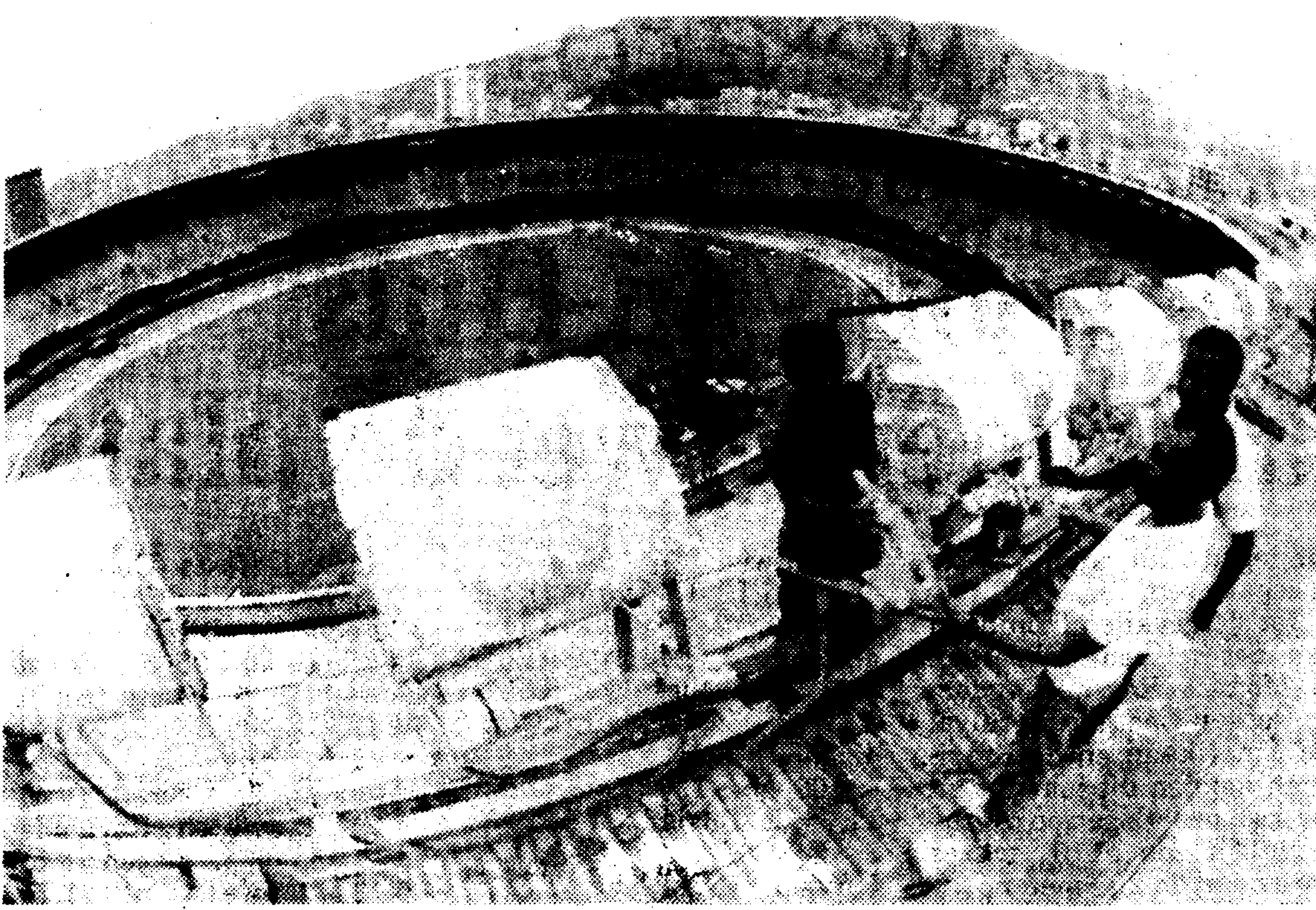


PHOTO AFP

■ *Het immense Maracana-stadion, waar 160.000 supporters Brazilië naar het WK '90 zullen schreeuwen. Het stadion kan maximaal 200.000 toeschouwers bevatten.*

160.000 supporters op tribune

Zondag moet Brazilië zich voor WK plaatsen

RIO DE JANEIRO - Het zijn spannende dagen voor Joao Medrado Dias, baas van het Maracana-stadion in Rio de Janeiro. Zondag komen 160.000 mensen naar de emotioneel beladen wedstrijd van Brazilië tegen Chili.

Zij eisen dat hun favorieten tenminste gelijkspelen en zich zo plaatsen voor de eindronde van het wereldkampioenschap in Italië. "Niemand kan voorspellen wat in dit stadion zal gebeuren, als Chili zich kwalificeert", aldus de stadiondirecteur.

Dias heeft extra veiligheidsmaatregelen aangekondigd, maar hij geeft toe dat het onmogelijk is 160.000 heetgebakerde fans in de hand te houden als Brazilië verliest. "De Chileense voetballers krijgen de bescherming die gewoonlijk alleen wordt gegeven aan belangrijke politici die Rio de Janeiro bezoeken", tekent kolonel Manuel Elysio de sfeer. Hij staat aan het hoofd van de militaire politie.

Spelers en technische staf uit Chili hebben hun aankomst in Rio uitgesteld tot zaterdagavond, om problemen zo veel mogelijk uit de weg te gaan. Ze arriveren met een militair toestel, beschikbaar gesteld door president Pinochet zelf. Ze slapen in een verre buitenwijk van Rio, zodat ze ongestoord kunnen rusten.

Alle bombarie is het gevolg van het eerste duel in Santiago, dat uit de hand liep. Scheidsrechter Dias gaf twee rode en zeven gele kaarten. Brazilië protesteerde bij de Fifa tegen het gebruik van het [illegible] scorebord, waarop de mensen [illegible] Braziliaanse voetballers. Bondscoach [illegible], die een klap kreeg van een agent, sprak na afloop van een oorlog. Chili moest het thuisduel tegen Venezuela voor straf buiten de landsgrenzen spelen.

NOC gaat aan nieuw beleidsplan werken

DEN HAAG - Het bestuur van het Nederlands Olympisch Comité (NOC) sleutelt aan een nieuw beleidsplan. Nu de fusie met de Nederlandse Sport federatie (NSF) van de baan is, wil het NOC op het informele voorzittersoverleg met de sportbonden op 12 september de nieuwe koers toetsen.

Ook de Stichting Sportsupport en het Comité Topsport, de gezamenlijke fondsenwerving van NOC en NSF, wordt hergewaardeerd. IOC-lid Geesink liet uit San Juan weten dat hij voorstander is die samenwerking te beëindigen en een Olympisch steunfonds in het leven te roepen.

Op de bijeenkomst met de voorzitters komt het NOC eveneens met een voordracht voor het bestuur, dat op de najaarsvergadering van 7 november wordt gekozen. Het complete huidige bestuur is door de voorgenomen wijziging van de statuten verplicht aftredend. De mogelijkheid wordt onderzocht of de functie van secretaris/penningmeester, momenteel bezet door Feenstra, gesplitst zal worden. Het is de vraag of voorzitter Idenburg op 7 november zal terugkeren in het nieuwe bestuur.

Vijf spelers van nog geen 21 jaar

Amerikaanse tennisjeugd sterk in opkomst op Flushing Meadow

NEW YORK - De Amerikaanse tennis-tieners liggen niet wakker van John McEnroe's uitschakeling door ene Paul Haarhuis. Met het grootste gemak veroveren zij terrein tijdens de open Amerikaanse tenniskampioenschappen op Flushing Meadow.

Vijf jongelingen uit de Verenigde Staten zijn inmiddels doorgedrongen tot de laatste 32: Agassi, Chang, Tarango, Courier en Sampras, van wie vier nog geen en eentje net twintig zijn. Om maar aan te geven, dat ze haast maken met de aflossing van de wacht.

Van de oudjes houdt alleen Jimmy Connors het vol. De bijna 37-jarige Jimbo versloeg na een moeizame start landgenoot Brian Shelton in vier sets.

Na jaren van malaise is het Amerikaanse mannentennis, dankzij een stel jongens, bezig terug te keren als trotse koploper van de wereld. Drie jaar geleden was Connors, als 34-jarige, met zijn achtste plaats de beste 'Yank' op de wereldranglijst. [illegible] de eerste tien, terwijl anderen furore maken op 'hun eigen' Flushing Meadow.

"Ik denk dat we een erg goede groep jongeren zijn, vooral omdat we samen zijn opgegroeid en elkaar steeds hebben gestimuleerd om het hoogste te bereiken", aldus benjamin Michael Chang. De 17-jarige winnaar van de open Franse had even daarvoor eenvoudig afgerekend met de Zweed Thomas Hogstedt: 6-1 6-3 6-3.

Andre Agassi, minstens zo talentvol en godvruchtig als Chang, had net zo weinig moeite met de Zuidafrikaan Neil Broad, die eerder van Michiel Schapers had gewonnen. Agassi stond Broad acht games toe: 6-3 6-2 6-3. Van de jonkies presteerde Pete Sampras voorlopig het opvallendst. Sampras, deze maand achttien geworden, haalde het na vijf sets tegen titelverdediger Mats Wilander. Jim Courier (19) en Jeff Tarango (20) maken het quintet Amerikaantjes in de derde ronde vol.

Volgens Agassi staat Amerika een grote tennisperiode te wachten. "In het komende jaar werden wij een dominerende kracht, vooropgesteld dat de zaken zo goed blijven gaan. Maar daar is eigenlijk [illegible] Chang. Het feit dat we elkaar altijd opgejaagd hebben, begint zich nu te lonen." Agassi weer: "Het is net als in het verleden met Martina Navratilova en Chris Evert. Ze hebben er het beste uit gehaald gedurende een lange periode. Als je maar genoeg concurrentie hebt, komt je spel vanzelf op een hoger niveau."

De 23-jarige Brian Shelton leek aanvankelijk op weg vijfvoudig winnaar Jimmy Connors uit het toernooi te kloppen. Shelton won de eerste set na de tiebreak, maar was vervolgens kansloos: drie maal 2-6. Connors, die eerder veel te sterk was voor Tom Nijssen. "Ik ben blij dat de weg bij mij ophield." Hij doelde op het lot van andere oud-winnaars als McEnroe en Wilander, die in de tweede ronde werden uitgeschakeld. Van de 'groten' bij de mannen maken Lendl, Edberg, Agassi en Chang de beste indruk.

Bij de vrouwen was Helena Sukova de enige geplaatste speelster die met de nodige moeite verder kwam. Ze verloor de tweede reeks van Gretchen Magers, maar bleef met 6-2 6-7 6-2 toch aan de positieve kant van de score.

Nederland heeft na twee ronden alleen Paul Haarhuis nog in de strijd. Manon Bollegraf en Nicole Jagerman werden donderdagavond uitgeschakeld. Jagerman pakte tegen [illegible] uit de Sovjetunie de eerste set (6-1). Vervolgens ging het steeds slechter: 5-7 1-6. Bollegraf had veel minder in te brengen tegen Susan Sloane uit de Verenigde Staten: 4-6 2-6.

LISSABON - De Angolese regering heeft donderdag de besprekingen met de door Zuidafrika gesteunde rebellenbeweging Unita opgeschort omdat de Unita niet akkoord kan gaan met de voorwaarden van Luanda.

Vrede, Gerechtigheid en Heelheid van de Schepping

Studiedag Raad van Kerken als voorbereiding op wereldconcilie

WILLEMSTAD — Donderdag werd in Kas di Orashon Emaus te Soto een studiedag gehouden over de thema's: Vrede, Gerechtigheid en Heelheid van de Schepping. Deze studiedag werd georganiseerd door de Raad van Kerken op Curaçao, in het kader van het Conciliair Proces, dat in 1983 op gang is gebracht op initiatief van de Wereldraad van kerken in Vancouver.

De doelstelling van dit Conciliair Proces is om wereldwijd naar oplossingen te zoeken voor fundamentele problemen. Aan alle kerken, in alle landen van de wereld, werd verzocht hun aanhangers op te roepen om over deze thema's na te denken.

In tegenstelling tot hetgeen het woord 'conciliair' doet vermoeden, hebben de paus noch de andere kerkelijke autoriteiten het laatste woord over de resultaten van het proces. Daarentegen trachten de kerken om gezamenlijk zo veel mogelijk mensen in de wereld voor dit onderwerp warm te maken.

De bevindingen en aanbevelingen van alle kerken worden dan bijeengebracht in een groot wereldconcilie dat voor volgend jaar in Seoul, Zuidkorea, gepland staat.

AANZET

Hier op Curaçao kan de studiedag in Kas di Orashon te Soto beschouwd worden als een eerste aanzet om het Conciliair Proces in groter verband van de grond te krijgen. Vertegenwoordigers van alle kerken op het eiland waren uitgenodigd. De organisatoren waren zeer tevreden over de goede opkomst en over de oprechte belangstelling van de aanwezigen.

Na een kort gebed en lied onder leiding van pater Van Baars, gaf pater Streefkerk een inleiding over het ontstaan en de bedoeling van het Conciliair Proces. 'De tijd is voorbij', zei pater Streefkerk, 'dat het geloof zich afzijdig houdt van de politieke en sociale implicaties van het Evangelie. De enige authentieke manier om het geloof te belijden, is door 'in navolging van Christus - de Vrede, Gerechtigheid en Heelheid van de schepping na te streven'.

De tweede spreker was Myrtha Leetz, lid van de Raad van Kerken op Curaçao en één van de drie voorzitters van de Caribische Raad van Kerken. Leetz sprak over haar bevindingen tijdens de dit jaar gehouden Europese vergadering over Vrede en Gerechtigheid in Bazel, waaraan het Caribisch gebied als toehoorder heeft deelgenomen.

Na de twee sprekers gehoord te hebben, werden de aanwezigen in groepjes verdeeld om zich te buigen over het vraagstuk van de Vrede, Gerechtigheid en Heelheid van de Schepping vanuit een Curaçaose optiek.

CONCLUSIES

De conclusies en aanbevelingen van de verschillende groepen kunnen in het kort als volgt worden weergegeven:
- het nastreven van Vrede, Gerechtigheid en Heelheid van de Schepping is een langdurig proces. Om dat proces op gang te houden, moet de kerk nauw samenwerken met mensen uit het sociale en educatieve circuit, liefst met kleine groepen.
- Leiders uit alle sectoren en alle lagen van de bevolking moeten gestimuleerd worden om zelf de oorzaken aan te wijzen van fundamentele problemen in de gemeenschap, en zelf ideeën aan te dragen voor mogelijke oplossingen.
- Gebrek aan organisatie op ht gebied van 'veldwerk'; is een van de zwakke punten van vele kerkgenootschappen. Verbetering van deze organisatie is een voorwaarde om een bewustwordingsproces op gang te houden.
- De kerk moet zich niet alleen bezig houden met de geestelijke aspecten van het geloof, maar ook met het welzijn van de gemeenschap in zijn geheel.
- Het gedrag van kerkelijke en sociale leiders moet als voorbeeld kunnen dienen voor de rest van de gemeenschap.
- De kerk moet de moed tonen om negatieve ontwikkelingen in gemeenschap bij naam te noemen en nieuwe richtlijnen te geven.
- De thema's van het Conciliair Proces dienen ook op school en in alle lagen van de bevolking ter discussie te worden gesteld.
- De bevolking dient daarbij bewust te worden gemaakt van haar eigen verantwoordelijkheid ten opzichte van elkaar, haar gemeenschap en de natuur. Mensen die respect hebben voor zichzelf, tonen ook respect voor hun land en hun gemeenschap.
- Op alle niveaus moeten analfabetisme, honger en armoede op Curaçao besteden worden.
- De gerechtigheid dient thuis, in het gezin, als eerste vorm te krijgen.
- Individualisme, materialisme (consumentenziekte) en gebrek aan solidariteit worden als oorzaak genoemd van vele onrechtvaardigheid in de gemeenschap. Reden waarom deze oorzaken bestreden dienen te worden.
- De media moeten een steentje bijdragen de mensen gevoel van solidariteit en rechtvaardigheid bij te brengen en niet het individualisme en materialisme nog verder aanwakkeren.

De Raad van Kerken van Curaçao zal de bevindingen van de studiedag in beraad nemen en de nodige stappen overwegen om te komen tot een gedegen 'follow-up'.



■ [illegible] Andrew [illegible] door [illegible] Colombia [illegible] de politie [illegible] zijn [illegible] is de commandant van de Colombiaanse veiligheidspolitie [illegible] Mora Marquez te [illegible] de [illegible] gedood door de politie.

Patriotisme thema onderwijsdag 1989

WILLEMSTAD [illegible] tisme is het thema [illegible] dit jaar centraal staat op de viering van de Dag van het onderwijs, op één december. Het ligt in de [illegible] dat leerlingen [illegible] ding van deze dag zoveel mogelijk informatie vergaren over verschillende onderwerpen en die verwerken in boekjes, folders of andere [illegible].

De leerlingen [illegible] VWO [illegible] de Pedagogische [illegible] vooral richten [illegible] en [illegible] MAVO-leerlingen zullen zich bezig houden met lokale muziekinstrumenten, folkloristische dansen en hun afkomst en ontstaan.

Op de [illegible] houdt men zich bezig met de flora en fauna en op de [illegible] en MTS zullen de bruggen, stranden, [illegible] en forten en [illegible] onder de [illegible] worden [illegible], aldus een persbericht van de schooladviesdienst Sedukal, waaruit blijkt dat het thema van dit jaar een keuze was van onderwijs gedeputeerde, Dito Mendes. Hij baseerde die beslissing op een van de resultaten van de onderwijstop van vorig jaar, waar duidelijk werd dat sociale vorming op scholen hard nodig is.

Misdienst voor Surinamers

WILLEMSTAD — Zondag 3 september zal monseigneur Aloys Zichem, bisschop van Paramaribo voor de hier woonachtige Surinamers een mis opdragen in de kapel van Klooster Alverna. De dienst begint om zeven uur 's avonds.

Expositie als eerbetoon aan het werk van May Henriquez

IN DE Openbare Bibliotheek te Scharloo is donderdagochtend een expositie geopend van het werk van May Henriquez. Deze tentoonstelling van haar werk is tot stand gebracht naar aanleiding van de toekenning van de Pierre Lauffer prijs 1989, de tweejaarlijkse onderscheiding die wordt toegekend aan een persoon die veel heeft gedaan voor de bevordering van het Papiamentu in de Antilliaanse gemeenschap, en die ook het laatste jaar over of in het Papiamentu heeft gepubliceerd.

May Henriquez heeft haar sporen op veel terreinen van onze cultuur verdiend. In de bibliotheek heeft men geprobeerd van al deze terreinen iets te laten zien.

CHAPI

Vlak naast de balie waar de boeken teruggebracht moeten worden, dus in het zicht van alle bezoekers is met panelen een ruimte afgeschoten voor deze expositie. In het centrum, in een glazen vitrine, ligt haar Chapi di Plata, de Pierre Laufferprijs, de zilveren hak waarmee zij de grond van het Papiamentu omspitte. In diezelfde vitrine liggen ook de programma's van het toneelgezelschap Thalia dat zoveel toneelstukken die door May Henriquez zijn vertaald of bewerkt, in het Papiamentu ten tonele heeft gebracht. Langs de wanden hangen aanplakbiljetten van onder meer de toneelvoorstellingen: Sjon Pichiri, Laiza Porko Shushi, Porta Sera, Maribel.

Naast haar toneelwerk waarbij een groot publiek kennis kon nemen van haar werk, heeft May Henriquez ook kinderboeken geschreven: E popchi di ehèmber, Tres kuenta di Wisiwas Mantekabela of bijvoorbeeld: Yaya ta konta.

GEDICHTEN

Ook hangen er verscheidene van haar gedichten, zoals Nostalgia, Kanto Katibu, Djaliá, Chuchubi en het gedicht 'Pila Blanku di Skalo, dat door de bibliotheek bij de opening van het nieuwe gebouw op de serie gele kaartjes is uitgegeven en daardoor grotere bekendheid heeft gekregen.

May Henriquez begon haar creatieve werk met beeldende kunst, eerst met schilderwerk, maar zij schakelde al vlug over naar de beeldhouwkunst. Zij volgde daartoe ook de opleiding bij maestro Marragal aan de Academia di Bellas Artes in Caracas en daarna vervolgde zij haar opleiding bij Zadkine in Parijs. Ook dit aspect, het meest eigene, heeft de bibliotheek niet vergeten en, zij het onder de boeken, er staan vier beelden van May Henriquez tentoongesteld, alle vier vrouwenfiguren, die de band met Curaçao, en daarmee met het Papiamentu, versterken: Mama ku yu, Antonia, Flohera en Yolanda.

MAATSCHAPPIJ

Het is echter niet alleen eigen creatief werk; May Alvarez Correa de Henriquez zet zich ook in voor de bevordering van het Papiamentu op maatschappelijk terrein. Daartoe zit zij in allerlei commissies, neemt deel als lid van een forum of treedt op als madrina of yaya van een boek dat een collega-schrijver of dichter uitgeeft.

Bij een zo grote verscheidenheid aan inzet en creativiteit is de Pierre Lauffer prijs een logisch en terecht gevolg. Dit werd ook beaamd door de gedeputeerde van Cultuur, Dito Mendes de Gouveia, die de tentoonstelling in de bibliotheek opende en weinig meer toe te voegen had aan de woorden van de jury van zondag en aan hetgeen in de bibliotheek tentoongesteld wordt. Hij stelde haar als voorbeeld voor anderen.

ABRAM

Tijdens de bijeenkomst in de bibliotheek werd ook Abram Capello herdacht, die deze week overleden is. Abram Capello was ook dichter en ook voorvechter van het Papiamentu, zelfs vanuit Nederland, waar hij de laatste jaren woonde.

N.C.

Over sexualiteit, jeugd

Nieuwe 'call in' programma Z-86

WILLEMSTAD — Na onlangs begonnen te zijn met een quiz-programma voor studenten, gaat het radiostation Curom Z-86 aanstaande zondagavond om negen uur weer van start met het programma Hombor i Muhe (man en vrouw). Op zondagochtend tien uur wordt een nieuw programma geintroduceerd genaamd Mayor i yu (ouder en kind). De presentatie van de programma's is in handen van respectievelijk drs Irving Picus en drs Nelson Coffie.

Luisteraars kunnen tijdens deze programma's opbellen (telefoon 623686) en vragen stellen. In het programma Man en vrouw worden vooral psychologische onderwerpen behandeld over de sexualiteit. In het zondagochtendprogramma wordt informatie gegeven over ouder-kind verhoudingen. De samenstelling van beide programma's kwam tot stand met medewerking van deskundigen van de Afdeling Geestelijke Volksgezondheid.

Steekpartij

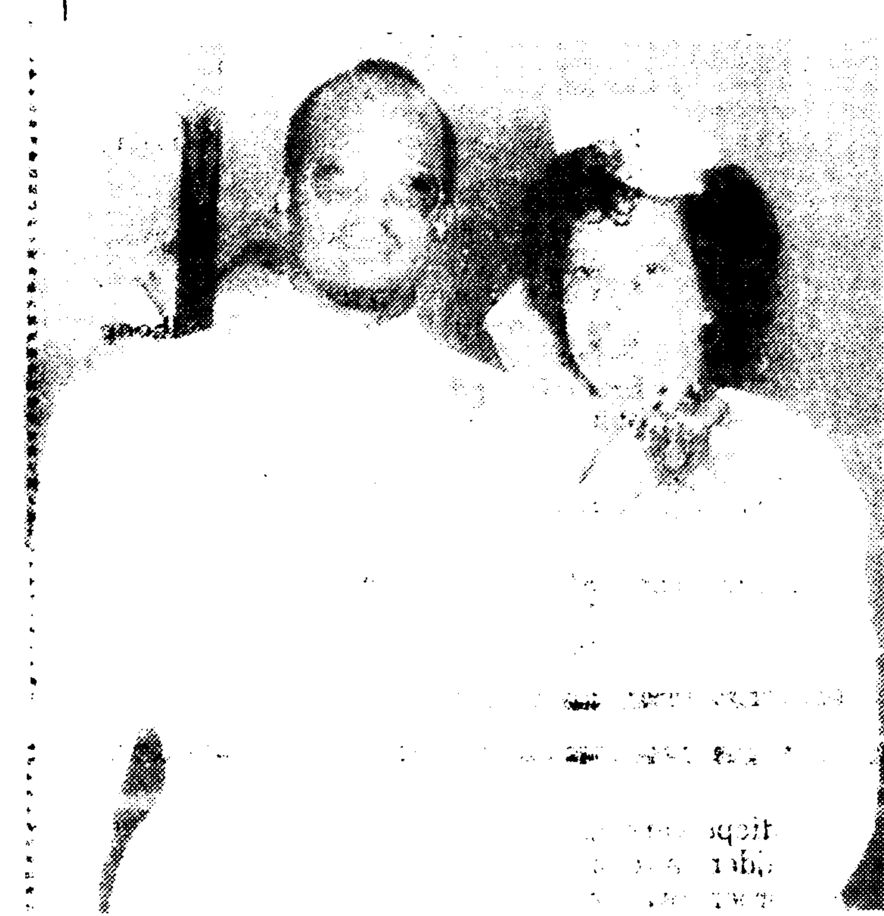
WILLEMSTAD — Agenten van de wacht Otrobanda moesten een slachtoffer van een steekpartij overbrengen naar de polikliniek van het Sint Elisabeth Hospitaal. Drie mannen raakten slaags met elkaar op de Kaya Bari. De achttien-jarige H.P. moest twee steekwonden incasseren in zijn buik en in zijn rug. De namen van de twee opponenten zijn bekend bij de politie, men zoekt nog naar hen.

Aanhouding

WILLEMSTAD — De SOD heeft na een onderzoek de 30 jaar oude O.J. aangehouden als verdachte van een diefstal. Tegelijkertijd werden de evenoude man C.S. en het meisje X.F (17) aangehouden.

Zij werden gezocht in verband met oplichting en valsheid in geschrifte. Zij zijn overgebracht naar het bureau Vreemdelingendienst.

MENSEN



Het hoofd van de advertentie afdeling van de Amigoe-Aruba, Ethleen Landmark, stapte in het huwelijksbootje met Erwin Clemencia, werkzaam bij de veiligheidsafdeling van de Centrale Bank. Na de kerkelijke voltrekking van het huwelijk kwamen velen in de Douane Club het echtpaar gelukwensen aanbieden.

De schrijver Salman Rushdie, die door wijlen imam Khomeini ter dood veroordeeld is voor zijn "de duivelsverzen" heeft een nieuw gedicht geschreven. Daarin spreekt hij als zijn credo uit: "ik heb er voor gekozen niet te zwijgen".

In het gedicht van 17 regels, dat hij naar het Britse literaire blad Granta heeft gestuurd (de liberation drukt de Franse vertaling vrijdag af) schrijft Rushdie: "al ben ik zonder gezicht of naam, ik heb er voor gekozen niet te zwijgen. Nog meer zingen ondanks de stompen, en de lof zingen (ook al doodt de werkelijkheid mijn dromen) over de vlinders die men breekt op de folterbank".

Op 14 februari sprak ayatollah Khomeini het doodvonnis uit over de schijver die sindsdien op een geheime plaats verblijft. De gids van de Iraanse islamitische revolutie is op 3 juni overleden.

Ondanks bedreigingen van de kant van de Iraanse leiders en van onverzoenlijke islamieten is het boek in de meeste westerse landen uitgebracht, waar het tot een kassucces werd. De Nederlandse editie is op de markt.

Ling Ling

De bekende **reuzenpanda** Ling-Ling heeft vrijdag in de nationale dierentuin in Washington het leven geschonken aan een jong. Moeder en kind maken het goed, aldus de woordvoerder van de dierentuin in de Amerikaanse hoofdstad Mike Morgan.

Medewerkers van de dierentuin zeiden te hopen dat het jong zal overleven. Geen van de eerder in de VS geboren reuzenpanda's is namelijk in leven gebleven.

"Ling-Ling pakte na de geboorte de miniscule witroze welp op, likte haar jong en hield het tussen haar voorpoten", aldus Morgan.

Het gewicht en het geslacht van de welp zijn nog niet bekend. Dierenartsen durfden het niet aan, het diertje voor onderzoek bij de moeder weg te halen.

Geen van de drie eerder geboren welpen van Ling-Ling is in leven gebleven. Het vrijdag geboren dier is verwekt door Hsing-Hsing, Ling-Lings partner in de dierentuin van Washington.

In China leven naar schatting nog 1.000 reuzenpanda's in het wild. Ling-ling is in 1972 door de Chinese regering aan de VS cadeau gedaan.

PEKING - China heeft een vernietigend rapport van Amnesty International over verregaande schendingen van de mensenrechten na de bloedige onderdrukking van de studentenbeweging in Peking verworpen.

Verbinding tussen Belgrado en Rusland

De autoriteiten in Belgrado hebben besloten dagelijks een **speciale trein** in te zetten tussen Joegoslavie en de Sovjetunie, om grote scharen "shopping-toeristen" uit dat land in staat te stellen een bezoek te brengen aan de Joegoslavische middenstand. Dit heeft het officiele Joegoslavische persbureau Tanjug onlangs gemeld.

Het persbureau meldde dat de trein een dienst zal onderhouden tussen Subotica, zo'n 200 km noordwestelijk van Belgrado, en de grens van de Sovjetunie met Hongarije. De maatregel is het gevolg van berichten in de Joegoslavische pers waarin sprake is van een storm Sovjetrussische kooplustigen die dagelijks de schappen "plunderen" van winkels in de provincie Vojvodina, aldus Tanjug.

Het persbureau voegde daaraan toe dat met name schoenen, spijkerbroeken, porcelein, tapijten en tweedehands auto's hoog op het verlanglijstje staan

Bejaarde bruidegom

Veertig jaar nadat zijn derde vrouw overleed heeft de 133-jarige Nezamali Varmazyar er weer zin in.

Deze Iraanse boer die in een dorp bij Arak woont, zal spoedig gaan **hertrouwen**, meldde het Iraanse persbureau Irna.

Irna zei erbij dat de boer een goede gezondheid geniet, zes zonen en 65 kleinkinderen en achterkleinkinderen heeft. Wat er niet bij werd verteld, was de leeftijd van de bruid.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Hoyinks (hoofdredacteur)
Overige leden Redactie:

Toon van Dongen, Ans van Leeuwen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaan Moenirälam (sportredacteur), Chris van Gaal (sportmedewerker), Solange Isenia (stagiaire) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Jenny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djabie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel: 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewall-weg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Distrido N.V. Tel: 370693, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,– per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
2 september 1989 vanaf 08.00 uur t/m 4 september 1989 om 07.00 uur.
Dokter Doran, Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 72929 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
1 september 1989 vanaf 17.00 uur t/m 4 september 1989 om 07.00 uur
Dokter Davelaar, Sentro Mediko Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615933 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
1 september 1989 vanaf 17.00 uur t/m 4 september 1989 om 07.00 uur.
Dokter Spong, Sentro Mediko Tera Cora, tel.: 648700; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 87004 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucacius en Spong).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt.
Het verdient te allen tijd aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

* * * * *

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen, het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/82344; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Van Velthoven, tel.: 76728.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231 44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Concencion, tel.: 85381, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindenachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B, tel.: 89676/89808.
Punda
Antiliana, Kaya Flamboyan 1-A, tel.: 76200/76208.
zondag
Otrobanda
Union, Breedestraat 137, tel.: 623575/625837.
Punda
Cerrito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 76155/76689.

VERLOF BEGRAFENIS
2 september: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.
3 september: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxas, achter Kaya ...
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloestraat 12.

LAS PALMAS HOTEL: 20.00 uur 'Festival Gastronomico Dominicano - pooldeck

TONEEL: 20.30 uur uitvoering van 'Ata mi riba dje' gebracht door toneelgroep Arteproba en Doble R Super Special Stars o.l.v. Anthony Jamanika - Centro Pro Arte, Schouwbergweg z/n.

KERK KORAAL SPECHT (**t.g.v. 15-jarig bestaan**): 20.00 uur wandelmars start parkeerplaats Hulpkantoor Dominguito.

IGLESIA PENTEKOSTAL DI KORSOU: 18.30 uur 'art & music gospel fesival' - K Centre, Betancourtstraat z/n.

ZONDAG
DIVERSEN
LANDHUIS ASCENCION: 10.00-14.00 uur 'open house' met diverse exposities en muzikale omlijsting door Roderick Weber.

TONEEL: 20.30 uur uitvoering van 'Ata mi riba dje' gebracht door toneelgroep Arteproba en Doble R Super Special Stars o.l.v. Anthony Jamanika - Centro Pro Arte, Schouwbergweg z/n

KLOOSTER ALVERNA: 19.00 Heilige Mis voor de Surinamers; voorganger mgr Aloys Zichem - Gouverneur van Lansbergeweg.

MAANDAG
DIVERSEN
BIBLIOTEKA PUBLIKO KORSOU (A.M. Chumaceiro Bulevar, tel.: 617055)
t/m 16 september gedurende openingsuren gelegenheid tot bezichtiging tentoonstelling 'Esaki ta May' (van May Henriquez) in de Expositiezaal.

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur, zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00 + 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTANA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur, zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met Tante Irma en Tante Shirley; 18.30 Purba ku kesh met Saida Hernandez: «Lasagne»; 19.00 Going great; 19.30 Countries & People; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 21 Jump Street; 21.30 Estreno: «Who is Julia?» (drama); 22.00 Wega di Number Korsou; 22.10 vervolg Estreno; 24.00 Sluiting.

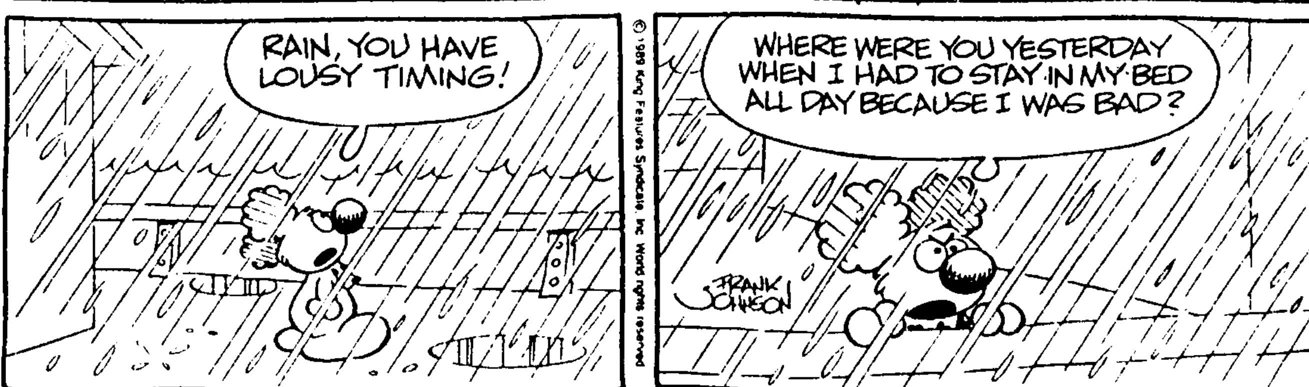
ZONDAG: 14.00 Matinee; 16.00 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Korsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 Wil di Suerte; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 After school special; 22.00 Santo Domingo invita; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

Wega di Number Kòrsou
3 9 6 0 7 4 2
4960
4833
1852

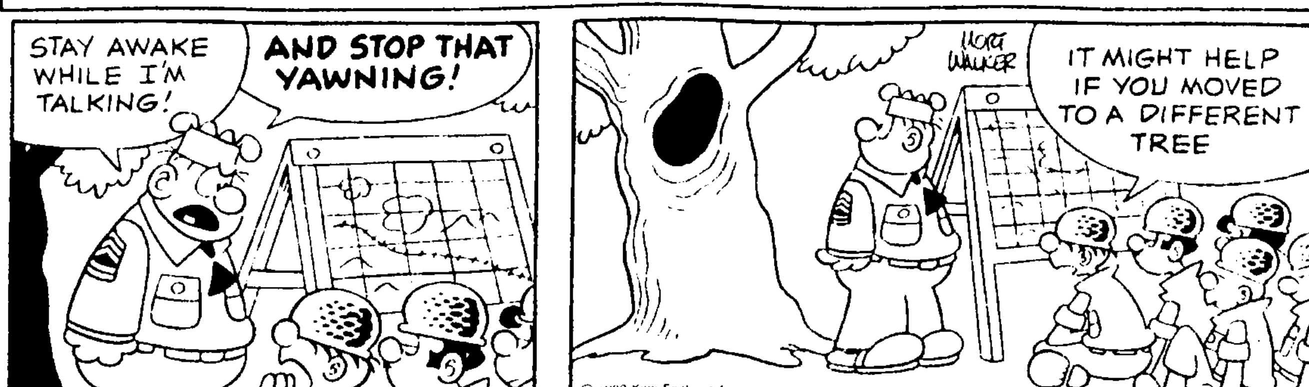
HENRY — By Dick Hodgins



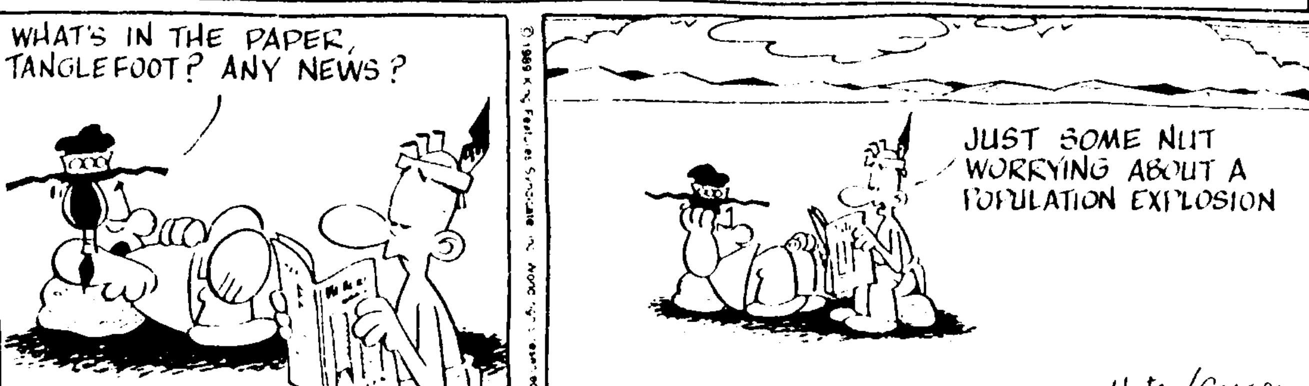
BONER'S ARK — By Addison & Frank Johnson



BEETLE BAILEY — By Mort Walker



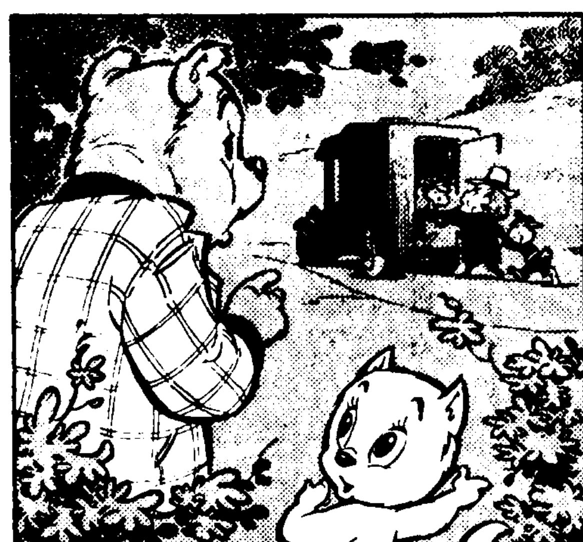
REDEYE — By Bill Yates & Mel Casson

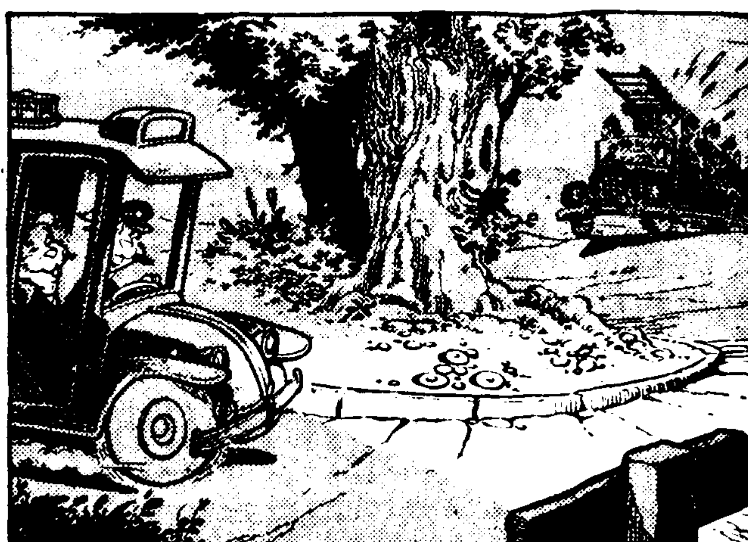


Tom Poes en de Beunhaas

door Marten Toonder







3493 — Tom Poes en heer Bommel trokken zich haastig achter een boomstam terug, zodat de politieambtenaren met hun arrestant passeerden zonder hen op te merken.

'Een goeie vangst', zei een van de agenten. 'Dit is een heel verdachte figuur. Zag je, hoe raar hij daar bij de gevangenis rondsloop, neef?'

'Nou', zei de neef. 'En dan die naam die hij opgeeft. Jansen heet hij, zegt-ie. Als je een vakman als mij wilt nemen, moet je een betere naam verzinnen, ouwe jongen!'

De arrestant zweeg, hoewel zijn ogen gele vonken schoten. Hij liet zich gedwee naar de gevangeniswagen voeren die een eindje verder op de weg stond en stapte zonder tegenstribbelen naar binnen.

'Ziet u wel', zei Tom Poes. 'Ze hebben de verkeerde gearresteerd. Dat zal hun lelijk opbreken, heer Ollie!'

Heer Bommel knikte sprakeloos. Hij begon te begrijpen, wat zijn jonge vriend bedoelde en daardoor verdween zijn boosheid.

'Maar hoe moet dit nu aflopen?' vroeg hij, toen de auto zich in beweging zette.

'We moeten even afwachten', zei Tom Poes. 'Ik denk, dat alles vanzelf gaat'.

Hij kreeg meteen gelijk. Want op dat moment, dat de dievenwagen met een veel te korte bocht een hoek nam, suisde vanaf de andere kant een brandweerauto nader. Het was duidelijk, dat een botsing niet meer te vermijden zou zijn.....

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.

VAN 4 TOT 8 SEPTEMBER

Cuba houdt vast aan strijd tegen imperialisme

Beweging Niet gebonden landen: onderweg naar pragmatisme

BELGRADO - Joegoslavie is vanaf 4 september gastheer van de beweging van Niet-gebonden landen. Vorig jaar werd dit land gekozen als gastheer nadat tijdens de vorige top van 1986 in Zimbabwe geen overeenstemming kon worden bereikt.

Vier dagen lang ontvangt Joegoslavie, dat zelf met grote economische problemen te kampen heeft, de deelnemers. Maar ook de ontwikkelingslanden die tot de beweging behoren, gaan gebukt onder een toenemende schuldenlast. De top zal daarom vooral aandacht besteden aan economische kwesties en regionale conflicten. "Economische problemen zullen bovenaan de lijst staan van prioriteiten", aldus de Joegoslavische minister van Buitenlandse zaken, Budimir Loncar. Hij zei dat de conferentie in het teken zal staan van het realisme in plaats van ideologie.

DRAMATISCH

Hij waarschuwde er verder voor dat de asymetrie in de betrekkingen in de Noord-Zuiddialoog een "dramatische en gevaarlijke dimensie" hebben gekregen. Hij lichtte toe dat de ontwikkelingslanden gezamenlijk een schuld hebben van dertienhonderd miljard dollar.

Loncar zei te verwachten dat de beweging zou kunnen profiteren van de verminderde spanning tussen de Sovjetunie en de Verenigde Staten. Hij meende echter dat "dit niet betekent dat aan de historische rol van de beweging een einde komt." Er zijn problemen in verschillende delen van de wereld waar de beweging een rol kan spelen, aldus de bewindsman.

MO-CONFERENTIE

Hij noemde in het bijzonder het Midden-Oosten, Centraal-Amerika, Libanon, Afghanistan en het bestand van vorig jaar tussen Iraq en Iran dat nog steeds niet is omgezet in een vredesakkoord. Zowel Iraq als Iran zijn lid van de beweging en naar verwachting zal de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Javier Perez de Cuellar, besprekingen voeren met de ministers van buitenlandse zaken van beide landen.

Loncar zei verder dat de beweging wil ijveren voor een internationale conferentie over het Midden-Oosten, maar dat het niet de bedoeling is om Israel te isoleren. Jeruzalem wil niet zo'n bijeenkomst, omdat het vreest onder internationale druk te worden gezet om een vredesregeling te aanvaarden voor de bezette gebieden. Tenslotte merkte Loncar op dat problemen als hongersnood, milieuverontreiniging, bevolkingsgroei en vluchtelingen niet alleen de beweging aangaan, maar de gehele wereld.

TEN LANGE LESTE

Joegoslavie aanvaardde vorig jaar in de Cyprische hoofdstad Nicosia ten langen leste het voorzitterschap nadat Indonesie en Nicaragua zich als kandidaat hadden teruggetrokken. Voor de Zuidamerikaanse landen en de meer gematigde leden was Nicaragua onaanvaardbaar als voorzitter. Het gebrek aan overeenstemming over de keuze van voorzitter is tekenend voor de onderlinge verdeeldheid. Waarnemers vroegen zich dan ook af of deze beweging nog een lang leven beschoren is.

Hoewel er wordt getwijfeld aan het onpartijdige karakter van leden als Cuba en Nicaragua, probeert de beweging van Niet-gebonden landen een neutrale koers te varen, zonder zich te binden aan het Westen of het Oostblok. Initiatiefnemers van de beweging waren onder meer Joegoslavie, India en Indonesie, alwaar in 1955 in Bandung de eerste vergadering werd gehouden.

DEKOLONISATIE

In 1961 vond de oprichtingsvergadering plaats in de Joegoslavische hoofdstad Belgrado. Toen stond de beweging nog voornamelijk in het teken van de dekolonisatie, hetgeen zich uitte in anti-Westerse, en later anti-Amerikaanse, retoriek. De beweging mocht zich aanvankelijk nog in een grote belangstelling verheugen, maar gaandeweg werd dit steeds minder. Van de honderd leden waren er in Harare maar veertig aanwezig, terwijl drie jaar eerder in New Delhi nog zestig deelnemers present waren.

Over de meeste wereldproblemen die in Harare de revue passeerden, wist men geen overeenstemming te bereiken, omdat men het unanimiteitsbeginsel aanhing. Wel werd vorig jaar besloten diverse bevrijdingsbewegingen te steunen, onder meer die in Namibia en Zuidafrika. Door eensgezind de regering in Pretoria te veroordelen konden toen de onderlinge geschillen tussen de lidstaten nog enigszins worden verdoezeld. Aan het vredesakkoord over Namibia, dat onlangs onder auspicien van de VN is bereikt, heeft zij echter geen bijdrage geleverd.

BESTAANSRECHT

De Libische leider, kolonel Muammar Al-Gaddafi, legde in Harare met een aantal krasse uitspraken de vinger op de zere plek met de opmerking dat de beweging zijn bestaansrecht verloren heeft. De top in Belgrado zal moeten aantonen in hoeverre de beweging nog levensvatbaar is en of zij zich weet aan te passen aan de nieuwe omstandigheden. Of, zoals het Joegoslavische persbureau Tanjug het in een commentaar stelde: de beweging moet zich aanpassen aan de actualiteit, anders riskeert zij zich langs de zijlijn van het wereldgebeuren te plaatsen.

Naar verluidt zal in Belgrado ook het unanimiteitsbeginsel aan de orde komen. De Zimbabwaanse president Robert Mugabe pleitte hier drie jaar geleden al voor, omdat de beweging ongeloofwaardig dreigde te worden. Hij stelde toen voor een meerderheidsregel in te voeren, waardoor er sneller besluiten kunnen worden genomen.

PRAGMATISME

De Joegoslaaf Locarno zei dat het nieuwe pragmatisme van de beweging onder meer zal blijken in een kortere, samenhangende verklaring. De slotverklaring van Belgrado mag niet veel langer zijn dan een tiental pagina's in plaats van de ruim tweehonderd waaruit het document bestond dat in Harare het licht zag.

Volgens Perez de Cuellar "moeten de niet-gebonden landen realistisch zijn" en zich niet langer op ideologische kwesties richten. Of dit in Belgrado het geval zal zijn staat te bezien. De Cubaanse delegatie had vorig jaar in Nicosia al laten weten dat "de strijd tegen het imperialisme niet mag worden opgegeven", ondanks de ontspanning tussen de VS en de Sovjetunie.

Twaalf taxi's op Bonaire nog niet naar eigenaars

KRALENDIJK - Hoewel ruim een week geleden een twaalftal nieuwe taxi's uit Japan arriveerden, is er tot op heden slechts één op de weg verschenen. De overige taxi's die gefinancierd worden door de Ontwikkelingsbank staan voorlopig nog achter de hekken van Akkermans Auto Supplies (AAS). Eigenaar John Akkermans zegt terecht dat hij de rond dertig duizend gulden per stuk kostende auto's slechts ter beschikking stelt wanneer de ontbrekende vijftigduizend gulden op tafel wordt gelegd.

Een wat nare strubbeling dus in een project dat vooral door inspanningen van de minister van Ontwikkelingssamenwerking Franklin Crestian gerealiseerd kon worden. Opzet van het project was de aanschaf van een twaalftal Toyota Diesel taxi's die de Bonaireaanse taxichauffeurs gezamenlijk zouden kopen. Daarvoor moest uiteraard een lening gesloten worden, aangezien er sprake was van een totaalbedrag van rond de drie honderd en vijftigduizend gulden.

LENING

Op zich geen probleem aangezien zowel het BC als minister Crestian een modus wisten te bedenken, waardoor het project gerealiseerd zou worden. De ontwikkelingsbank namelijk bleek bereid het project met f.150.000 te financieren, terwijl de Bonaireaanse overheid een bedrag van f.50.000 op tafel zou leggen.

De resterende vijftig duizend gulden moest door de taxichauffeurs zelf opgebracht worden en dat zou dan moeten gebeuren uit de opbrengst van de verkoop van de vroegere taxi's.

In feite bleek daar ook de bottle neck van het project, want hoewel de Ontwikkelingsbank en de overheid de benodigde financiën beschikbaar stelden, bleken de taxichauffeurs zelf niet in staat het ontbrekende bedrag op te brengen.

Volgens een betrouwbare bron was dat wel te verwachten, want het merendeel van de taxi's kon niet voor het verwachte bedrag verkocht worden. Volgens de bron waren het slechts taxi 4 en taxi 8 die inderdaad vlot van de hand gingen, terwijl de overigen - die vaak tweedehands waren aangeschaft - nauwelijks een geïnteresseerde koper konden vinden.

OVERDRACHT

Hoewel autobedrijf Akkermans de wagens volledig bedrijfsklaar heeft staan en bovendien als geste tegenover de klanten een taxiaanduiding op alle wagens heeft aangebracht, zal de overdracht die deze week nog zou plaatsvinden, niet doorgaan.

Akkermans: 'Erg jammer. Ik had erop gerekend dat begin deze week de wagens overgedragen zouden worden aan minister Franklin Crestian. Ik vind het ook voor hem een tegenvaller, want we mogen gerust zeggen dat vooral het initiatief afgekomen is van Franklin Crestian.'

John Akkermans verklaart tegenover de Amigoe dat voet bij stuk moet houden. 'De wagens zijn toch al goedkoper dan voor de particulier en gezien de grootte van het bedrag kan ik niet het risico lopen een heel wagenpark mee te geven wanneer daardoor het vereiste bedrag niet betaald is.'

Voorlopig zullen de twaalf taxi's nog op het terrein van de autoverkoper blijven staan. Een van de taxi's rijdt echter al rond. Het is taxi 3 die niet via het door Crestian geëntameerde project is aangeschaft, maar door de betreffende taxichauffeur zelf. Volgens gedeputeerde Marelva Soliana Pourier zal getracht worden op korte termijn een oplossing te vinden voor het gerezen probleem.

Argentinië en Groot-Brittannië


PHOTO AFP

■ *BUENOS AIRES - De direteur van het ministerie van Buitenlandse zaken van Argentinie Matias Ordonez (links) ontving in zijn kantoor het hoofd van de afdeling Britse zaken van de Zwitserse anbassade Alan Hunt. Dit betekende in feite een herstel van het diplomatieke contact tussen beide landen die zeven jaar geleden oorlog voerden en sedertdien nog geen vrede hebben gesloten.*

PEKING - Peking heeft de buitenlandse pers op de vingers getikt vanwege berichten dat "sterke man" Deng Xiaoping ernstig ziek zou zijn.

"Voorzitter Deng verkeert in zeer goede gezondheid", zei de woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken, Li Zhaoxing, donderdag. "Sommige correspondenten verzinnen en verspreiden geruchten. Dat past niet bij hun beroep". Li wilde verder geen details over Deng kwijt.

WILLEMSTAD — Twee mannen zijn gearresteerd tijdens een politie-inval in een woning aan de Brionweg. Een team van SOD-personeel en de recherche hielden aan: J.J.(29) en R.N. (31). Dit in verband met diefstal en heling.

» stockmarket « NEWS

AMSTERDAM SEPTEMBER 1, 1989

AKZO	144,60	NAT.NEDERL.	69,70
AMRO BANK	76,00	PHILIPS GLOEIL.	43,00
BOLS LUCAS	150,00	ROBECO	112,90
GIST BROCADES	33,50	RODAMCO	162,10
HAGEMEYER	114,50	ROLINCO	113,00
HEINEKEN NV	135,00	RORENTO	62,20
KLM	54,10	ROYAL DUTCH	147,40
KON.NED.PAP.	54,40	UNILEVER	161,50

NEW YORK STOCK EXCHANGE SEPTEMBER 1, 1989

ABBOTT LABS.	64	+ 3/4	HOMESTAKE MNG.	14 3/8	1/4
ALCAN	24 3/4	- 1/8	IBM	117 3/8	+ 1/4
AMER.BRANDS	79	+ 1 5/8	ITT	63 3/8	+ 1/2
AMERICAN EXP.	37 1/4	+ 1/8	JOHNSON & J.	53 1/2	+ 1 1/8
APACHE	15 7/8	+ 1/2	KELLOGG	78 3/4	+ 1/4
AM.TEL.& TEL.	40 1/4	+ 1/8	MERCK & CO.	73 3/4	+ 3/8
AMOCO	48 3/8	+ 1 3/8	MINNESOTA MNG.	78 3/4	- 1/4
ANHEUSER B.	42 1/2	+ 1/4	MOBIL CORP.	55 1/8	+ 1/4
BECTON DICK.	58	- 3/8	MONSANTO	23 3/4	+ 1 1/2
BORDEN	73 1/4	UNCH	NCR CORP.	65 7/8	+ 7/8
CAMPBELL S.	50 5/8	+ 5/8	NORF.SOUTH	41 1/8	+ 7/8
CHRYSLER	27	+ 3/8	NORTHROP CORP.	24 3/8	+ 1/8
CITICORP	32 3/4	+ 3/4	PARAMOUNT COM.	58 5/8	+ 1/2
COCACOLA	67 1/4	+ 3/4	PLACER D.M.	16 1/4	UNCH
DIGITAL EQ.	100 3/8	UNCH	PFIZER	69 3/4	+ 1/2
DUPONT	119 1/2	+ 1 5/8	PHELPS DODGE	74 3/4	- 1/8
EAST.KODAK	48 1/2	UNCH	PHILIP MORIS	64 1/2	+ 3/4
EXXON	44	+ 1/4	POLAROID	46 7/8	- 1/4
FORD	54 1/4	+ 3/8	QUAKER	63 1/8	+ 5/8
GENL.ELECTR.	58 1/4	+ 5/8	RALSTON P.	89	- 1/4
GENL.MOTORS	50	+ 1	SARA LEE	59 1/4	UNCH
GILETTE	45 1/4	+ 1/2	SHELL TRP.TR.	41	- 1/8
HEINZ	63 1/4	+ 7/8	UPJOHN	40	+ 7/8
HILTON	106 1/8	+ 3/4	UNOCAL	53	+ 1/2

DOW JONES

INDUSTRIALS	2752.08 + 14.81
TRANSPORTATION	1526.31 + 16.89

CLOSING MARKET COMMENT SEPTEMBER 1, 1989:
THE MARKET CLOSED UP 14 POINTS ON LOW VOLUME OF 134 MLN SHARES. ADVANCERS BEAT OUT DECLINES 4 TO 2.

*****

GENEVE - De VN-subcommissie voor de mensenrechten heeft donderdag een resolutie aangenomen waarin Iran opgeroepen wordt op te houden met de executies die dit jaar al aan ruim 1.000 mensen het leven hebben gekost. De resolutie, die met 17 stemmen voor, drie tegen en vier onthoudingen werd aangenomen, spreekt over "ernstige schendingen van de mensenrechten", waaronder moorden, martelingen, wrede straffen, gebrek aan vrijheid en oneerlijke of helemaal geen processen. Er zijn bij de VN rapporten binnengekomen over duizenden politieke gevangenen, waarvan velen worden vastgehouden onder het mom van drugssmokkel.

*****

ROME - De voormalige premier De Mita heeft donderdagavond zijn uren daarvoor aangekondigde ontslag als voorzitter van de Democrazia Cristiana weer ingetrokken, na tussenkomst van zijn partijgenoot Forlani. Eerder op de dag had De Mita na een partijberaad gezegd te zullen vertrekken. Tegelijkertijd vond elders overleg plaats van aanhangers van de linkervleugel van de partij, waarna al werd gezegd dat De Mita waarschijnlijk niet bij zijn beslissing zou blijven. De Mita verloor in februari de strijd tegen de zuidelijke conservatieven onder aanvoering van de minister van Buitenlandse zaken Andreotti; hij verloor de machtigste post in de partij, die van secretaris. Het partijvoorzitterschap stelt in de praktijk niet zo veel voor.

*****

GENEVE - De ontwapeningsconferentie van de VN heeft Israel uitgesloten van deelname aan de onderhandelingen over een verbod op de productie en het bezit van chemische wapens, meldden diplomatieke bronnen donderdag. Israel had in juni een verzoek ingediend om toegelaten te worden als waarnemer. Het lidmaatschap van de conferentie werd ooit beperkt tot maximaal 40 landen, maar over het algemeen zijn alle landen welkom die als waarnemer aanwezig willen zijn. Over hun toelating moet echter met unanimiteit van de leden worden beslist. Westerse diplomaten nemen aan dat het lid Algerije Israel heeft willen afstraffen omdat dit land zich verzet tegen het lidmaatschap van de PLO in andere VN-instellingen.

*****

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 2 SEPTEMBER 1989

Weekend Bijlage

Migda Schill-Maria:

Bij politiek hoort lobbyen

HOEWEL HET ME goed was uitgelegd welke deur ik moest nemen en op welke verdieping ik de landsbemiddelaar kon vinden, kwam ik toch verkeerd terecht. Bezweet kom ik uiteindelijk het kantoor van Migda Schill-Maria binnengevallen. Weelderig lachend drukt ze mij de hand. Leuk om eens een journalist te spreken als er geen staking of vakbondsactie aan de gang is.

Veel mensen denken dat ik alleen maar werk als er een staking is. Als ik deze mensen dan tegenkom dan zeggen ze: 'Zo, je hebt het rustig de laatste tijd. Uit de jaarverslagen kun je duidelijk distilleren hoeveel werk ik heb, maar ja veel is niet interessant genoeg om in de krant te verschijnen'.

Ik spreek haar tegen, per slot van rekening was dit het doel van mijn komst. Na een rondleiding door het bureau, waar ik hier en daar visioenen kreeg van vergaderende vakbonden, me ijverig voorstellend aan de aanwezige personeels-leden, nam ik plaats tegenover de landsbemiddelaar om te beginnen aan het interview.

Hebben door het aanvaarden van deze functie veranderingen in uw leven plaatsgevonden? Voordat ik solliciteerde was ik op de hoogte wat het werk van de landsbemiddelaar inhield. Tijdens mijn studie heb ik op Curaçao stage gelopen en ben regelmatig bij vergaderingen van de landsbemiddelaar geweest als adviseur voor verschillende vakbonden.

Ik was echter in die tijd meer bezig met de groep van werknemers en minder met de werkgevers. Als landsbemiddelaar moet je, het woord zeg het al, meer in het midden zitten. Toch was deze omschakeling voor mij niet zo moeilijk omdat ik toch wel bezig was geweest met het analyseren van de werkgevers als groep, weliswaar met een andere gerichtheid, maar ik had het nog niet verpest bij de werkgevers.

Voordat ik officieel werd benoemd heeft men ook geïnformeerd bij de sociale partners, niet direct over mijn benoeming, maar meer over het feit of ze geen bezwaren tegen mijn persoon hadden. Vooraf heb ik ook een gesprek gehad met de heer Elco Karel die in die tijd landsbemiddelaar was. Hij accepteerde mij als vrouw in bedoelde functie, dat vond ik erg positief van hem.



Landsbemiddelaar Migda Schill-Maria (links) in gezelschap van haar trouwe secretaresse....

MIGDA SCHILL-MARIA werd in 1981 als eerste vrouw tot waarnemend landsbemiddelaar benoemd, een funktie waarbij ze zich full-time met bemiddelen ging bezighouden. In 1984 werd ze benoemd tot Landsbemiddelaar, een funktie welke ze tot heden bekleed. Daarvoor had zij de opleiding tot hoofdonderwijzeres afgemaakt en in 1970 ging ze aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen psychologie studeren.

PSYCHOLOOG

Zij is geen juriste maar psychologe. Haar hoofdrichting was Sociale psychologie en Arbeid en Organisatie psychologie.

Haar doctorale bijvakken waren sociaal/arbeidsrecht en de leer der interne organisatie. Ze studeerde af met de scriptie 'Obreronan di Korsow, arbeidsbewustzijn en arbeidsvorming'. Haar andere doctoraalscripties gingen over organisatie-ontwikkeling en organisatie-verandering en samenwerken en konflikten tussen groepen.

Zij vindt haar studie dan ook zeer bepalend voor de wijze waarop ze als bemiddelaar optreed. Voordat ze waarnemend-landsbemiddelaar werd was ze werkzaam als coördinatrice vormingswerk/jeugdwerk bij de Stichting Jeugd Centrale Curaçao.

STRAATTHEATER

Op het persoonlijke vlak veranderen natuurlijk ook dingen als je zo'n functie accepteert. Ik was in die tijd bezig met straattheater. Ik was lid van een groep voor creatieve expressie en straattoneel was een onderdeel daarvan. Deze vorm van toneel was nogal maatschappij-kritisch, het publiek werd erbij betrokken, er volgden discussies met de mensen over de onderwerpen die wij aansneden. Voor een bepaalde groep mensen was dit nogal schokkend. Dit heb ik bij mijn benoeming moeten inleveren omdat er mensen waren die vonden dat je dat niet met mijn functie kon combineren. Ikzelf had daar trouwens geen moeite mee. Van de andere kant was het straattoneel ook tijdsbepaald. Ik hou nog steeds erg veel van toneelspelen en creatieve expressie in het algemeen.

U werkt nu al acht jaar in deze functie, eerst als waarnemend landsbemiddelaar daarna als landsbemiddelaar. U bent gekomen in een tijd waarin het economisch redelijk goed ging, maar waarin het vrij snel daarna bergafwaarts met de economie ging. Kunt u aangeven welke ontwikkelingen er hebben plaatsgevonden en plaatsvinden met betrekking tot de arbeidsovereenkomsten?

Als je naar de economische situatie kijkt, zie je inderdaad dat deze zijn weerslag heeft op de afgesloten cao's. Toen ik hier kwam in 1981 hadden we te maken met onderhandelingen waarbij loonsverhogingen altijd ter sprake kwamen en deze ook werd verkregen. In die tijd was het helemaal niet vreemd om bijvoorbeeld 10% loonsverhoging te bedingen voor een periode van 3 jaar.

Langzamerhand is dit veranderd. We merkten dat al in 83/84, met name in de hotelsector ging het al heel moeilijk. De Venezolaanse toeristen kwamen niet meer vanwege de devaluatie van de Bolivar. De Amerikaanse toeristen waren al eerder weggebleven. Dit had een negatief effect op allerlei andere sectoren.

INLEVEREN

Het ging steeds slechter met de economie, door o.m. het sluiten van de Shell en het teruglopen van het Dok en de off-shore inkomsten. In plaats van loonsverhogingen kwamen er inleveringsvoorstellen op tafel. Wat in die tijd door de vakbonden bedongen kon worden was dat als er een algemene loonmaatregel zou komen hetgeen men al ingeleverd had, hiervan werd afgetrokken. De sfeer aan de onderhandelingstafel was op een gegeven moment zo dat het woord loonsverhoging niet uitgesproken mocht worden, het was een vies woord geworden.

Inleveren dat werd het nieuwe woord. De laatste tijd is er wel weer een beetje ruimte. Niet voor loonsverhogingen in eigenlijke zin maar meer in de vorm van eenmalige premies, sommige afhankelijk van de bedrijfsresultaten, andere niet. Loonsverhogingen culmineren in bijvoorbeeld de pensioengrondslag en je moet natuurlijk elke maand uitbetalen; dat is met eenmalige uitkeringen niet het geval. In 1981 hoorde het allemaal erbij: loonsverhoging, vakantiegeld, eindejaarsuitkeringen enz. Nu niet meer.

De eindejaarsuitkeringen hebben het het langste uitgehouden, omdat dit naar men zegt, cultureel bepaald is.

SPAARFONDS

Hoe hebben de secundaire arbeidsvoorwaarden zich ontwikkeld?

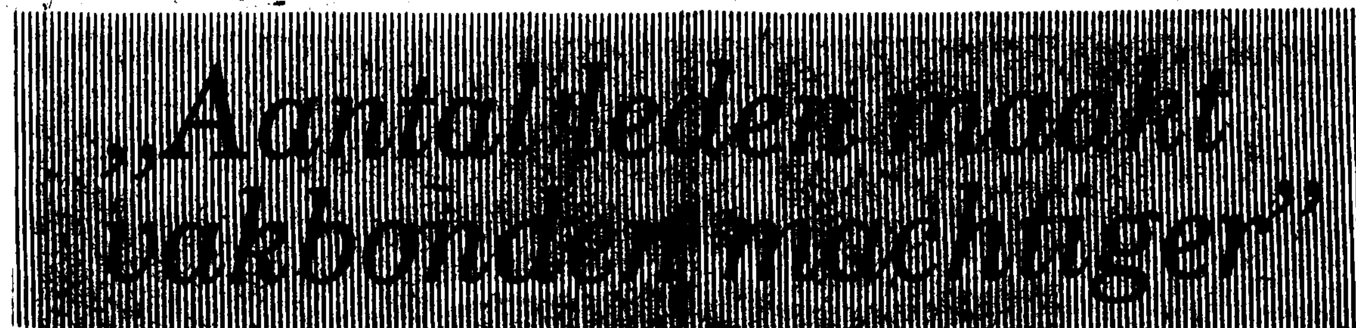
Naast hetgeen ik er al over gezegd heb kun je nog wel een aantal andere zaken aangeven. Er zijn bedrijven waar de extra-sociale verzekeringen die bij verzekeringsmaatschappijen waren afgesloten verlopen waren, deze werden dan niet hernieuwd.

Er is ook een negatieve ontwikkeling gekomen met betrekking tot de spaarfondsen. Deze worden nu regelmatig opengebroken of opgeheven. Ons bureau probeert dat zover mogelijk af te raden. We kijken natuurlijk naar de behoeften die er zijn. Je ziet dan dat mensen op dat moment geld nodig hebben. Het is dan misschien beter om een lening af te sluiten tegen zachte voorwaarden. Kijk, zo'n spaarfonds kom je met name tegen bij bedrijven die geen bedrijfspensioen hebben. De mensen krijgen dan een bepaald bedrag als ze met pensioen gaan. Als zo'n fonds niet meer bestaat dan krijgen ze alleen maar hun AOV en dat is niet veel.

BEMIDDELEN

Wanneer gaat u over tot een bemiddeling? De meest normale wijze is dat je door een van de partijen wordt gevraagd. Vaak verlopen de onderhandelingen in stilte. Zolang er geen problemen zijn bemoeien wij ons er niet mee. Het is wel zo dat we een kennisgeving krijgen dat men gaat beginnen met nieuwe onderhandelingen. Je blijft dan natuurlijk alert.

Via de media krijg je natuurlijk ook je informatie. Als ik dan een artikel over een mogelijke conflicthaard lees dan ga ik informeren bij de vakbonden en de werkgevers hoe het ermee staat. Of het bericht in de krant op waarheid berust of overdreven is. Hoor ik van beide kanten dat het wel gaat dan vraag ik ze om mij op de hoogte te houden zonder verder in te grijpen. Ben ik echter van mening dat er opgetreden dient te worden dan roep ik de partijen op. Ze zijn dan verplicht om te verschijnen.



ARBEIDSVREDE

Als er een staking is dan weet iedereen dat. Eigenlijk ben ik dan net iets te laat, want het is mijn taak om de arbeidsvrede te bewaken. Vaak lukt het ons ook om een staking te vermijden. Als er echter een staking uitbreekt omdat de zaak al te hoog was opgelopen dan probeer ik om die staking zo vlug mogelijk op te lossen. De laatste jaren zijn de stakingen ook maar heel kort, meestal nog geen halve dag. Ik start dan met mijn bemiddeling door de mensen te vragen weer naar het werk te gaan.

„Meestal wordt er in stilte onderhandeld"

Ze moeten alle medewerking aan de landsbemiddelaar verlenen zodat men meestal stopt met staken. Op de Antillen hebben we wat dat betreft een specifieke wetgeving want het stakingsrecht bestaat hier ook. Ik moet dan een beetje schipperen en kan niet zeggen dat ze niet mogen staken.

Het kan ook gebeuren dat de minister van Arbeid een cooling-off-periode afkondigt. Dit is een tijd waarin de status quo gehandhaafd dient te worden. Ik gebruik dit liever niet omdat het nogal strak is en als men toch door blijft staken er rechtsvervolging kan plaatsvinden.

Indien het toch nodig is, geef ik dat dan zo snel mogelijk door aan de vakbondsleiders zodat zij hun mensen kunnen inlichten. We hebben in het verleden een aantal cooling-off-perioden gehad die heel goed gewerkt hebben. Het betrof hier stakingen die uit de hand gelopen waren, waar de vakbond de controle over de mensen verloren had.

U hebt natuurlijk internationale contacten. Als U de positie van de vakbonden hier vergelijkt met de vakbonden in andere landen, zijn ze dan machtiger of minder machtig?

Onlangs ben ik naar een congres geweest in Engeland waar we onder andere de stakingen die in Engeland hadden plaatsgevonden hebben geanalyseerd. Als je het bekijkt dan denk ik niet dat vakbondnen in bijvoorbeeld Engeland machtiger zijn dan op Curaçao. Het is natuurlijk wel zo dat als je de vakbonden in grote landen bekijkt ze groter, qua aantal leden, zijn dan hier. De macht van het aantal is in deze landen erg belangrijk omdat hierin de kracht van de vakbond ligt om politieke druk uit te kunnen oefenen. Dat hebben wij hier over het algemeen niet zo. Hier hebben we vaak te maken met kleinere bedrijven en kleinere vakbonden. Als een bedrijf van 10 man gaat staken, heeft dat voor de economie over het algemeen niet zoveel te betekenen.

POLITIEKE MACHT

Daarin is bij ons de kracht van de vakbonden niet in gelegen. Hun kracht is eerder te vinden in de directe politieke macht die de vakbonden hebben ontwikkeld. Op deze wijze zijn ze toch vrij machtig. De politiek kan vaak niet om hen heen.

Wat verstaat U precies onder die politieke macht?

Zij kunnen als gelijke partner bij de overheid gaan onderhandelen. Dat zegt al heel wat. Vaak zie je hier op Curaçao dat de regering de vakbonden wil horen voordat ze over belangrijke zaken een beslissing nemen. De werkgevers werden altijd al gehoord, het kapitaal heeft altijd al macht gehad.

Dat de vakbonden worden gehoord is in de ontwikkeling in de Antillen nog niet zo lang. Lange tijd hebben de vakbonden heel weinig politieke macht gehad. Zo rond mei '69 is zich dat in een vrij hoog tempo gaan ontwikkelen tot de huidige positie. De macht en de medezeggingsschap is in 20 jaren tijd enorm toegenomen.

Op zich is het natuurlijk heel logisch dat een vakbond politieke macht ontwikkelt. Dat is eigen aan de vakbonden, per slot van rekening is het een pressiegroep die voor de belangen van haar leden moet opkomen. Natuurlijk lukt dat niet altijd en overal even goed. Een pressiemiddel dat hier door o.a. de SSK gebruikt wordt is het dreigen met de oprichting van een eigen partij. In eerste instantie proberen de vakbonden natuurlijk hetgeen ze willen bereiken via de bestaande partijen en regering te spelen. Ze kijken naar het verkiezingsprogramma van de partijen en kunnen dan een stemadvies geven. Als de regering dan niets voor de vakbonden doet, dan laten ze dat duidelijk merken. Je merkt ook dat de ministers met de wetten die ze maken op een of andere wijze willen scoren bij de vakbonden. Natuurlijk moeten ze ook de werkgevers niet vergeten omdat deze ook belangrijk zijn voor de ontwikkeling van het land.

ONAFHANKELIJKHEID

Is uw onafhankelijkheid

(Vervolg op pag. 2)

Migda Schill-Maria ..



(Vervolg van pag. 1)

vooral in zaken waar de overheid bij betrokken is gewaarborgd? De overheid is per slot van rekening uw werkgever.

Ik val inderdaad onder het departement van de minister van Arbeid en Sociale Zaken maar de landsregering is mijn werkgever. Volgens de arbeidsgeschillenwet bemiddel ik namens de landsregering. Hoewel ik feitelijk in dienst ben van de minister van Arbeid en Sociale Zaken, moet ik met alle ministers kunnen werken, iets wat ook wel eens voorkomt. Wat betreft de onafhankelijkheid van de uitvoering van mijn functie word ik beschermd door de wet. De arbeidsgeschillenwet geeft duidelijk mijn zelfstandigheid weer. Niemand kan mij, althans procesmatig, opleggen op welke wijze ik een bemiddeling moet doen.

Het is natuurlijk wel zo dat je met een regeerprogramma te maken hebt waarin ook sociaal-economische richtlijnen staan. Ervan uitgaande dat deze zijn ontstaan uit een zorgvuldige analyse van de economische situatie hou ik indien noodzakelijk rekening met deze richtlijnen in mijn bemiddeling.

REEEL BLIJVEN

Je moet proberen reëel te zijn; het moet om zaken gaan die bereikt kunnen worden. In de situatie waarin onze economie op dit moment verkeerd is het vaak onverantwoord om bij voorbeeld een loonsverhoging van 20% te bedingen. Mocht het zo zijn dat dit soort zaken ter tafel komen dan probeer ik de partijen duidelijk te maken dat dit niet mogelijk is.

Het komt wel voor dat de werkgever om een of andere reden aan extreme eisen van de vakbond voldoet. Maar na een half jaar kan deze werkgever het niet meer opbrengen en dan?

Ook de werkgevers hebben niet altijd een reëel zicht op de werkelijkheid. Mijn richtlijn is de realiteit van de sociaal-economische situatie. Daar hou ik me ook met name mee bezig. Ik laat me hierover ook informeren door allerlei instanties zoals het departement van Handel, Industrie en Werkgelegenheid, het Bureau voor statistiek, de Centrale Bank en het Sociaal Economisch Planbureau, zodat ik in ieder geval in staat ben om de trend te herkennen en van daar uit te werken. Als vakbonden ook in deze tijd een loonsverhoging willen bij een bedrijf die dit economisch kan dragen, dan zeg ik ook; ga je gang maar.

NIET REALISTISCH

Er komen wel regelmatig voorstellen op tafel die niet realistisch zijn. De vakbonden zijn natuurlijk van vroeger gewend dat er bij de arbeidsvoorwaarden steeds iets bijkomt; maar ja dat zit er op dit moment toch niet zo vaak meer in.

„Ze denken dat ik alleen werk als er gestaakt wordt"

Hier en daar een beetje. Isla heeft iets vooruitgang net als bij het Dok. Bij de ALM zit het heel moeilijk, ze zijn nog steeds niet klaar met onderhandelen met de N.A.B.L.P. De ALM is een overheids n.v. van het Land. De direktie wil zo snel mogelijk tot een CAO wil komen.

Daar ben ik natuurlijk ook voor maar ze moeten het zelf doen, zelf de middelen ervoor aandragen, ik bemiddel alleen maar. Ik kan niet zeggen 'Jongens hier heb ik een potje met geld, dan lossen we de zaak even snel op'. Nee dat moeten ze uiteindelijk zelf doen.

Bij de onderhandelingen van de ALM hangt er een beetje een dreigende sfeer. Het management zegt vaak dat als er niet snel tot een oplossing gekomen wordt, de ALM kapot gaat. Daar kan ik natuurlijk niets aan doen. In ons bestel is het nu eenmaal zo dat beide partijen zelf tot akkoorden moeten komen en ook de snelheid van het tot stand komen daarvan bepalen. Ik ben trouwens van mening dat men altijd tot een akkoord kan komen.

Heeft u voor de toekomst geen politieke aspiraties?

Tja, waarom zou ik daar nu een uitspraak over moeten doen? Als burger ben ik natuurlijk politiek geïnteresseerd, maar het is natuurlijk een andere zaak om zelf de politiek in te gaan. De politieke ontwikkelingen die op het eiland plaatsvinden volg ik vanuit een noodzaak, als mens die geïnteresseerd is in zijn omgeving. De manier waarop in de politiek beslissingen tot stand komen, vind ik niet bepaald interessant.

Als je een staten- of eilandsraadsvergadering hoort dan gaat het als volgt: de mensen die in de coalitie zitten die stemmen voor en de mensen die in de oppositie zitten die stemmen tegen. Daar is niets spannends meer aan als je van te voren al weet wat de uitslag zal zijn. Ik hou van werkelijke akkoorden waarbij je het beste of het **maximale er uit haalt.In de Antiliaanse politiek wordt niet opgebouwd naar een climax opdat je overlopers krijgt.Er zou hier iets meer van die kudde-mentaliteit weg moeten.De risico's zijn blijkbaar te groot.In het algemeen komt onze politiek bij mij oninteressant en vijandig over.**

LOBBYEN

Het aantal mogelijkheden, het aantal politiek leuke banen en posities is beperkt. Er kunnen maar een beperkt aantal ministers, statenleden, gedeputeerden en zo zijn. Bij elkaar amper vijftig. Een kleine, selecte groep. Als je dan politieke posities interessant vind is het knokken om erbij te horen.... of je moet goed kunnen lobbyen.

Jammer genoeg wordt er in de politiek veel te weinig gelobbyed, daarbuiten veel meer. Lobbyen is trouwens een veel prettiger manier om politiek te bedrijven dan met vijandigheid.



In de verschillende vergaderingen wordt iets opgebouwd, niet om mensen mee te krijgen maar om elkaar belachelijk te maken, af te vallen of de ander klein te maken. Kijk bijvoorbeeld naar dat altijd van te voren bepaalde stemgedrag, het nooit met elkaar eens zijn. Het is maar een enkele keer voorgekomen dat oppositie en coalitie het over belangrijke zaken met elkaar eens waren, dat zijn dan gewoon mijlpalen in de politiek!

ARBEIDSVERHOUDING

In de loop der jaren ontdek je een bepaald patroon in de verhouding werkgever, vakbondswezen en overheid in onze gemeenschap. Het is een afwisseling van harmonie en conflict, over sociaal-economische en politieke vraagstukken. De wijze wwarop de sociale en arbeidsvraagstukken gereguleerd worden door de overheid, zorgt ook voor de nodige katalisatie of deining. Verder zijn er hieromtrent ook verschillen per eiland, waar ik als Landsbemiddelaar rekening mee moet houden. Mijn bemiddeling op een specifiek eiland van de Nederlandse Antillen geschiedt naar de realiteit, normen en waarden van dat eiland. Als Landsbemiddelaar hou ik wel degelijk rekening met het hier en nu van ieder partij aan tafel, maar ook met de realiteit van het eiland.

Het is ondertussen half zeven geworden. We besluiten nog eventjes het gesprek onder de boogjes voort te zetten. Migda Schill-Maria wijst me op de schoonheid van de blauwe zee die voor de zoveelste keer haar golven kapotslaat tegen de rotsen. Een inspirerende middag is voorbij gevlogen....

R.POLAK.

In Holland staat een huis van de toekomst...

TOEN CHRIET TITULAER, in Nederland bekend om zijn t.v.-programma's en publikaties over ruimtevaart, voor het eerst in zijn 'Huis van de toekomst' had geslapen, kon hij er - omdat hij om vijf uur 's nachts wakker was geworden -niet meer uit. Omdat de computer het huis volgens instructies op slot had gedaan en hij nog niet zodanig geprogrammeerd was om op Titulaers 'Deur open' te reageren. Nederland werd vorig jaar verrast met het plan voor de bouw van een Huis van de toekomst, dat op het terrein van het Autotron van het Brabantse Rosmalen moest komen. Het zou, zo lieten de initiatiefnemers weten, een project worden waarbij het grote publiek zich alvast vertrouwd kon maken met de veranderingen die het huiselijke leven in het komende decennium zal ondergaan. Het zou een 'etalage van de innoverende industrie' worden. Geen pakhuis vol electronica, maar een verzameling van nieuwe produkten die het leven in de toekomst aangenaam moeten maken en de veranderingen die het huiselijke leven in het komende decennium zal ondergaan volgens de normen van het jaar 2000. In het begin liep het wat moeizaam en meldden er zich slechts twaalf deelnemers, maar initiatiefnemer Chriet Titulaer ging gewoon door tot de industrie er wel in ging geloven. Inmiddels lijkt het wel of iedereen mee wil doen. Bijna dagelijks melden zich nieuwe gegadigden voor het project, dat inmiddels zo'n tien miljoen gulden heeft gekost. Zelfs een paar uur voor de officiële opening, belde een grote ondernemer dat hij met een fikse donatie het project zou steunen.

NOOIT AF

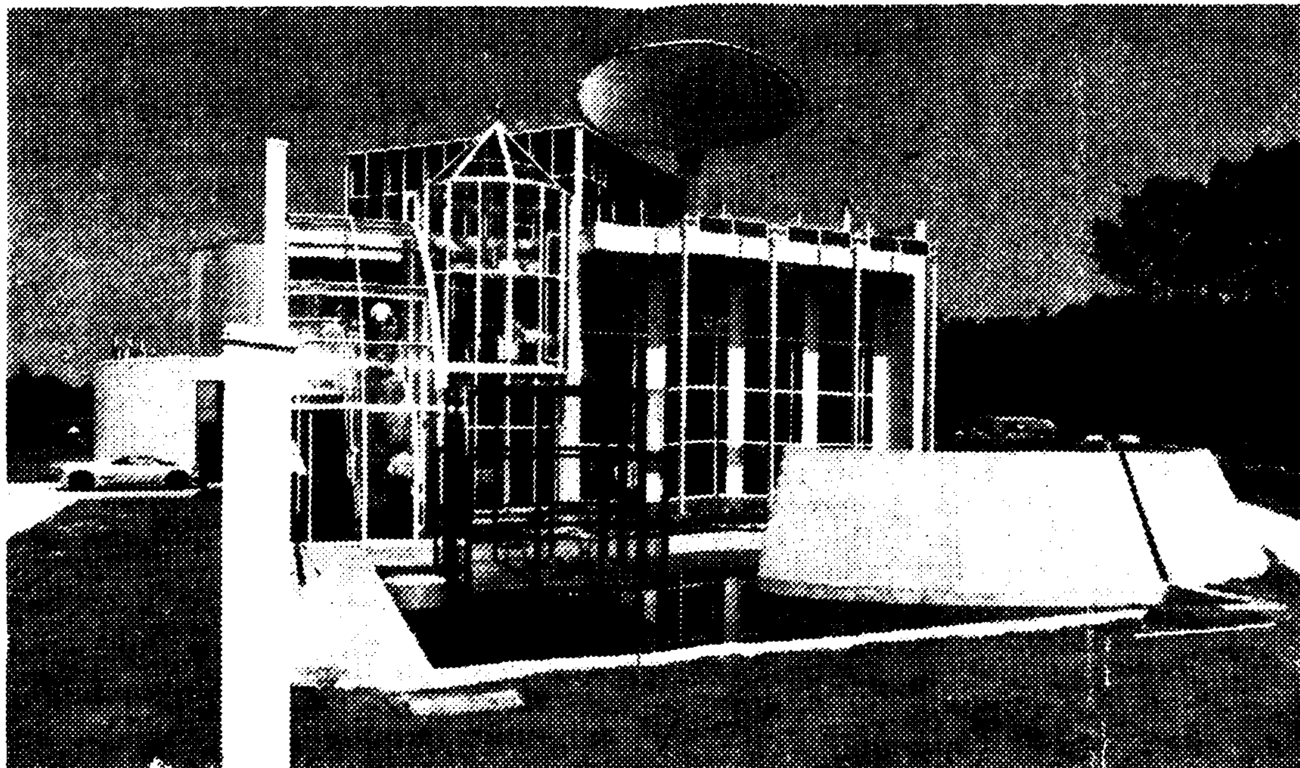
Met de komst van het Huis van de toekomst, heeft het Autotron in Rosmalen er zeven jaar lang elk seizoen een attractie bij. Alle 140 deelnemende bedrijven hebben zich namelijk verplicht om hun aandeel steeds weer te actualiseren en te moderniseren. Volgend jaar staat er weer een heel ander project. 'Dit huis is nooit af', volgens Chriet Titulaer. De kleine man met de bekende baard en nog bekendere stem, die via de tv alles vertelde over de Amerikaanse en Russische ruimte-escapades, noemt zich tegenwoordig futuroloog. De toekomst fascineert hem en zijn enthousiasme was in ieder geval voldoende om ook Dirk Lips te overtuigen. Deze jonge telg uit een beroemd Brabants geslacht (wie heeft er nou niet gehoord van Lips sloten en brandkasten?), verliet enkele jaren geleden de scheepsschroevenbranche om zich te wijden aan de uitbouw van het 'speelgoed' van zijn vader: de Autotron. Zijn nieuwe attractie moet jaarlijks ongeveer een half miljoen mensen gaan trekken, het huis is te klein om een nog grotere bezoekersstroom op te vangen. Bovendien wordt het dan ook moeilijk om de soms technische hoogstandjes te beschermen. Overigens, alles wat maar enigszins losgemaakt kan worden is voorzien van een aparte code. Zelfs het in de winkel gekochte boek over het huis kun je niet ongestraft onbetaald mee naar huis nemen.

'GRAPJES'

Bovendien zullen al die bezoekers zeker de tijd nodig hebben om al die 'grapjes' tot zich te laten doordringen. Na een videofilm, zullen zij via een deur achter het (inmiddels omhooggerolde) projectiescherm de stap naar de toekomst maken. Bij de deur worden ze verwelkomd door een sprekende chip, die de visite ook het paneel uitlegt waarop het huis elektronisch is 'getekend'. Daarop geven lampjes aan als er een raam of deur nog open staat. Er worden gegevens over de kamertemperatuur aangegeven en er wordt ook gebeld als er brand is. In het huis klinkt dan via een chip weer de zelf ingesproken stem, die meldt waar de brand is, wat er gedaan moet worden en dat de brandweer reeds is gewaarschuwd. Zelfs kan daarop worden afgelezen dat een speciaal in een muur aangebrachte sensor meldt dat de buitenboel binnenkort een beurt nodig heeft en dat de verf anders over ongeveer twee maanden kan gaan bladderen... Bij dat bord kun je ook alvast de instructie geven dat de aan de zuidzijde gelegen glaswand van de huiskamer in zijn geheel opengaat. Bij het betreden van de supersonische 'living' zijn de enorme glazen deuren van 6,5 meter hoog en in totaal tien meter breed dan al opengeschoven. Op die manier kan de bewoner/bezoeker zonder belemmering de Japanse tuin instappen, die aan de achterzijde wordt begrensd door een betonnen muur die de privacy garandeert. In de vijver staat een vierkant glazen 'huisje' als een soort stilistisch prieel.

OPEN HAARD

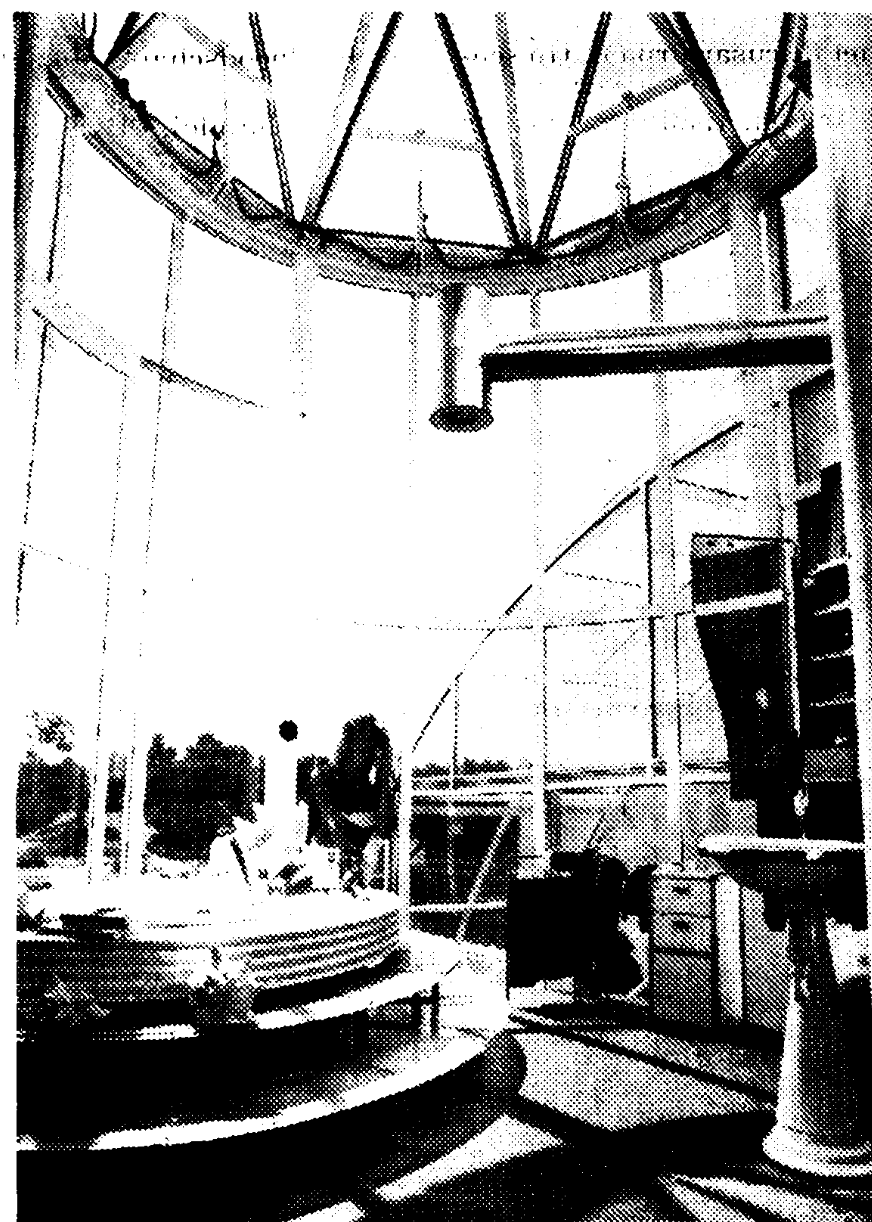
Pronkstuk in de huiskamer is de in een vijvertje geplaatste open haard (die op gas werkt). Via de erachter gelegen spiegelwanden wordt intrigerend gewerkt met de vlammen, die het water rondom verwarmen en verdampen, zodat de luchtvochtigheid in de omgeving weer op peil komt. In de keuken klinkt ondertussen een chip-stem uit de speaker naast een beeldscherm dat op ooghoogte is ingebracht in het uiterst efficiënt ingerichte keukenblok. Recepten worden langzaam voorgelezen en de tekst wordt bovendien geprojecteerd zodat zin-voor-zin kan worden gekookt. Op de eerste etage, die deels bestaat uit een open ruimte is de 'werkplaats' van waaruit men via computer en telefoon kan tele-bankieren of tele-winkelen. Hier kan men ook met bekenden bellen via de beeldtelefoon. Even verderop ligt de glazen, ronde badkamer, waarvan het eveneens glazen dak (als een bloem) op een stemcommando kan worden geopend of gesloten. Inmiddels blijkt buiten de sproei-installatie zichzelf te hebben aangezet, omdat de sensoren de tuin te droog hadden gemeld. De fontein was al eerder uitgegaan, omdat deze sproeier alleen overdag is geprogrammeerd.



Het 'Huis van de toekomst' in het Brabantse Rosmalen. In de tuin de vijver met het glazen 'priel' en de voor privacy zorgende betonnen muur.

GEEN PAPIER

In de wc is geen papier te vinden. Ook je handen wassen na gebruik is bijna overbodig. Na de 'produktie' hoef je alleen een paar knoppen in te drukken, die achtereenvolgens de bips met warm water besproeien en even later de warme föhn aanzetten. Voor dames is er ook nog een sproei-installatie aan de voorkant van de toiletpot.... De slaapkamer is in dit modernistische geweld eigenlijk weinig bijzonder. Tot men demonstreert dat de normaal ogende ramen, die net als die in het hele huis zijn voorzien van een speciale laag zodat ze niet vuil worden, plotseling automatisch 'mat' worden. Ineens is het open beeld naar buiten een soort melkwitte muur geworden, waardoor ook niet meer naar binnen is te kijken. Op de tweede etage van het huis naast een dakterras (met schotelantenne, waarmee beneden vrijwel de hele wereld is te ontvangen) is een VIP-room ingericht die zal kunnen worden gebruikt door de deelnemende bedrijven om hun relaties te ontvangen. De genuttigde consumpties worden (ook weer via de computer) geregistreerd, zodat de rekening automatisch uitgaat. Bij de bouw van het huis zijn ook tal van verstopte nieuwtjes verwerkt. Niet alleen zijn er veel 'gerecyclede' materialen gebruikt, maar ook wordt er in het huis zuinig met energie omgegaan. Er zijn speciale zonne-panelen op het dak geplaatst, de nieuwste centrale verwarmings-installatie gebruikt nog weer minder dan die welke nu normaal geleverd worden en mocht de Nederlandse gasbel ooit opraken dan is er al een andere installatie ingebouwd, waarmee andere brandstoffen kunnen worden gebruikt. Om het beton te verstevigen is geen ijzer gebruikt, maar een speciale vezel. Betonrot zal in de toekomst dan ook niet meer voorkomen. Verstopt is ook vrijwel alle andere elektronica, zoals geluids- en beeldapparatuur. In een aparte kast zijn natuurlijk al wel de apparatuur voor CD-video en andere CD-informatie te vinden. De televisieprojectie gaat uiteraard via de platte buis op de muur.



De badkamer met het glazen dak, dat op stemcommando opengaat.

INGREDIENTEN

Na zo'n futuristische wandeling beseft elke bezoeker dat hij of zij nooit in een zo compleet toekomsthuis zal komen te wonen. Hooguit zie je een aantal ingrediënten dat thuis zal passen. En accepteer je dat veel dingen in de nabije toekomst waarschijnlijk doodgewoon (en ook betaalbaar) zullen zijn geworden. Immers, hoe normaal vinden we het tegenwoordig al niet meer om geld 'uit de muur' te halen of om de televisie, video en CD op afstand te bedienen. Telefoneren vanuit de auto was vijf jaar geleden ook nog echt bijzonder, terwijl je anno 1989 in Nederland bijna niet meer meetelt als je er geen hebt. Alleen weet je nu nog vrijwel zeker dat de voor je rijdende en bellende weggebruiker zijn vrouw of vriendin belt dat'ie er aankomt. Misschien dat hij over korte tijd met zijn computer overlegt welke maaltijd er over tien minuten gaar en klaar moet staan. Om daarna zijn 'computer-meisje' te instrueren om de kamertemperatuur op twintig graden te brengen en alvast het bad te laten vollopen....

Cola Debrot-prijs '89 voor Carel de Haseth

DE COLA DEBROT-PRIJS wordt door het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao sinds 1968 in principe jaarlijks uitgereikt op de geboortedag van de Antilliaanse auteur en staatsman, voor een prestatie op cultureel gebied. Dit jaar 1989 was daarbij de letterkunde weer aan de beurt.

Moest in 1983 de Cola Debrot-prijs voor literatuur al door twee auteurs gedeeld worden, in 1989 is dat opnieuw het geval.

Koos de jury in 1983 voor Sonia Garmers om op die wijze het schrijven van jeugdboeken te stimuleren en de auteur Boeli van Leeuwen, beiden vooral om hun Nederlandstalige oeuvre, zoals het Papiamentstalige juryrapport dat stelde, dit jaar meldt het Nederlandstalige juryrapport dat de prijs wordt verleend aan twee auteurs wegens opvallend individuele werken, namelijk Tip Marugg's 'De morgen loeit weer aan', en Carel de Haseth's 'Katibu di shon', dus een roman in het Nederlands en een novelle in het Papiamentu.

Eerdere prijswinnaars waren bijvoorbeeld Pierre Lauffer en Elis Juliana. In dit stuk wil ik iets schrijven over de jongste gelauwerde, Carel de Haseth.

In het afsluitende deel van zijn laatste poëziebundel, POESIA VENENA, nam Carel de Haseth een vijftal vertalingen op van de Griekse dichter K.P. Kavafis (1863-1933), wiens poëzie hij erg waardeert en bewondert. Het eerste vertaalde gedicht draagt de titel 'Ithaka', het legendarische vaderteiland van de Griekse held Odysseus. Zoals bij Homerus' held, die na lange omzwervingen eindelijk weer thuiskomt, zo wordt 'Ithaka' bij Kavafis het eiland waar je oud en rijk aan levenservaringen onderweg, je levensbestemming zult vinden:

'Keda kòrda semper riba Ithaka

Yega einan ta bo destino.
Pero no pura bo biahe pa nada di mundu.
Mihó e dura varios an i
i, bieu kaba, bo yega na e isla aki,
riku na tur lokual bo a gana na kaminda,
sin speransa ku Ithaka lo duna bo rikesa.'

De criticus Pablo Walter had indertijd in zijn recensie op deze bundel in de Ñapa van 11 november 1986, naast veel lof voor de rest, enige moeite met het inschatten van deze gedichten, die hij niet de beste vond van wat er in de bundel te lezen was:
'De dichter De Haseth toont in de voorgaande afdelingen een eigen gezicht. Zijn sprankelende taalgebruik, zijn originele beeldspraak, ritmische wendingen zijn voldoende garanties voor de kwaliteit van de bundels. Hij heeft daarom geen werken van een andere dichter nodig om zijn identiteit te bevestigen. Werken die hem bovendien in een keurslijf hebben geperst, want je herkent hem niet in de vertalingen'.

In tegenstelling tot Walter denk ik dat Carel de Haseth ziehzelf diep herkend heeft in deze dichter en dat hij daarom de vertalingen opnam: na alle kritiek en belijdenis in de eigen gedichten in de voorafgaande delen, de herkennende bewondering voor een grote voorganger, zowel wat betreft diens vakmanschap in de taal als diens levensgevoel. Maar laat ik me gauw tot Carel de Haseth beperken, eer ik zou simuleren een Kavafis-kenner te zijn! Ik wil op zoek gaan naar het 'Ithaka', het poëtische vaderland van de auteur De Haseth.

BIBLIOGRAFIE

In de Encyclopedie van de Nederlandse Antillen staat maar weinig over de auteur, wat begrijpelijk is, want Carel de Haseth schreef daarin zèlf de rubriek 'letterkunde'. Toch zet ons dat, behalve de gebruikelijke bibliografische gegevens, al meteen op een spoor. De Haseth schrijft namelijk dat hij debuteerde in het Antilliaanse literaire tijdschrift Watapana. Zijn eerste eerste gedicht dat hij daarin publiceerde in 1968/1969 is het volgende, korte Nederlandstalige gedicht 'Plantage':

'de plantage sterft.
uitgezogen grond
pompende molens....
de slaven zijn weg
mensen geworden.
de plantage sterft.
binnen
in 't landhuis
leeft de shon
een stervend leven....
de slaven zijn mensen geworden'.

Voor wie het nu bekroonde 'Katibu di shon' gelezen heeft zal dit tegelijk wél en géén verrassing zijn, die eenheid van onderwerp.

Wie bij een eerste confrontatie Carel de Haseth's publicaties in het algemeen en zijn literaire werk overziet, krijgt al gauw de indruk van een grote verscheidenheid. Vanaf het begin in 1968 tot nú toe, dat is dus twintig jaar, gebruikt De Haseth zowel het Nederlands als Papiamentu, met dien verstande dat de laatste taal in de loop van zijn ontwikkeling als auteur een steeds belangrijker rol, speciaal in zijn creatieve literaire werk gaat innemen. Als ik de 'losse' gedichten zoals die in een Nederlandse studentenalmanak of een blad van een studentenvereniging buiten beschouwing laat, en alleen afga op de zelfstandige publicaties, constateer ik dat er in de debuutbundel '3 dagen vóór Eva' (1969) van de 29 gedichten er maar vier in het Papiamentu zijn. Maar dat waren toen zeker niet de slechtste! 'Berceuse voor teleurgestelden' (1975) was helemaal in het Nederlands, maar 'Bida na Koló' (1981[1], 1982[2], 1989[3]) en 'Poesia venena' (1985) zijn helemaal in het Papiamentu, evenals zijn nu bekroonde eerste in boekvorm gepubliceerde novelle 'Katibu di shon'.

VERSCHEIDENHEID

Carel de Haseth publiceerde zowel poëzie als proza, maar heeft zich ook wel eens gewaagd aan een filmscript. Zijn werk omvat zo diverse creatieve literaire genres, als ook heel wat kritische artikelen. Wie zich de ingezonden stukken tegen de Sticusa nog herinnert, weet wat ik bedoel met 'kritisch'. Op dezelfde wijze gaf hij een afgewogen beschouwing voor het honderdste nummer van het Sticusajournaal. Hij schreef vele jaren, waarvan vier jaar (van 1980 tot 1984) als coördinator, tientallen recensies voor de eerst veertiendaagse 'boekenpagina', daarna de Ñapa van de Amigoe, waar ik kennis met hem maakte en hem leerde waarderen als stimulator voor de medewerkers en als buffer naar buiten toe, zodat hij de harmonie wist te bewaren door zijn altijd aanwezige gevoel voor de relativiteit en zijn humor.

Verscheidenheid merk ik ook op, als ik even buiten het literaire tuintje kijk: de Filmliga, het Curatorschap van de U.N.A., het bestuur van de Fundashon Pierre Lauffer, het werk als apotheker van het St. Elisabeth's Hospitaal en de veelzijdige hobby's waarover hij schrijft en publiceert, zijn werk als tijdschriftredacteur van Watapana in zijn Nederlandse studententijd, zijn in samenwerking met Andries van der Wal opgerichte uitgeverij Flamboyant Pers en de Antilliaanse Bibliotheek daarvan, zijn redacteurschap van Kristóf.

Daarmee ben ik weer bij De Haseth als auteur terug. In het laatstgenoemde tijdschrift schreef hij over zijn uiteenlopende interesses.

BELANGSTELLING

Over zijn vak als apotheker en de randgebieden daarvan schrijft De Haseth in diverse medische tijdschriften, maar hij publiceerde ook over zijn archeologische hobby. Eens was hij zelfs van plan om archeologie te studeren, vandaar zijn belangstelling voor de zeer vroege skeletten die gevonden werden op het landgoed Klein St. Michiel, waar hij opgroeide. Hij schreef over 'Motieven in pre-columbiaanse rotstekeningen en aardewerk van de Nederlandse Antillen: een mogelijke schakel met Arawaakse mythologie', waarin hij archeologie en literatuur als het ware verbindt. Hij houdt zich bezig met 'een poging tot rekonstruktie van de gemeenschap waarbinnen zich het Papiamentu vormde', en 'over de executies van de slavenopstand van 1795'. Daarmee zijn we als het ware bij een voorstudie van De Haseth's bekroonde novelle aangeland. De verscheidenheid aan activiteiten wordt gedragen door een eenheid van gevoel, al zie ik in zijn literaire werk wèl een bepaalde ontwikkeling.

ONTWIKKELING

De debuutbundel '3 dagen vóór Eva' (1969) is in de twintig jaar tijds na verschijnen toch wel duidelijk het produkt van een student in dubbele betekenis, nl. de studie in Leiden en het daarbij behorende besef van 'ver van huis' te zijn, en de vingeroefeningnen voor het dichterschap. Wat bij mij als lezer vooral blijft hangen zijn de soms wat gewilde, soms enigszins cynische, altijd wat vriendelijk malicieuze kijk op de wereld die geuit wordt door middel van over het algemeen kortregelige, in vrije dichtvorm geschreven impressies.

De opmerkingsgave die Carel (ook dán al!) bezit, krijgt in mijn ogen hier nog te weinig poëtische diepgang en meerwaarde mee. Deze zal later daarentegen zo sterk doorslaan naar de andere kant, dat ook dat weer een probleem wordt in zijn dichterschap, het gevaar voor een te nadrukkelijke symbolische 'boodschap', die ik vooral tegenkom in de tweede bundel, 'Berceuse voor teleurgestelden' (1975). In deze bundel gaat een precieuze aandacht voor het taalgebruik samen met een romantisch besef van gemis, van 'derden' zou ik haast zeggen, dat mij niet zo aanspreekt. Het is té nadrukkelijk poëtisch. Ik zou daarvan veel voorbeelden kunnen geven, maar ik beperk me tot één willekeurig:

'als geiten in de golvende hitte
wachtend op schaduw van kaktushagen leef ik
wachtend op wat komen komt!'

De alliteratie 'geiten -golvende' in het eerste vers, de klankvorming met al die functionele a-klanken in het tweede, de isolering van het derde vers en het beeldgebruik (schaduw van kaktushagen) waardeer ik intellectueel wel degelijk, maar het té nadrukkelijke 'wat komen komt' stoort me dan zo dat het effect als 'overdone' verloren gaat. Bovendien denk ik, à la, je bent nog maar 25 jaar jong, maak er nog wat van.

Maar van de andere kant kan ik ook Jules Marchena wel gelijk geven, die in zijn Amigoe-recensie van 18 september 1976 over de bundel schreef:

'Zijn taal is modern en zit vol met bewuste afwijkingen van het normale taalgebruik, terwijl ook zijn beeldspraak de alledaagse werkelijkheid durft los te laten. Voor mij is Carel de Haseth een moderne fin-de-siècle dichter, een poète maudit met een zuiver poëtisch gevoel.'

Kortom, mijn persoonlijke reacties op dit soort poëzie is nogal ambivalent.

PAPIAMENTU

Carel de Haseth heeft volgens mij een juiste beslissing genomen door naar het Papiamentu over te gaan, zoals in 'Bida na koló' (1981), zijn korte gedichten naar aanleiding van een 29tal schilderijtjes van Jose Maria Capricorne. In 1981 en 1982 verschenen er twee uitgaven van met de originele Papiamentstalige tekst door Carel, de vertaling daarvan in het Nederlands door Jos Eustatia, en de schilderijtjes in zwart - wit.

Bij een hernieuwde druk van 1989 verschenen deze in kleur.

Jos de Roo schreef over de eerste uitgave in de Ñapa van 14 mei 1982:

' 'Bida na koló / Kleuren van leven' is een werkje met mooie miniaturen waar de eerbied voor het leven vanaf straalt, zeker! Maar het is vooral een oproep tot bescherming van al het leven, daarbij inbegrepen het eigen politieke leven, onafhankelijk van het moederland. De Haseth/Eustatia hebben onafhankelijkspoëzie van hoog gehalte gemaakt'.

Symboliek en impressie gaan in deze bundel, met over het algemeen heel korte gedichten, zodanig samen dat ze de negatieve kanten van elk afzonderlijk, die ik eerder constateerde, opheffen: er is ernst maar deze is lichtvoetig en niet meer zo zwaar-romantisch. De scherp weergegeven indrukken die de schilderijtjes op De Haseth maakten zijn functioneel geworden voor zijn poëtische zeggingskracht, want ze staan ten dienste van een idee. Als illustratie geef ik het laatste gedicht.

'Kangrew
es ta duele
k'un bestia manera bo
ku por kana bai dilanti
bai p'atras
ku por kana dwars
ku tur seis pia ku bo tin
nunk'a siña balia tumba'

Uit zo'n gedicht blijkt een aandacht voor de levende natuur, met een enigszins ironiserende kijk, die tegelijk relativerende afstand en zeer sterke betrokkenheid blootlegt. Dat vind ik het sterke van De Haseth's 'moderne' dichterschap, wat hij in 'Poesia venena' (1985) heeft weten te behouden. Ook daarin zien we de grote liefde voor natuur en leven, maar vooral ook het historische besef deel te zijn van de algemene en de literaire geschiedenis, die in het maatschappelijk én in het persoonlijk leven de onuitwisbare sporen nalaat. Enigszins gechargeerd zou ik willen stellen dat het romantische ondergangsbesef van vergaan, dood, lijden, derven... is vervangen door een geëngageerd toekomstbesef, waarin de individuele verantwoordelijkheid van iedereen afzonderlijk telt, waarin de mens de maakbare toekomst voor zichzelf open moet houden. Ik zou veel voorbeelden willen geven op dit moment, maar ik kies één gedicht dat met het onderwerp van het bekroonde werk te maken heeft.

'Katibu
mi no ke ta
katibu di historia
loke a pasa
a pasa
ki mi ta gana
si mi keda gruña
zundra, kunsumí
loke tabata
mi no por kambia mas
loke mester bin ainda
kisas mi por influenshá

di kon abo si ta keda perdè
tempu
changando fantasma antikuá
en bes di laga
bientu di historia
bari plama nan?
m'a komprondé
ki' m'a hasi malu
i ki abuso
nan a hasi ku mi
: awor
mi n' ke ta
katibu di historia
loke a pasa
a pasa'



Carel de Haseth ontvangt het bij de Cola Debrot Prijs behorende speldje uit handen van gezaghebber drs. Elmer Wilsoe.

VOLWASSEN

We zouden in het bovenstaande gedicht kunnen twisten over de fraaiheid van het begin van de derde strofe, maar we zien in elk geval dat in deze bundel een volwassen dichter zijn gevoelens en persoonlijkheid open en eerlijk beschrijft. De literaire vorm die vroeger nog als masker fungeerde is hier eenvoudig direct en functioneel, de versierende stijlfiguren, vergelijkingen en beelden zijn vervangen. Door directe zegging en persoonlijke expressie van individuele gevoelens geeft de dichter een standpuntbepaling ten opzichte van het eigen leven en het maatschappelijk gebeuren waar hij deel aan heeft. Deze bundel bevestigt de 'ommezwaai' die De Haseth met 'Bida na koló' maakte, in positieve zin.

PROZA

Ook in het proza van De Haseth is een ontwikkeling aan te wijzen, waarbij ik de korte Nederlandstalige verhalen die verschenen in diverse nummers van de Amigoe nu achteraf als vingeroefeningen zou willen beschouwen voor de eerste volwaardige novelle in het Papiamentu. Het nu bekroonde 'Katibu di shon' kreeg volgens mijn gegevens bij verschijnen een tweetal recensies en een ingezonden stuk. Nu is er het juryrapport. Daar wil ik niet meer dan enkele persoonlijke impressies aan toevoegen.

Met deze novelle keert Carel de Haseth terug naar een onderwerp dat hem langdurig en diepgaand intrigeert, namelijk de grote slavenrevolutie van 1795 en de wrede executies die volgden op het neerslaan van de opstand. Afwisselend vertellen de gevangen genomen, op zijn terechtstelling wachtende slaaf Luis, en zijn jonge meester Shon Welmu, de gebeurtenissen van de afgelopen dagen, hun herinneringen aan hun jeugd, hun gezamenlijk opgroeien, het leven op de plantage, en ook hun beider liefde voor en omgang met het meisje Anita, want liefde overwint de tegenstellingen die de slavernij creëerde...

Als je dat laatste zo nuchterweg opschrijft, realiseer je je meteen hoe hachelijk zo'n gegeven is dat zó licht ongeloofwaardig en sentimenteel zou kunnen overkomen. Carel vermijdt deze afgrond door middel van een zeer ingehouden vertelwijze waar emotie en afstandelijkheid in balans gehouden worden met behulp van een zeer verzorgd taalgebruik.

VERTELWIJZE

In de loop van het verhaal komt Shon Welmu langzamerhand tot inzicht wat de gelouterde Luis van meetaf bezit. Uit de weergave van Luis zou een stevige lijst van algemene sententies op te stellen zijn. De Haseth gebruikt daarbij ook de prachtig gevonden droomparabel van de 'vrijheidsboom' die weliswaar wordt omgehakt, maar die zich steeds weer opricht. Luis weet dat vrijheid een geestelijk en innerlijk bezit is. Daarom is hij van meetaf zeer zelfbewust. Zijn relaas begint met 'Ata mi akí' en eindigt met 'At'el 'ki!', het mes waarmee hij in 'vrijheid' zijn leven beëindigt, want hij zal niet door de beulshand sterven. De eerste en laatste woorden van de Shon zijn 'Mi bida' en 'konsenshi': wroeging om wat er in en met zijn leven gebeurt drukt het teken van de Bijbelse broedermoordenaar Kain op zijn voorhoofd.

Ik heb een eerdere versie van De Haseth's manuscript onder ogen gehad, en vergelijking leert me hoe De Haseth de hele korte roman door steeds weer kleine wijzigingen heeft aangebracht, die mijns inziens verbeteringen zijn, omdat ze de situatie directer en soberder, want met geminimaliseerde moraliserende auteurscommentaren weergeven. Daarmee kom ik op een gevaar dat volgens mij deze auteur nog steeds bedreigt: het teveel willen uitleggen door middel van een te nadrukkelijke symboliek.

Luis verschijnt aan de lezer zozeer als symbool van humaniteit en menselijke wijsheid dat de recensent Ronnie Henriquez in de Ñapa van 13 augustus 1988 opmerkte:

'Het verhaal dat Carel de Haseth rond het moeilijke thema van de slavenopstand heeft gesponnen, is zeker de moeite van het lezen waard, al doet Luis de rebellerende negerslaaf, wat al te heroïsch aan in het eerste gedeelte en is het voor de lezer die de geschiedenis min of meer kent nogal onwaarschijnlijk dat een eenvoudige plantagewerker in staat is zijn gedachten te formuleren op de manier welke de auteur presenteert.'

Ook ik had aanvankelijk dit bezwaar, maar De Haseeth schreef zijn novelle met een computer, die hij (zoals hij me in een brief verzekerde) had laten uitrekenen dat er een significant verschil is in de woordlengte tussen de even en oneven hoofdstukken, dus tussen de twee hoofdpersonen....

TRADITIE

Het is in de Antilliaanse literatuur zeker niet de eerste keer dat er over de grote slavenrevolutie van 1795 geschreven is. De voorgangers als Guillermo Rosario en Pacheco Domacassé kozen daarbij de leider Tula als hoofdpersonage, die ook in gedichten veelvuldig beschreven is. Bovendien beschreven ze vooral de uiterlijke handeling, de gebeurtenissen.

Carel de Haseth is zich er blijkens zijn werd van bewust deel te hebben aan de geschiedenis, de algemene en de literaire traditie, maar hij wil er geen onvrij produkt van zijn of erdoor gedetermineerd worden. Hij werkt zijn visie op de historische gegevens en personages naar eigen inzichten uit, zonder slaaf te willen worden van de geschiedenis of enige hedendaagse dominante beeldvorming daarvan. Maar de vergelijking van deze zo verschillende literaire werken onderling, vergt een apart artikel.

EENHEID

Laten we na dit lange verhaal terugkeren naar het debuutgedicht dat ik in het begin citeerde. Wat daar in de tweede en laatste strofe nog expliciet twee keer gezegd moest worden: 'de slaven zijn mensen geworden', is in deze novelle van twintig jaar later een vanzelfsprekend impliciet gegeven. Deze visie is naast de literaire ontwikkeling die ik hiervoor weergaf ook een aspect van Carel de Haseth's weg naar 'Ithaka', waarop hij wat mij betreft, nog lang moet en mag voortgaan, want hij is nog niet zo oud dat hij nu al 'gearriveerd' zou moeten of zelfs maar kúnnen zijn, ook niet na deze prestigieuze prijs. De rijkdommen aan ervaringen in leven èn taal die je onderweg opdoet en meeneemt zijn die ín jezélf zijn. Met een kleine variatie van twee verzen uit het al eerder geciteerde gedicht Ithaka:

'ta bo mes ta karga nan den bo kurason
ta bo mente ta pone nan dilant'i bo wowo'

Je moet ze alleen willen en durven zien, zowel in de kleine kring van familie en vrienden, als in de maatschappij waar je uit voortkomt en waarin je leeft. Je schrijft die ervaringen van 'onderweg' en je ideeën zo eerlijk en vrij op, in een zodanig gepreciseerde vorm, dat je hoopt dat de lezer ze als van ziehzelf zal herkennen.

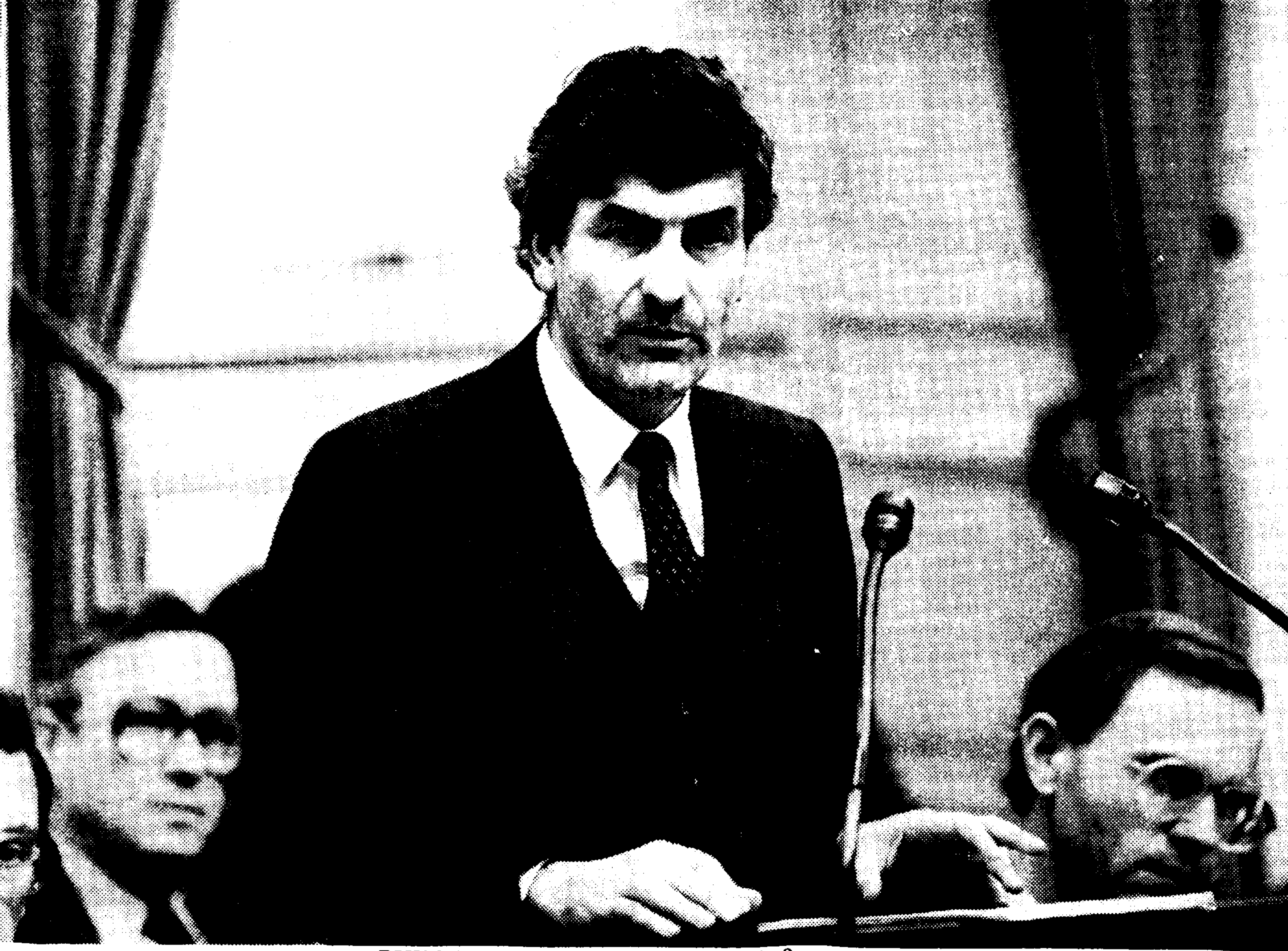
WIM RUTGERS

"Op weg naar Ithaka"

Vooral strijd om premierschap interessant

Groen Links als spelbreker voor hoopvolle P.v.d. A.?

Ned. verkiezingen: DEN HAAG - Nederland gaat op woensdag 6 september naar de stembus om een nieuw parlement te kiezen. Het gaat evenals bij de verkiezingen van de laatste jaren in feite om vier grote partijen, het CDA van Ruud Lubbers, de PvdA van Wim Kok, de liberale VVD met als lijsttrekker Voorhoeve en D'66 van Hans van Mierlo. Maar in het in Nederland obligate coalitiesysteem, blijft men voor de formatie afhankelijk van kleinere partijen en ditmaal is Groen Links, de nieuwe samenwerking van kleine linkse partijen de formatie waar men rekening mee moet houden. En het CDA kan van de opmars van Groen Links profiteren, want als deze groepering bij de verkiezingen van volgende week voldoende aanslaat bij de kiezers, is het gedaan met de wensdroom van de PvdA om als grootste partij Wim Kok naar voren te schuiven als de nieuwe minister-president. Wanneer het CDA als grootste partij uit de bus rolt en Lubbers in het Catshuis blijft, kan dat mogelijk 20ongewild 20het gevolg zijn van de interne strijd om de kiezersgunst in het linkse kamp. De laatste opiniepeilingen tonen aan dat het CDA



RUUD LUBBERS : terug in Catshuis ?

en de socialisten de minister-president leveren, houdt Lubbers het voor gezien en kiest hij bij voorkeur voor het fraktievoorzitterschap in de Tweede Kamer. Van de grote partijen lanceert naast de PvdA ook de VVD met Voorhoeve een nieuwe lijsttrekker. Voor hem betekenen de verkiezingen van volgende week een vuurdoop. Hij krijgt de ondankbare taak het verlies van de veelgeplaagde VVD zoveel mogelijk te beperken. Na de geruchtmakende geforceerde kabinetscrisis en de niet aflatende stroom interne conflicten die volgden, geen bijster benijdenswaardige positie. Ook in eigen kringen is Voorhoeve een omstreden figuur. Hij won weliswaar de wedloop om het lijsttrekkerschap tegen De Korte, maar na de kabinetscrisis ging het bergafwaarts.

Lijmen

Zijn voorstel aan de koningin daags na de val van het kabinet-Lubbers om de zaak te lijmen, deed zowel in liberale kringen als daarbuiten de wenkbrauwen fronsen. Voorlopig dieptepunt was de slachting bij de Euroverkiezin[illegible] (va[illegible] vijf naar drie zetels). [illegible] alles lijkt een novit[illegible] in de Nederlandse politiek [illegible] een PvdA/VVD -kabine[illegible] [illegible]g ver weg. Voorhoeve heeft al te kennen gegeven het liefst met het CDA in zee te gaan, maar of de reprise van een CDA/VVD-kabinet er nog inzit, zal de kiezer a.s. woensdag uitmaken......

Pleidooi voor gekozen premier

DEN HAAG - In de verkiezingsprogramma's van de partijen die volgende week dingen naar de gunst van de Nederlandse kiezers, wordt o.m. gepleit voor rechtstreekse verkiezing van de minister-president. D'66 b.v. meent dat een directe verkiezing van de premier de kiezers een grotere invloed geeft op de totstandkoming van de regering.

Ook willen de democraten beperking van het aantal departementen om tenslotte door samenvoeging en herschikking te komen tot een beperkt aantal ministeries.

Ook in de liberale verkiezingsprogramma's wordt aangedrongen op onderzoek naar de vraag of samenbundeling van departementen kan leiden tot betere coordinatie en zo tot grotere doelmatigheid.

Groen Links, bepleit de instelling van een ministerie van Cultuur, waarin de beleidsterreinen Onderwijs, Kunsten, Wetenschappen en Media worden samengebracht. Eerst na afloop van de formatie zal blijken of de wensen van de diverse partijen ook werkelijk worden gehonoreerd. Ook hier geldt: de tijd zal het leren...

Opiniepeiling wijst op winst van CDA

de grootste partij zal blijven, de PvdA moet inleveren en Groen Links fors gaat stijgen. Maar uiteraard kan er in de laatste dagen van de korte maar hevige verkiezingscampagne nog van alles veranderen.

Forse winst

Feit blijft dat het nieuwe fenomeen Groen Links vooralsnog kan rekenen op forse winst, die mede ten koste gaat van grote broer PvdA. Niet voor niets trok PvdA -partijvoorzitter Sint tijdens het verkiezingscongres in juli ongekend fel van leer tegen de nieuwe formatie. D-66 aanvoerder Hans van Mierlo beet een week eerder het spits af: het programma van PPR, PSP, CPN, EVP en niet-partijgebonden deugt van geen kant, er valt geen touw aan vast te knopen en enige financiele onderbouwing ontbreekt.

Nieuwe ster

De riante positie van de nieuwe ster aan het firmament bij de Euroverkiezingen (omgerekend 8 zetels) zal niet vreemd zijn aan de harde woorden aan het adres van de mini-bondgenoten van weleer. Het sukses van Groen Links nu, staat in schril kontrast met het debacle van de kleine linkse splinterpartijen bij de Kamerverkiezingen van 1986 Daar komt bij dat voorstanders van samenwerking tot aan de kabinetscrisis van begin mei, wat bleven aanmodderen in hun streven tot krachtenbundeling. De PPR had zelfs al afgehaakt in pogingen te komen tot een lijst bij de toen nog voorziene Kamerverkiezingen van 1990. Maar de vroegtijdige val van het kabinet-Lubbers, bracht de zaak plotseling in een stroomversnelling en het akkoord over een gezamenlijk regeerprogramma bleek alsnog mogelijk. De nieuwe partners waren in 1986 samen nog goed voor 9 kamerzetels. Bij de verkiezingen raakte de CPN evenwel dramatisch in de rode cijfers: van 3 naar 0. Alleen de PPR bleef met twee afgevaardigden overeind. Door dat resultaat wist de PPR het lijsttrekkerschap van Groen Links in de wacht te slepen en aan fractievoorzitter Ria Beckers is nu de taak het nieuwe fenomeen zo sterk mogelijk het parlement binnen te loodsen. Groen Links kan daarbij dankbaar gebruik maken van het nieuwe troeteldier van het publiek: het milieu, evenals de 'grünen' in West Duitsland dat hebben gedaan.

Klinkende namen

In de verkiezingscampagne heeft Groen Links ook geprofiteerd van 'klinkende namen', zoals die van Rosenmöller die furore maakte als stakingsleider bij de Rotterdamse havenstaking en van oud-studentenleider Van Poelgeest, die veelvuldig in de media scoorde bij de reeks aanvaringen met CDA-onderwijsminister Deetman. De PvdA liet na de eerste zonnige vooruitzichten voor Groen Links, te pas en te onpas horen niet echt wakker te liggen van deze rivaliserende groepering. Maar anderzijds is het geen geheim dat naarmate de verkiezingen dichterbij komen het sukses van de nieuwe loot de socialisten danig angst inboezemt.

Kans kleiner

Hoe groter Groen Links, hoe kleiner de kans dat de PvdA de felbegeerde uitkomst van grootste partij en premierschap ziet gerealiseerd. De ontwikkelingen in het socialistische kamp kunnen Lubbers dan ook best in de kaart spelen. Het CDA, zelfverzekerder dan ooit, gaat er zonder mankeren van uit dat Lubbers straks voor de derde keer aantreedt als premier. Maar als de PvdA de grootste partij zou worden

"Groenen" maken gebruik van klinkende namen



Groen Links: 'het is nieuw, het is spannend'.



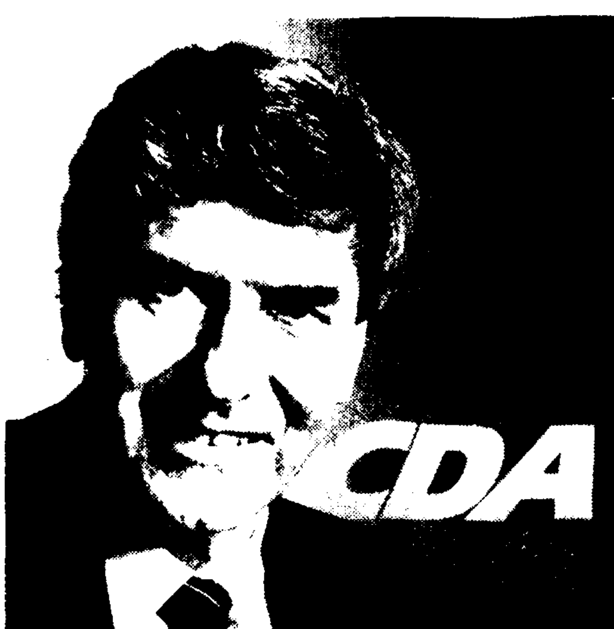
Voorhoeve: 'zijn kop is het belangrijkste thema'.



Kok: jongensachtige glimlach tegen drammerig imago

Formatiespel laat niet op zich wachten

DEN HAAG -Direct na de verkiezingen van volgende week woensdag in Nederland, begint in Den Haag het 'formatiespel'. Afhankelijk van de verkiezingsuitslag, wordt dan bepaald welke regeringscoalitie het roer in handen gaat nemen, wordt vastgesteld welke koers het staatsschip gaat varen en ook met welke bemanning aan boord. Kabinetsformaties in Nederland en vooral de lange duur ervan, geven aanleiding tot veel kritiek. De vroegere kamervoorzitter Anne Vondeling, noemde de kabinetsvorming 'geen verheffend schouwspel' en oud-premier Willem Drees sprak van een 'heel zwakke plek in het Nederlands staatsrecht'.Nog recent was de kritiek van de Nijmeegse hoogleraar staatsrecht prof.dr.P.Maas die o.m. pleitte voor beperking van de rol van het staatshoofd bij de formatie. Maar de kritiek geldt voornamelijk de ondoorzichtigheid van de formaties en de lange duur ervan, een euvel waar men ook op de Nederlandse Antillen mee kampt. Zo duurde de formatie van het eerste kabinet Van Agt meer dan tweehonderd dagen, terwijl de kortste (die van Zijlstra in 1966) 'slechts 30 dagen duurde....



Lubbers: als de foto het bij de vrouwen maar goed doet.





Van Mierlo: wallen onder ogen nu niet weggeretoucheerd.

Resten van veertig indianen opgegraven

Oudste begraaf plaats van Aruba ontdekt bij Malmok

DE EERSTE Indianen die op Aruba woonden - ongeveer 4000 jaar geleden - hadden een begraafplaats naast de saliña te Malmok. Tussen de 60 en 80 doden hebben ze daar begraven. Van het dodenbestel en van de cultuur van eerste Arubanen zijn veel gegevens duidelijk geworden door het onderzoek dat door het Archeologisch Museum Aruba is uitgevoerd tussen 1 juni en 1 augustus 1989. Aan dit onderzoek namen deel drie medewerkers van het Archeologisch Museum, dr. J. Tacoma, specialist in studies van indiaans skeletmateriaal van de Universiteit van Amsterdam, en de auteur van dit artikel, archeoloog verbonden aan de Universiteit van Leiden. Als counterpart en supervisor over het opgraafonderzoek trad op de directeur van het Archeologisch Museum, Evelino Fingal.



Overzicht van de vindplaats te Malmok waar een belangrijke archeologische vondst werd gedaan met de ontdekking van een indianenbegraafplaats van naar schatting 4000 jaren oud.

ONTDEKKING

Dank zij informatie verschaft door Simon Kelly uit Westpunt weten we dat de eerste Malmok skeletten in 1942 ontdekt werden bij grondverplaatsing in het kader van de kustverdediging tegen duikboten. Volgens zijn informaties werden de werkzaamheden gestopt en doen er sinds die tijd verhalen de ronde op het eiland 'dat het spookt' te Malmok en dat er goud begraven ligt.

Deze verhalen bereikten onder anderen Chris Engels, eertijds arts te Curaçao, die de heer Diemond, dierenarts, gevraagd heeft enkele skeletten op te graven, geïnteresseerd als hij was in de 'reuzen' van de Antillen. Twee skeletten zijn door Diemond opgegraven, enkele door een mysterieuze W.V. in 1968 en door de heer Boerstra in 1972.

De betekenis van dit grafveld werd pas duidelijk toen de heer Haviser, archeoloog van het AAINA te Curaçao, te St. Michielsberg op Curaçao doden opgroef die precies zo begraven waren als die te Malmok. Uit dateringen bleek dat we zonder twijfel op beide plaatsen te maken hebben met de eerste bewoners van deze eilanden, ca 4000 jaar oud.

RESULTATEN

In de afgelopen twee maanden zijn veertig indiaanse skeletten opgegraven te Malmok, 18 vrouwen, 17 mannen, en 5 kinderen. Allen waren begraven onder grote kalksteen dekstenen, sommigen onder een cirkel van stenen. Deze stenen hadden dezelfde functie als onze grafstenen: markeringen van de plaats waar een bepaald persoon begraven was zodat later een verwant of iemand anders waar een band of relatie mee was, er naast begraven kon worden. Twee duidelijke groepen overledenen werden in het grafveld gevonden: één groep waar 11 doden dicht bij elkaar en een andere groep waar 8 doden naast elkaar begraven waren.

Dicht bij elkaar is ongeveer een meter: de grafkuilen grenzen dan precies aan elkaar. Alle doden werden begraven met opgetrokken benen, met één hand bij het hoofd. Veel zorg werd aan de overledenen besteed gezien het feit dat méér dan de helft van de doden een dikke korst donkerrode kleurstof om de schedel had, dat van zo'n goede kwaliteit is dat het 4000 jaar bodemprocessen en de uitlogende werking van een soms vochtige, soms droge, zandige saliña-bodem doorstond.

Een parallel met de prachtige indiaanse rotsschilderingen van Aruba dringt zich hier op. Drie van de 40 overledenen waren op een bijzondere manier begraven: de dode was in de grafkuil gelegd, met daarop een cirkel van stenen met een grote platte middensteen. Daarbovenop bevond zich een reusachtig schild van een zeeschildpad: een vrouwtje dat gevangen zal zijn bij het leggen van eieren op het strand. Eén van deze met een groot schild begravenen lag niet onder, maar direct op het schildpadschild. Het bleek een oude vrouw van ca 1.35 lengte te zijn die aan Pott's kyfosis leed: een bochel?

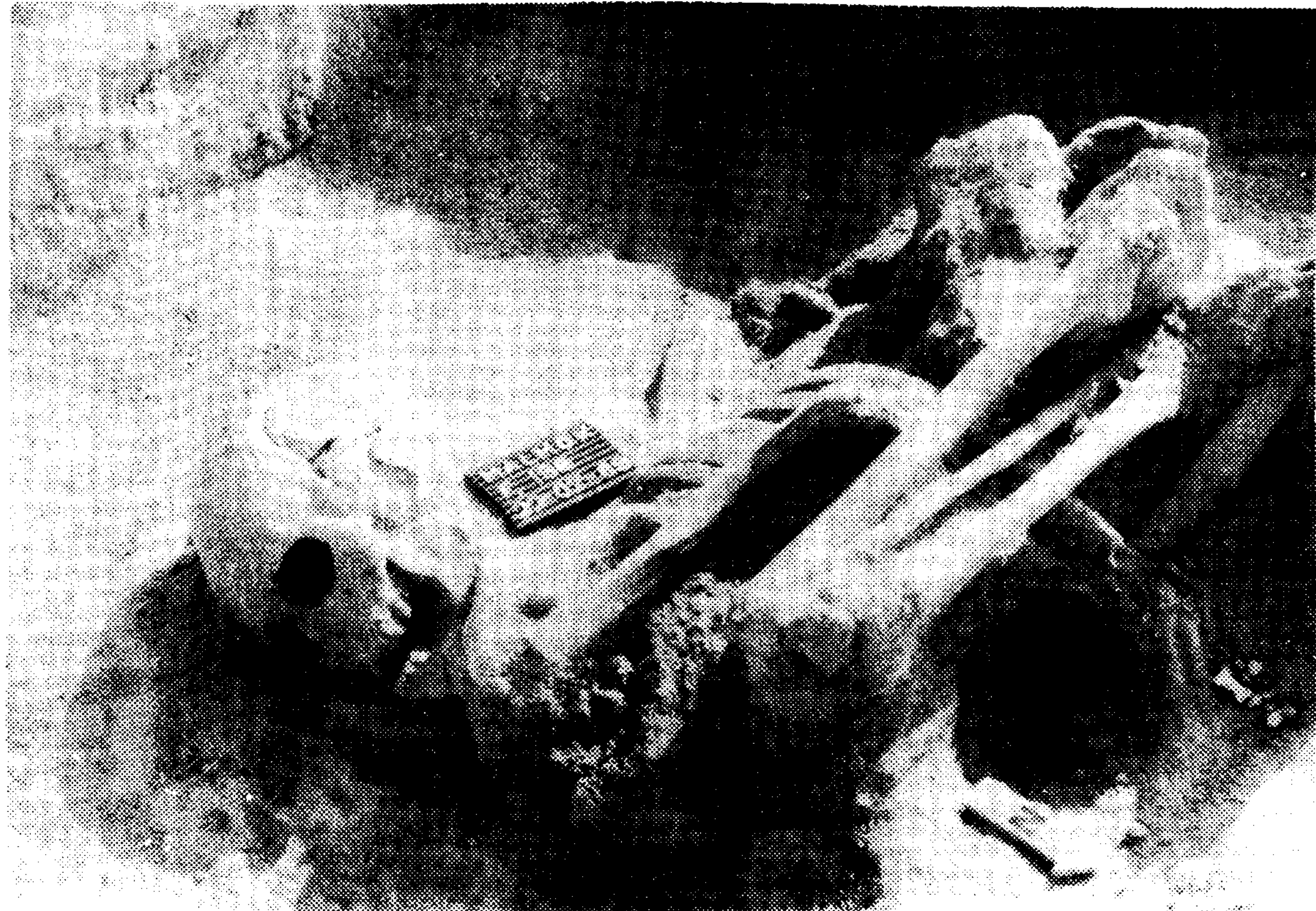
GEBITTEN

Veel bijzonderheden over de mensen zelf zijn aan het licht gekomen: de mannen waren gemiddeld 1.58 m lang (min. 1.51; max. 1.63m), de vrouwen 1.48 m (min. 1.35; max. 1.55). De gemidelde leeftijd van de mannen bij overlijden bedroeg 36-37 jaar, van de vrouwen ongeveer 40 jaar.

Ongeveer 15% van de mensen die volwassen werden bereikte een leeftijd boven de 45-50 jaar, zowel mannen als vrouwen. Hoewel dit voor onze tijd lage leefduurverwachtingen zijn, is dat niet zo voor bevolkingen zonder moderne medische voorzieningen. Veel bevolkingen uit de prehistorie, zowel in gematigde zones als in de tropen, leefden gemiddeld minder lang dan de Malmokkers. De skeletten wijzen ook op een gezonde toestand, behalve de reeds genoemde bochel, zijn slechts bij enkele skeletten van oude mensen sporen voor arthrose gevonden, een gewrichtsaandoening.

Bijna zonder uitzondering hadden de overledenen prachtige gebitten. Weinig tandrot (caries) en weinig tanduitval vóór de dood. Veel gevallen van grote tanden in een te kleine kaak werden gevonden. De tanden gingen dan naar buiten staan, of een enkele kies ging naar binnen staan en sleet af in die stand. De tandslijtage was wel aanzienlijk doordat men nogal wat zand e.d. binnen kreeg met het voedsel.

Stille resten uit een ver verleden...





In de typische houding, met de benen opgetrokken en het gezicht afgewend werd deze indiaan(se) op Malmok begraven.

VOEDSEL

De mensen van Malmok bedreven geen landbouw zoals de latere Indianen op Aruba, die de grote dorpen bij Santa Cruz, Tanki Flip, en Savaneta bewoonden en die hun doden in aardewerk urnen begroeven. De Malmokkers verzamelden voedsel zoals de natuur dat verschafte: schelpdieren, vruchten, bessen, zaden, hagedissen, zeeschildpadden, leguanen, vissen, mieren etc, etc. Een zeer gevarieerd dieet, dat zeker ten goede aan hun gezondheid zal zijn gekomen.

Evenals voor de huidige toeristen zijn misschien de prachtige stranden van Aruba een belangrijke reden voor de Indianen van die tijd geweest naar Aruba te komen in hun kleine boomstamkanos: op die prachtige stranden legden namelijk grote zeeschildpadden hun eieren en een gemakkelijker manier om aan de bestanddelen voor een zeer overvloedig maal voor de gehele groep te komen dan het bemachtigen van een grote schildpad op het strand, is er niet. De grote hoeveelheid eieren die zo'n schildpad legt is ook een delicatesse. Dat de zeeschildpad een belangrijk dier voor hen was bewijst hun dodenbestel: ca 10% van de doden werd met een zeer groot schild begraven.

PRIMITIEF

Zijn mensen die geen landbouw bedrijven en geen mooi aardewerk maken, primitief, in die zin dat ze alles op een simpele domme manier doen? Het dodenbestel van de eerste Arubanen zoals dat uit de opgravingen te Malmok naar voren komt, wijst een andere kant op. Het waren mensen die op een duidelijk vooraf geplande, zorgvuldige manier met hun doden omsprongen. Sommigen werden bij elkaar in aangrenzende graven begraven, anderen apart. Sommigen kregen grote hoeveelheden rode kleurstof op of om het hoofd, anderen werden met een groot schildpadschild begraven.

De graven werden zorgvuldig gemarkeerd met daarvoor speciaal losgehakte grote zandstenen; in het meest noordelijk deel van de begraafplaats ook met grote zwarte diorietblokken. De ligging en plaats van het hoofd in met graafstokken gegraven grafkuilen werd met zorg bepaald. In een aantal gevallen liggen een vrouw en een man onder een hoek van 90° op elkaar begraven. Een aantal doden, en vooral de kinderen, werden met een 10-20 schelpen van verschillend soort bestrooid, vóór het graf werd dichtgegooid met een grote deksteen en zand.

Wat voor gedachten zitten er achter zo'n dodenbestel, m.a.w. waarom begroeven de Malmokkers hun doden, zoals ze die begroeven? Wat uit het archeologisch onderzoek naar voren komt als belangrijke zaken voor deze Indianen, is waarschijnlijk de zon, gezien de oost-west orientatie van de meeste graven. De zeeschildpadden en de vele schelpen in de graven wijzen er op dat zij zich er van bewust waren dat de zee en zeevoedsel erg belangrijk voor hen waren.

En inderdaad, juist dit soort groepen voedselverzamelaars waren het meest van alle Indianengroepen die ooit de Antillen bewoonden, op de zee georiënteerd en afhankelijk van hun kennis van zee(dieren). De stenen waarmee zij hun graven afdekten en markeerden, waren, gezien de vaak fraaie steencirkelarrangementen, wellicht symbool van het hardste werktuigmateriaal dat zij kenden.

Dit alles betekent niet dat de Malmok-bewoners nu persé zon, zee en steen of aarde aanbeden moeten hebben, wel dat hun dodenbestel uitdrukking gaf aan zaken die zij als essentieel in het bestaan beschouwden.

SCHEDELVORM

Alle opgegraven schedels zijn relatief lang, hoog en smal en daarmee onderscheiden deze Indianen zich van de breedschedelige latere Indianen die in de eerder genoemde grote dorpen woonden. Deze smalle schedels zijn ook te Canashitu en St. Michielsberg gevonden. De latere groepen Indianen op Aruba, Curaçao en Bonaire zijn zeker niet voortgekomen uit de vroege voedselverzamelaars. Door het Malmok-onderzoek kunnen we nu, zodra ergens een Indiaans skelet gevonden wordt, al met redelijke zekerheid vaststellen of we met de vroege of met de late groep te maken hebben.

Tot slot, de Malmokkers spraken zeker geen Caribse of Arowakse taal; misschien een taal verwant met het Warrao, een Indiaanse groep voedselverzamelaars die tot vandaag de dag in het mondingsgebied van de Orinoco woont.

DR. AAD H. VERSTEEG

De auteur is verbonden aan de vakgroep Prehistorie van de Rijksuniversiteit Leiden. Sinds 1975 heeft hij zich bezig gehouden met onderzoek naar vroege Indiaanse culturen in Suriname en St. Eustatius. Sinds februari 1988 is hij adviseur van het Archeologisch Museum Aruba.

Detroit volgt voorbeeld van Japanners

In Californië worden blitse automodellen ontworpen

IRVINE (Californië) - De Amerikaanse autofabrikant zou dolgraag willen weten wat de wensen van de autobestuurder in de toekomst zijn, maar in Japan is het zo dat de autofabrieken een paar jaar vooruitlopen op deze wensen.

En in werkelijkheid hebben de Japanse automakers revolutionaire prototypes reeds omgebouwd tot praktische voertuigen zoals de Miata MX 5 van Mazda of de Pathfinder 4 x 4 van Nissan, de CRX van Honda en de Celica van Toyota. De Japanse auto's, ontworpen in Amerikaanse studio's, zijn zo'n sukses gebleken dat Detroit, het Mekka van de Amerikaanse auto-industrie, zich genoodzaakt heeft gezien het Japanse voorbeeld te volgen en ontwerp-studio's op te richten in Californië. En aangezien de klanten ook op hun portemonnee letten, zijn de drie grote autofabrikanten in Detroit, Chrysler, General Motors en Ford tot het inzicht gekomen dat zij ook met modellen moeten uitkomen die zowel in ontwerp als in prijs met de Japanse auto's kunnen concurreren.

VER VERWIJDERD

Volgens het blad 'Car and driver' zijn de Amerikaanse autofabrikanten nog steeds te ver verwijderd van de wensen van hun koperspubliek, zover zelfs dat men kan spreken van een andere werkelijkheid...Het hoofd van de ontwerp-afdeling van Mazda in Pasadena, Hiroshi Moriyoshi, is van mening dat in de V.S. iedereen verandering wil en dat daarom creativiteit ook in de autoproduktie uiterst belangrijk is. De Amerikaanse auto's zijn zowel technisch als in prijs vrijwel gelijk en juist daarom is het verschil in ontwerp zo belangrijk, volgens Moriyoshi. Jarenlang hebben de autofabrikanten in Detroit lijdzaam toegezien hoe de ontwerpers in Pasadena met veranderingen aankwamen die strookten met de wensen van het koperspubliek, terwijl de Japanners meteen toesloegen en die ontwerpen ook in hun nieuwe modellen gingen toepassen. Zij begonnen al in 1973 met Calty 20Design Research Inc. van Toyota 20in Newport Beach en in 1974 volgde Honda Motor Co. met een ontwerpstudio in Torrance. Mazda kwam in 1976 in Irvine en Nissan volgde tenslotte in 1979 met een ontwerpbedrijf in Jolla. Het waren allemaal relatief kleine studio's die niet opvielen en door de Amerikaanse autobedrijven ook niet beschouwd werden als een bedreiging voor hun markt.

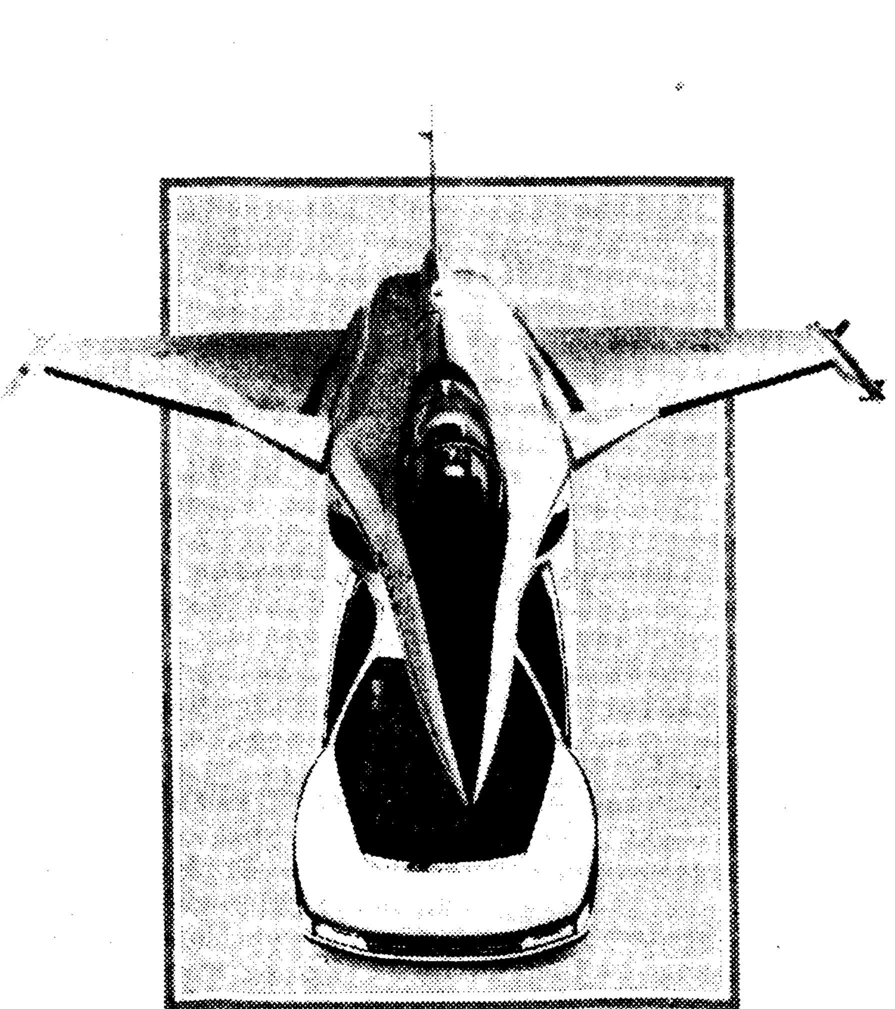
CELICA

Maar in 1978 kwam Toyota met een revolutionair model: de Celica die de autoliefhebbers van de gedachte afbracht dat Japanse auto's alleen maar aantrekkelijk waren door hun kleiner formaat en goedkopere prijs. De Japanse autofabrikanten gingen zich vanaf dat moment richten op de produktie van sportievere modellen met een ultramodern ontwerp en die vooral bij de jongeren in de smaak vielen. Intussen bleef men in Detroit toekijken, niet wetende wat te doen tegen het offensief van de Japanse smaakmakers op autogebied. Voor die tijd was de gedachte steeds geweest dat de meest aantrekkelijke auto een zespersoons vierdeurs voertuig was en nu werd Detroit plotseling geconfronteerd met de noodzaak om futuristische modellen te gaan ontwikkelen om zich aan te passen aan de veranderende smaak van de consument.

EIGEN STUDIOS

In 1983 kwamen Chrysler Corporation en General Motors met hun eigen progressieve ontwerp-studio's, weldra gevolgd door Ford. Maar intussen waren er meer Japanse automerken gebruik gaan maken van de geavanceerde modellen gecreëerd in eigen studio's en ook Volvo volgde dit voorbeeld. Momenteel zijn er in Californië zo'n veertien studio's met een gemiddelde personeelsbezetting van vijftig man, die auto's ontwerpen. De Japanners hebben niet zomaar Californië uitgekozen voor het openen van hun studio's; het westen van de Verenigde Staten ligt gunstiger voor de aanvoer 20van Japanse auto's en bovendien is daar de grootste markt.

In de studio's van Mazda werken zowel Japanse, Amerikaanse als Taiwanese ontwerpers, velen van hen die ook in Europa ervaring hebben opgedaan. Een ding is zeker, ook op dit onderdeel van de technologie zijn de Japanners hun Amerikaanse concurrenten voorgeweest, hoewel zij bewondering hebben voor het feit dat de grote drie in Detroit 20het risico hebben aangedurfd hun voorbeeld te volgen en moderne ideeën te gaan introduceren in hun modellen.



Congres Reformatie en revolutie

Geest revolutie dwaalt nog rond

PUTTEN — De geest van de Franse revolutie waait volop in de bestaande jeugdcultuur, meent waarnemend directeur drs. E.A. Oostdijk van de Evangelische school voor Journalistiek. 'Het maakt niet uit hoe je leeft, als je de ander maar niet echt hindert'. Oostdijk sprak op het congres 'Reformatie en Revolutie', dat het wetenschappelijk studiecentrum van de RPF had georganiseerd naar aanleiding van tweehonderd jaar Franse revolutie. De geest van deze revolutie - geen god en geen meester - staat lijnrecht tegenover die van de reformatie, zo werd door verschillende sprekers gezegd.

Volgens drs. N.C. van Velzen, directeur van de Evangelische hogeschool die jonge mensen geestelijk wil wapenen tegen de gevaren van de moderne tijd, is 'Godsverlating' de diepste oorzaak van de revolutie van 1789. 'Het humanisme heeft de mens centraal gesteld en de rede verheerlijkt. Hiertegenover moeten wij het Evangelie stellen dat God verheerlijkt', aldus Van Velzen.

Dat hoeft volgens hem niet in te betekenen dat christelijke politiek per definitie conservatief is. 'Christenen in de politiek zullen opkomen voor het welzijn van de medemens, de bescherming van het milieu en de handhaving van de mensenrechten'.

Secretaris J. van der Graaf van de Gereformeerde bond in de hervormde kerk sloot hierbij aan met zijn opmerking dat van christelijke politici in hun oriëntatie op het gebod Gods een sociale opstelling wordt gevraagd. 'In het antwoord op de vraag welk percentage van het nationaal inkomen wij over hebben voor ontwikkelingssamenwerking, voor het stellen van tekenen van gerechtigheid in deze wereld of voor de bestrijding van racisme en sociale discriminatie, ligt een testcase voor de christelijkheid van de christelijke politiek', aldus Van der Graaf.



Katholieke traditionalisten met hun vaandels tijdens een processie na de latijnse mis in de kerk van Saint Germain-l'Auxerrois, een stil protest tegen de viering van de Franse Revolutie.

Franse revolutie was slechts bevrijding van de burgerman

Vrijheid... hoeveel misdaden zijn in uw naam niet begaan?

IN DE GESCHIEDENIS van West-Europa is de Franse Revolutie als een caesuur. Zij is het definitieve einde van het feodalisme, van de standen maatschappij; zij is het prille begin van wat later is genaamd: de parlementaire democratie, uitvloeisel van de door de revolutionairen gepreekte Volkssouvereiniteit.

Zoals men nu vaak spreekt van vóór en/of na de oorlog, zo gaat het al twee eeuwen over vóór en/of na die Revolutie. Dat Frankrijk het land is geweest, waar deze geestelijk omwenteling gestalte heeft gekregen, hangt onder meer samen met de dictatoriale absolute monarchie, waardoor het land in de 17e en 18e eeuw getekend werd. Een reactie kòn niet uitblijven. Ze werd voorbereid door filosofen die de lijn van humanisme en Reformatie doortrokken: de mens die als individu het lot in eigen handen neemt.

KOSTELOOS ONDERWIJS

Men had het beste met de mens voor. Neem de Franse Grondwet van 1791: 'Er zal een algemene instelling van openbare bijstand worden opgericht, om vondelingen steun te verlenen en werk te verschaffen aan gezonde armen, die geen werk kunnen vinden. Er zal algemeen onderwijs worden georganiseerd, gemeenschappelijk aan alle burgers en kosteloos voor wat die onderwijsgedeelten betreft, die voor alle mensen onmisbaar zijn'.

Een frase die in menig verkiezingsprogramma nòg te vinden is. Voor een deel, deze opvoeding, deze 'bijstand', ter handhaving van de openbare orde. Het optimisme van de tijd der Verlichting - als je mensen maar kennis bijbrengt, dan beperk je de misdaad - klinkt er sterk in door.

De tragiek voor de Verlichte denkers van toen is geweest, dat ze een té optimistisch mensbeeld hadden. De aan de mensheid voorgehouden Fraternité, de broederschap ging over in terreur: de terreur. 'Vrijheid, hoeveel misdaden zijn in uw naam niet gepleegd', was de laatste verzuchting van een der duizenden, bij wie het hoofd, via het vlijmscherpe mes van de guillotine van de romp werd gescheiden.

Horen we nu uit China dat na een gesmoorde revolutie de verklikkers hun werk moeten doen, de Chinezen moeten deze aanbrengmethode hebben geleerd van de Fransen: in 1893 werd een 'Wet der verdachten' opgesteld. Meer dan 300.000 'suspects' werden aangebracht; een herhaling, deze moordpartij van een jaar er vóór - september 1792 - toen het door hongersnood getergde volk werd losgelaten op vaak willekeurig gevangen genomen burgers. Alleen al in Parijs werden 1600 'verdachten' vermoord; onder hen een kleine 250 priesters.

PLECHTIGE HOOGMIS

Niemand die dat ook maar had kunnen vermoeden, toen de parlementaire democratie werd ingesteld. Dát gebeuren ging nog gepaard met een plechtige Hoogmis en een Sacraments-processie. Immers: vrijheid, gelijkheid en vooral broederschap werden gezien als Evangelische deugden.

Dat laatste dachten de ontwerpers van de Grondwet toen, zo denken wij nú. Maar in Rome veroordeelde paus Pius VI in maart 1791 de in Frankrijk afgekondigde 'Rechten van de Mens en van de Burger'. Enerzijds vanwege de vrijheid, die vrijheid van godsdienst en drukpers impliceerde. Daarnaast zag Rome in 'gelijkheid' een gelijkwaardigheid van religies, hetgeen duidelijk in strijd was met de gedachte die men toen had over de ene, ware kerk. (In dit kader zien we in Nederland eenzelfde stroming, maar dan in reformatorische kring, die uiteindelijk zal uitmonden in een Anti (Franse) Revolutionaire Partij).

De reactie in Rome kan en mag overigens niet los gezien worden van de algemene situatie van de katholieke kerk in Frankrijk aan de vooravond van de Franse Revolutie. Het was een kerk die getekend werd door het zogenaamde Gallicanisme: een streven naar een Frans-Nationale katholieke kerk, niet geheel los van de paus als opvolger van Petrus, maar wel los van een centralistisch curie-apparaat (Die Gallicanistische kerk riep in 1797 dan ook een Nationaal Concilie bijeen).

Daar kwam nog bij dat de paus de brain-trust van de Catholica in die dagen, de Jezuïetenorde had ontbonden. Een georganiseerde wetenschappelijke kritiek op de ideeënwereld van de Verlichting ontbrak. Tenslotte was er het grote onbehagen bij de lagere geestelijkheid ten opzichte van de in rijkdom levende bisschoppen, die merendeels vertoefden aan het Hof in Versailles, meer dan in hun diocees.

Het is in dit verband interessant te zien, dat er bij de verkiezingen voor de Staten-Generaal het aantal dorpspastoors bijzonder groot was. Het duidt er op, dat de lagere geestelijkheid het vertrouwen had van de 'gewone' man.

BANDELOOS

Los van dit alles: de Rechten van de Mens waren afgekondigd 'onder auspiciëen van een Opperwezen'. Rome begreep zeer wel, dat de filosofie met betrekking tot die Rechten waren ingegeven door een vaag deïsme, dat duidelijk verwees naar de Vrijmetselarij, een genootschap dat zich in die dagen sterk verzette tegen de macht en de invloed van de Kerk. Kortom: de afkondiging van een voor ons nu zo vanzelfsprekende Rechten van de Mens mag niet vergeleken worden met die welke zijn vastgesteld bij de Verenigde Naties (op zich een follow-up van de Franse Declaratie, 1948) waarop, sinds paus Jan XXIII, de pausen zo de nadruk zijn gaan leggen.

Immers: het ging bij de Franse Revolutie niet om de Rechten van de mens, maar om die van de burgermens, de bourgeoisie, die zich vrij wilde maken van de alles beheersende aristocratie. Het 'gewone' volk, de arbeider, de dagloner kwam er bij die Rechten niet aan te pas; laat staan de slaven en de... vrouw.

Dit alles neemt niet weg dat Rome een 'Breve' uitvaardigde waarin over 'bandeloze vrijheid' werd gesproken en over 'de afschuwelijke filosofie van de rechten van de mens'. Het zou tot Pacem in Terris van de kerk-historicus (!) paus Jan en tot de toespraak van paus Paulus VI in het gebouw van de Verenigde Naties (1965) duren, dat de kerk die kwetsende adjectieven zou weglaten.

ARMEN ARMER

De tragiek van de Franse Revolutie is geweest, dat de armen armer werden, de burgers rijker, zeker toen deze laatsten zich gingen vergrijpen aan de eigendommen van de kerk, voorzover deze werden geconfisceerd. Voor een deel deden kloosters, bisdommen en abdijen vrijwillig afstand van een groot-grondbezit, dat vaak uitgebreide gebieden betrof. Helaas was het voor menig pachter beter te leven onder de kromstaf -hoe gebrekkig ook - dan onder de bevrijde citoyen!

Het kan in deze dagen niet genoeg onderstreept worden, dat de terwille van de vrijheid zó hoog geprezen Franse Revolutie slechts de bevrijding heeft betekent van de burgerman. Sociale rechten waren praktisch niet in het geding, ideologisch werd er een aanzet toe gegeven. De rechten van de bezittende klasse werden zelfs vastgelegd: 'het eigendom is een onschendbaar en heilig (!) recht'. Er werd een wet aangenomen waarbij het de arbeiders zelfs verboden werd om zich te verenigen, ter behartiging van hun belangen; en dit terwijl de gilden waren 'afgeschaft'. Passief en actief kiesrecht was alleen voorbehouden aan burgers die aangeslagen waren in de belasting. Een burgerrevolutie dus, niet voor niets zou de daarop volgende eeuw, de 19e, de burgerlijke eeuw worden.

Juist omdat de arbeidende stand geen rechten kreeg, kon de 19e eeuw ook de eeuw van de industrialisatie worden. Eerst het socialisme zou eind vorige eeuw de vrijheidsgedachte van de Franse Revolutie doortrekken naar de arbeidende klasse, die - dank zij de burgerlijke industrialisatie -tot een proletariaat zou gaan uitgroeien. De burger zag in de Revolutie eerder de legitimering van zijn macht.

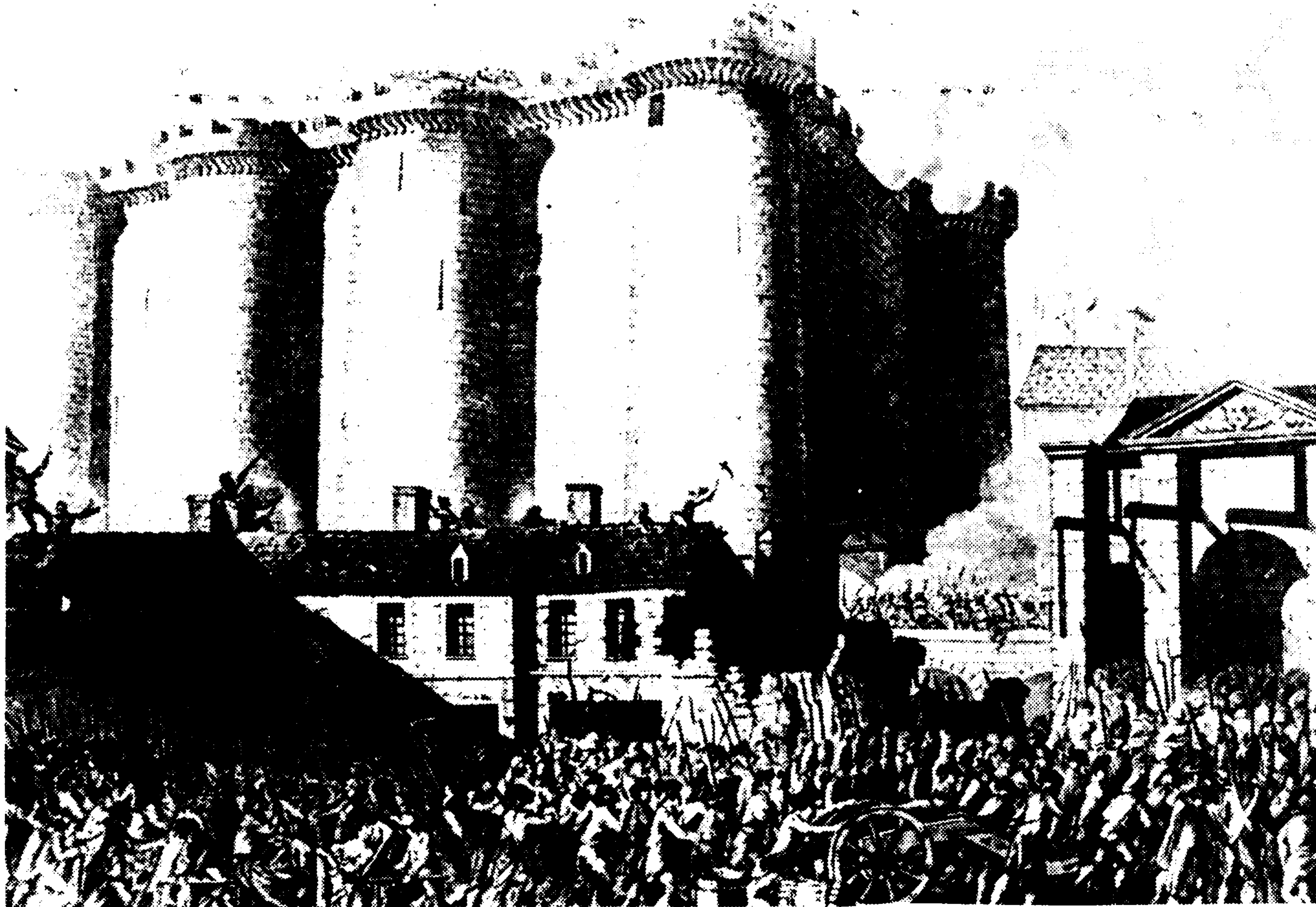
SLAVENHANDEL

Opvallend is, dat de handel er niet aan dacht om de slavernij af te schaffen. Frankrijk verdiende behoorlijk aan de slavenhandel naar de beide Amerika's. De slavernij binnen Frankrijk was reeds in 1761 afgeschaft. Nog minder dacht men er aan om koloniën vrij te maken en dit, ofschoon juist de Franse Revolutionairen zich gespiegeld hadden aan de Noordamerikaanse opstand tegen het moederland Engeland, zo'n tien jaar ervóór.

In haar aanzet was de Revolutie niet anti-kerkelijk, laat staan anti godsdienstig. Ze was wel gekant tegen de excessen binnen de kerk. In 1790 b.v. telde het (om zijn kathedraal befaamde) Chartres met 13.000 inwoners, niet minder dan vijftig kerken en kapellen; 32 daarvan werden door de volkswoede vernield, kloosters werden omgebouwd tot gevangenissen, tot industriehallen. Ondanks dat ging nog niet één percent van b.v. de vrouwelijke religieuzen een huwelijk aan.

Vanzelfsprekend dat op deze barbarij een conservatieve reactie volgde, die maar al te gretig door Rome werd gesanctioneerd. Naar aanleiding van de terechtstelling van koning Lodewijk XVI verklaarde de paus dat er een directe relatie moet zijn tussen 'het absolutisme van de monarch en het katholiek geloof' en 'leiden vrijheid en gelijkheid tot barbarij en anarchie', een gedachte die bisschop Lefebvre nòg staande houdt.

Er was nog een reden voor Rome om huiverig te zijn en om - zoals kanunnik Audisio in 1876, verklaarde - in 'vrijheid, gelijkheid en broederschap natuurbeginselen te zien, die door het Evangelie opnieuw moeten worden benadrukt', omdat het volgens de kanunnik ging 'om waarden die Christus ons heeft nagelaten'.



Slavinnen achter de wastobbes: een beeld van de slaventijd in Suriname, waar de wreedheid van de 'meesters' in de 17de eeuw hoogtij vierde.

Na kritiek kerken

Burgemeester Jeruzalem valt uit

JERUZALEM — De burgemeester van Jeruzalem heeft de leiders van de christelijke kerken in het Heilige land ervan beschuldigd dat ze zijn gezwicht voor "Islamitische terrorisme en dreigementen van de Arabieren".

De leiders van de Grieks-orthodoxe, Rooms-katholieke, Melkitische, Armeense, Syrische, Koptische en Anglicaanse kerk in Israël uitten in een brief aan secretaris-generaal Perez de Cuellar van de Verenigde Naties zware kritiek op het beleid van Israël in de bezette gebieden. "Het volk dat in het Geilige land woont, is van zijn fundamentele rechten beroofd, omdat het onderworpen is aan de willekeur van de autoriteiten", zo schreven zij onder meer.

Kollek verwondert zich erover dat de christelijke leiders het stilzwijgen bewaren, "als het terrorisme onder de joden slachtoffers maakt, als stenen worden geworpen naar joodse gelovigen die bij de Klaagmuur bidden, of als joodse begraafplaatsen worden ontheiligd". Hij sprak tijdens een plechtigheid die door de Grieks- orthodoxe kerk in Jeruzalem was georganiseerd. Kollek beklemtoonde nog dat Israël er alles aan zal doen om alle godsdiensten de toegang tot hun heilige plaatsen te verzekeren.

1400 Boeken over Franse revolutie

FRANKRIJK staat in het teken van de herdenking (1789-1989) van de Franse Revolutie. Er zijn over dit in de geschiedenis van Europa zo ingrijpende gebeuren, in de voorbije maanden in Frankrijk niet minder dan 1400 nieuwe boeken verschenen. 'Misschien duidt dit grote aantal er mede op, dat men in Frankrijk eigenlijk niet goed raad weet met die herdenking.

De ideeën die aan die Revolutie ten grondslag liggen, kan eenieder na tweehonderd jaar onderschrijven; ze zijn samen te vatten in drie revolutionaire steekwoorden: vrijheid, gelijkheid, broederschap. De tragiek is, maar dat schijnt oplosmakelijk aan omwentelingen verbonden te zijn, dat de revolutie ontaard is in een periode van terreur, met als gevolg een militaire dictatuur, die van Napoleon Bonaparte, die de verwarde Franse natie weer zelfvertrouwen wilde geven en ging scharen achter het nationale vaandel: oorlog.

Heel deze omwenteling is uiteraard niet voorbijgegaan aan de kerk in Frankrijk. In bijgaand artikel probeert Kees Middelhoff wat inzicht te geven in het complexe gegeven, dat geborgen ligt in dat ene trefwoord dat ons tot op de dag van vandaag bezig houdt: De Franse Revolutie.

(dit artikel is overgenomen uit het Bisdomblad van Den Bosch)

SPORTRET

- DOOR IZAAN MOENIR-ALAM -

Onlangs organiseerde de Curaçaose Basketbal Bond (Cubafe) een toernooi opgedragen aan Papi La Bast. Het is een tijdje stil geweest rond het basketballen op Curaçao. Wie is Papi Labast dat de bond, in haar pogingen een nieuwe competitie te starten, het toernooi juist aan hem opdraagt. De inmiddels 42-jarige basketballer speelde tijdens een vriendschappelijke wedstrijd ter gelegeheid van de afsluiting van het toernooi en vorige week met de 'Old Timers' tegen een selectie van de een Amerikaans fregatschip eveneens mee en bleek nog genoeg in huis te hebben om een team te kunnen inspireren. Waarom draagt een levende legende, want dat is hij, zijn kennis en kunde niet over aan de jeugd? Wat moet er volgens hem gebeuren om het Curaçaose basketbal weer op weg te helpen. Wat waren de hoogtepunten in zijn carrière als actieve speler?

In Sportret deze week geeft Papi Labast een kijk op het basketbal van zijn tijd en vergelijkt hij die met de huidige situatie.



■ *MAURITS 'PAPI' LA BAST*



■ *Olympic met (zesde van links) Papi La Bast*

PAPI LA BAST:
"Fenomeen van het Curaçaose basketball"

Maurits Philomon La Bast staat er in de boeken van de Burgerlijke Stand en 19 jaar was hij toen hij voor het eerst een basketbal in handen nam. Voor basketbalbegrippen dus vrij laat. Gemiddelde topspelers goochelen al vanaf hun negende levensjaar met het leer. Maar goed, in een mum van tijd bereikte hij de Curaçaose top en dat ging volgens de vedette aldus te werk:

"Vóór mijn negentiende was ik een fervent voetballer. Ik speelde in de bario en behoorde tot de beteren. Ambitites om bij een van de toenmalige verenigingen te gaan spelen had ik niet echt. Naast voetballen deed ik ook aan tafeltennis en volleybal."

"Het was Ronnie Schoop (top-basketballer in de jaren '60 en '70) die mij steeds vroeg om met hem mee te komen naar de training van zijn basketbalvereniging (toen Sithoc). Ik ging daar niet op in, omdat ik bang was af te gaan. De sportwereld hier is keihard. Als je als nieuweling meedoet kan men je vaak dusdanig afkraken dat je alle animo om door te gaan verliest. Die mentaliteit vind ik zelf niet geweldig. Ik zal altijd proberen een beginnende speler te stimuleren. O.k. het heeft ook een voordeel, want als je er tegen bestand bent zorg je er meestal snel voor dat je de technieken en tactieken onder de knie hebt om de 'grootsprekers' van repliek te dienen.

Toch begon ik na dat aandringen van Schoop stiekem te trainen. Ik deed dat op het veld van Dragons (Habaai) en ook bij JPF was ik regelmatig te vinden met enkele vrienden. Mijn belangstelling voor het basketballen groeide en in '67 sloot ik mij aan bij Pegasus, een nieuwe vereniging in Sta.Maria onder leiding van Morris Isenia, die later directeur werd van het SDK.

Ik koos er bewust voor om niet bij een reeds bestaande club als Sithoc of Lightning te gaan spelen omdat ik van uitdagingen hield. Bij Pegasus werkte ik aan mijn 'basics'. In de eerste basketbalwedstrijd die La Bast speelde mocht hij de 'last three minutes' meedoen. In zijn tweede wedstrijd werd hij de hele tweede helft ingezet. Tijdens de derde wedstrijd had hij een basisplaats en werd hij niet eens meer gewisseld.

Naast het spelen van basketbal, bleef Maurits, die toen bij El Louvre werkzaam was, regelmatig volleyballen op het veld van het St Thomas College (Hoogstraat). Na een basketbaltoernooi van Zero, waarbij Papi met zijn volleyvrienden een gelegenheidsteam vormde besloten hij, August Sillee en Larry Regales (nu actief bij de Little League) om een nieuwe basketbalclub op te richten.

DOEL

Met deze vriendenclub had Papi la Bast één doel voor ogen. De beste worden. De vereniging die op die basis het levenslicht zag werd Olympic gedoopt. Het duurde even voordat het doel gestalte begon te krijgen. In de eerste wedstrijd werd Olympic al direcct met de neus op de niet al te fijne feiten gedrukt. Een 31-27 nederlaag tegen Aquino nadat Papi en zijn makkers met 24-17 leidden in de eerste helft. Drie punten dus in een hele tweede helft.

Ook de tweede wedstrijd was niet direct een succes. Met groot verschil werd de Benjamin onder de basketbalploegen door de toenmalige kampioen Lightning aan de kant gezet tijdens een toernooi van de Marine.De Olympic-ploeg verhoogde het trainings-ritme van twee naar drie dagen in de week. Vaak genoeg in de verzengende hitte om twaalf uur 's middags. De medespelers van Papi waren in die tijd, Elco Gonet, Ito Markwell, Randy Hollander, Ruben Minguel, Edward Cathalina en Rene Wawoe.

In die dagen was er geen competitie maar er werden regelamtig toernooien georganiseerd. Bij die evenementen wisten wij hoe wij er voor stonden. Toen onder auspiciën van Cubafe in 1970 weer de competitie gehouden werd eindigde Olympic in de A-klasse als ongeslagen kampioen. De tijd was voor Papi La Bast rijp om zich te meten met de toenmalige Curaçaose toppers Sithoc en Lightning. In Sithoc speelden mannen als Bidu Martina, Niels Liberia, Ronny Schoop. Bij Ligthning regeerden de reuzen Juchi Martha (de man met een perfect schot vanaf de middenlijn!), Henky Baars en Stanley Landburg.

In een toernooi dat aan de volgende competie vooraf ging zorgde Olympic van La Bast voor de eerste verrassing. Beide topploegen werden aan de kant gezet. Olympic was een tegenstander van formaat geworden. Maurits La Bast naderde zijn doel.

TOP-SCORER

Ondertussen had La Bast ook internationale ervaring opgedaan. Op Aruba speelde hij tegen Vaillant, in deze wedstrijd behaalde Olympic voor het eerst de 'century' (score boven de 100 punten). De Surinaamse ploegen Patronaat, Independiente en CLD hadden ook kennisgemaakt met Olympic, uit en thuis.

Papi La Bast werd regelmatig topscorer in de wedstrijden. Ons succes lag vooral in ons spelsysteem, legt La Bast uit. Wij waren de eerste vereniging op Curaçao die een'full-court man to man' verdediging speelden. Er waren meer clubs die ook man-to-man verdedigden maar dat werd beperkt tot half-court of floating (een soort zone man-to-man). De meeste ploegen hadden geen antwoord op de vroeg storende Olympic verdedigers. Dit resulteerde vaak in veel 'diefstallen' voor de snelste spelers van de ploeg; La Bast en Gonet.

Ondertussen had het fenomeen Randy Wiel zich ook aangesloten bij Olympic. Papi speelde bij zijn ploeg op zowat alle plaatsen. Hij heeft als center gefungeerd, speelde foward samen met Gonet en was soms op de guard plaats terug te vinden alhoewel die rol meer voor mannen als Randy Hollander en Ruben 'Benchon' Minguel waren weggelegd.

"De periode '73-'75 beschouw ik zelf als mijn beste." In die jaren vestigde La Bast zijn fabelachtig record van 94 punten in één wedstrijd. "Ik herinner mij dat het een competitiewedstrijd tegen Janwé was. Olympic won de ontmoeting met 177-35. Door de full-court press, onder aanvoering van La Bast, vierden de Olympic-schutters feest onder de buckets. Voorheen was het in de Curaçaose competitie nog niet voorgekomen dat een speler in een wedstrijd 94 punten scoorde.

Ook op wereldniveau is het geen alledaags verschijnsel. Van zijn teamgenoten kreeg Papi een medaille voor zijn prestatie. Van de bond niets, althans nog niet. Nu vijftien jaar later draagt Cubafe een toernooi aan de legendarische speler op ter ere van zijn toenmalig gevestigd record dat trouwens nog steeds staat.

"Die full court verdediging leerde Eugene Testing ons. Testing die als leerkracht aan het St Thomas College was verbonden en zelf een begaaafd voetballer was, nam de Olympic-jongens onder zijn hoede. Ook van Niels Liberia hebben wij veel opgestoken. Ondanks het feit dat wij rivalen waren had hij bewondering voor ons talent en leerde ons de typische center, foward en guard bewegingen.

Naast deze persoonlijke lessen hield Papi zijn kennis over het internationaal basketbal gebeuren op peil door het lezen van de Amerikaanse sportbladen. In die tijd hadden we nog geen video of TDS-beelden. Een enkele foto, verhalen en verslagen over de Amerikaanse grootheden waren ons 'voedsel' Ik vond dat in vergelijkomg met vandaag de dag in ons voordeel werken. We konden toen een eigen stijl ontwikkelen. Wat je tegenwoordig ziet is dat de meeste jongens de spelers uit de NBA exact willen nadoen. Ik denk dat het beter is om één of twee goede bewegingen van sterspelers als bijvoorbeeld Michael Jordan (dagelijks te zien met een slamdunk in het tv-programma Informe Deportivo) over te nemen, en deze te perfectioneren, maar voor de rest je eigen stijl ontwikkelen. Om namelijk als Jordan te spelen moet je niet alleen zijn postuur hebben maar ook net als hem kunnen denken.

Natuurlijk volg ik tegenwoordig ook de tv- en video beelden. In de tijd dat ik begon met basketbal waren mijn idolen mannen als Wall Frazier en Willy Reed van de New York Nicks. Lokaal had ik veel achting voor Niels Liberia van Sithoc. Olympic speler Randy Wiel ging indertijd naar de VS (North Carolina) om daar via College-basketbal zich verder te ontwikkelen. Hij werd later prof in Nederland. Waarom ik dat niet heb gedaan? Nou vrij logisch, ik was daar te oud voor. Om een redelijke kans op een internationale carriere te maken moet je er vroeg bij zijn. Daarbij had ik de verantwoording over een gezin.

La Bast trouwde in '75 en is momenteel vader van een zoon en twee dochters. "Mijn zoon begint nu ook met basketballen", vertelt Papi. "Ik moet eerlijk toegeven dat ik wel eens eraan gedacht heb om ergens in het buitenland (Nederland of Venezuela) te spelen. Maar meestal zette ik die gedacht snel uit mijn hoofd.



■ *Papi La Bast op jeugdige leeftijd*

INTERNATIONAAL

Het grootste internationale toernooi waar la Bast aan mee deed, vindt hij zelf het toernooi dat Olympic in 1973 organiseerde en waaraan teams als Reevens (Suriname), Buffalo (VS) en Ritz (Aruba) deelnamen. Lokale inbreng was er toen van Sithoc, Amstel (van Robby Voges) en organisator Olympic. "Ik herinner me dat het de eerste keer was dat wij zelf een score van over de honderd punten tegen kregen." Verantwoordelijk voor deze nederlaag was de Surinaamse club Reevens. Olympic verloor toen met 107-94.

In die dagen was basketbal dé sport. In het St Thomas College aan de Hoogstraat waren bij elke wedstrijd rond de 2000 mensen te vinden die daar niet alleen kwamen voor de wedstrijden maar ook voor de sfeer. Dat is nu niet meer zo. Hoe komt dat? "Als je het mij vraagt", zegt Maurits, "ligt dat aan het feit dat wij op Curaçao aan 'mode-sporten' doen."

"Daarmee bedoel ik dat op gegeven ogenblik een bepaalde sport of bezigheid in is. Na verloop van tijd heeft het publiek weer iets nieuws ontdekt en dat wordt dan de trekpleister. "Je moet het zo zien, er is een vast publiek dat naar sportwedstrijden komt kijken. Op gegeven ogenblik is bijvoorbeeld voetbal populair, dan gaat men naar het voetballen en krijgen de andere sporten weinig aandacht. Dan weer is er een periode dat volleybal trekt en zo voorts."

Na de basketbal periode werd volleybal erg populair en ook honkbal kon zich in een toenemende belangstelling verheugen."

VERVAL

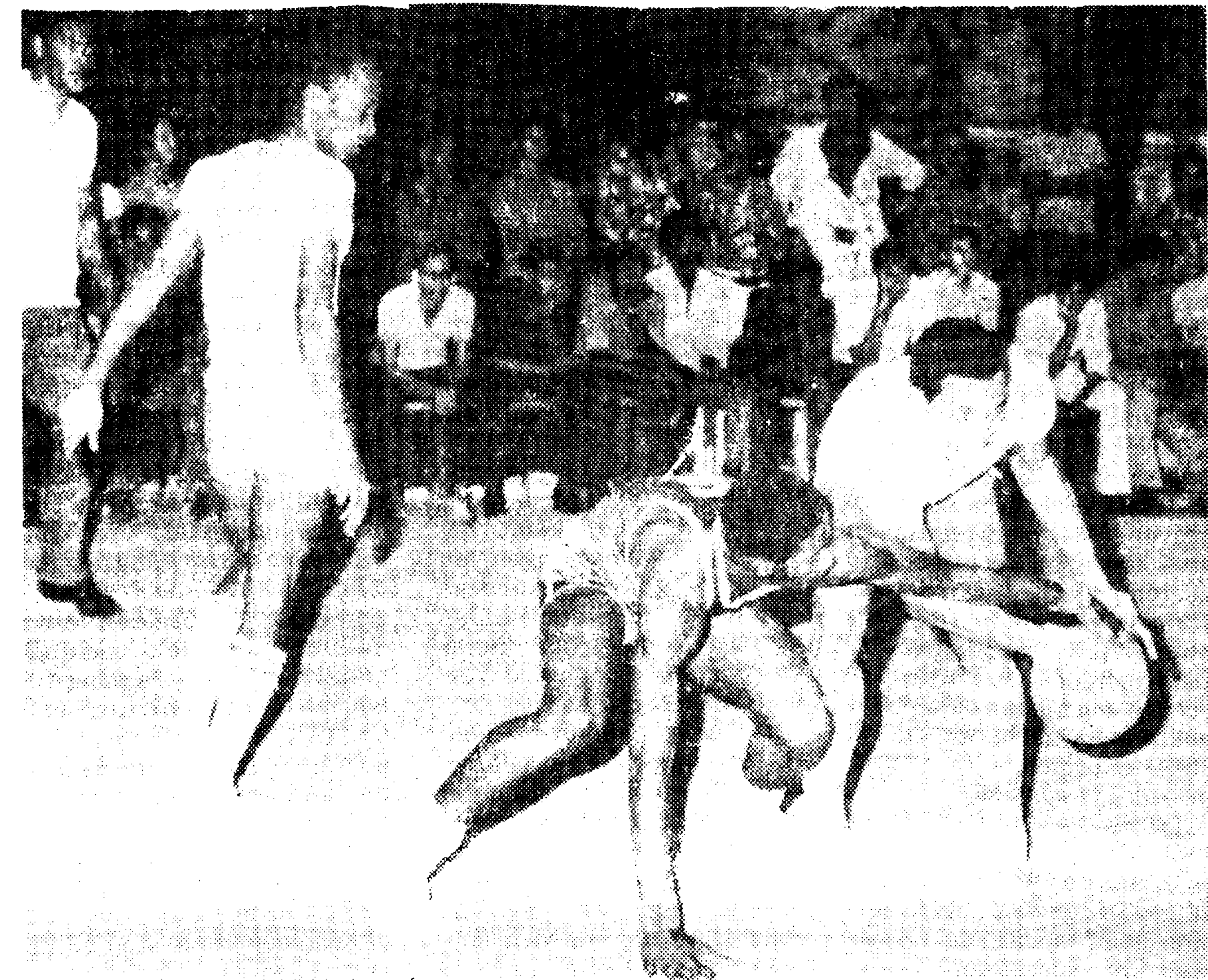
"Ik denk niet dat de ongeregeldheden die wel eens plaatsvonden bij de basketbalwedstrijden de oorzaak waren van het verval. De belangstelling verzwakte toen men besloot om de competitie naar het SDK te Brievengat te verplaatsen." De afnemende belangstelling resulteerde er ook in dat jongens die net begonnen met basketballen overschakelden naar een andere sport.

In zijn actieve periode als basketballer heeft Papi ook als trainer gefungeerd. "Weer was het Ronnie Schoop die mij daarvoor charterde. Ronnie gaf namelijk onder meer training aan de dames van Nightingale." Aangezien Olympic net na deze dames trainde nam Papi af en toe ook waar voor Ronnie Schoop. Dat af en toe werd steeds vaker en op een gegeven ogenblik wisten zowel La Bast als de dames niet beter of Papi was de trainer. Ook andere verenigingen hebben nog kunnen profiteren van Papi's kunde. Olympic-dames en de Olympic jeugd.

Wat zou er nu moeten gebeuren om het basketbal weer naar een acceptabel peil te brengen? "Als al de oude sterren van toen, en dat zijn er volgens mij genoeg, nou eens begonnen om in hun eigen wijk de jeugd onder handen te nemen, kunnen we een heel eind komen." Papi rekent uit dat er indertijd rond zes top-teams waren. Als van elk van deze teams nu eens een of twee oud-spelers de training van junioren en kadetten voor hun rekening nemen?

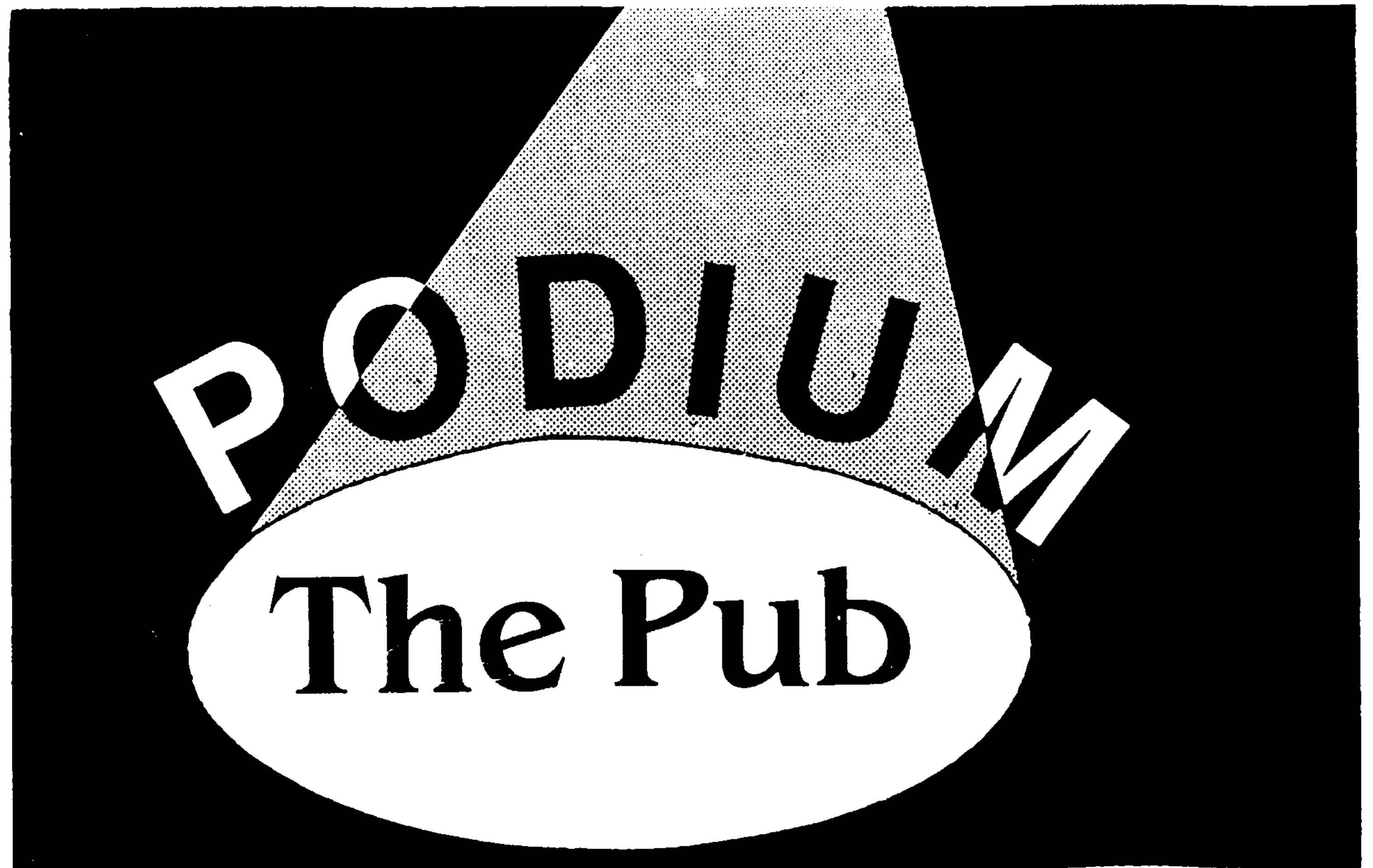
Wat bracht La Bast er eigenlijk toe om met het actieve basketballen te stoppen? "Dat is een vreemd verhaal', peinst hijzelf hardop. "Wij hadden in '77 de Antilliaanse play-off gehaald. Daarvoor moesten wij een best of five tegen Chinese Club uit Aruba spelen. De eerste twee wedstijden wonnen wij. De derde wedstrijd zou op zondag plaats vinden en de meeste van ons waren nog moe van de vorige dag. De coach besloot toen om de jongere spelers van Olympic in te zetten. Tot een ieders verbazing won de jonge garde met overtuigender score van de taaie Chinese Club. Voor mij (en nog enkele anderen) was

(Vervolg op pag. 10)



■ *It's an other steal*





Gebroeders Odor doen goede zaken

- DOOR IZAAN MOENIR-ALAM -

Zeven dagen per week is er wat te doen. Muziek, videoclips en de nieuwste trends. The Pub 'the inn place' is het motto van de gebroeders Odor. De lokaliteit op Saliña behoeft geen introductie. Een ieder die deelneemt aan het uitgaansleven op Curaçao weet The Pub te vinden. Als je iemand wilt ontmoeten of afspreekt met vrienden is het zeker dat je elkaar bij The Pub niet mis loopt. Het, qua oppervlakte, kleine cafeetje aan de Schottegatweg-Oost is een podium bij uitstek voor verschillende activiteiten. Wat is het geheim achter het succes van The Pub? In een gesprek met Henky Odor, van de Odor-group blijkt dat er geen speciale aanwijzingen voor zijn. The Pub is gewoon een 'hot spot'.

The Pub: Populair bij jong en oud

Ongeveer zes jaar geleden opende het etablissement zijn poorten. In de eerste twee jaren ging het management in vier verschillende handen over. "Vier jaar geleden vroeg de laatste eigenaar of ik het management van The Pub voorlopig wilde verzorgen" vertelt Henry L. Odor, beter bekend als Henky. "Dat 'tijdelijk' is nu al vier jaar en het bevalt mij best."

Met zijn broers Harold en Eric runt Henky The Pub en samen vormen zij de Odor-group. Sinds zij het roer overnamen is de populariteit van het bruin cafeetje alleen maar toegenomen. Harold en Henky vormen de spil en Eric helpt mee als tijd en ruimte is, want hij leidt ook een herenkleding-boutique.

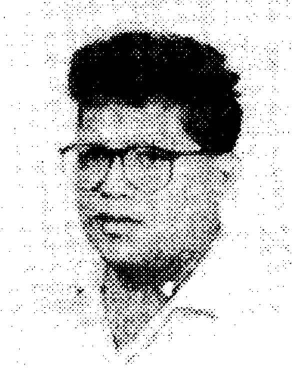
Vóór het tijdperk 'The Pub' zat Henky ook in de kleding-bussiness. Casa Bella leverde toen het dagelijks brood en beleg voor de goedlachse bedrijfsleider. In een mum van tijd verwierf hij samen met Harold de nodige kennis om een horeca-bedrijf te exploiteren.

"Het werd toen wel even wat anders dan goederenhandel", aldus Odor, "maar we hadden een 'eye for a honest package' oftewel we wilden het wel proberen." Het resultaat is ondertussen bevredigend te noemen. Vindt Odor dat ook? "Kijk het kan altijd beter. Wij proberen om het zo goed mogelijk te doen met de beschikbare middelen."

CONCEPT

"Wij gaan volgens een concept te werk", verklaart Henky zich nader. "Om te beginnen zorgen wij dat we altijd iets extra's te bieden hebben aan ons publiek. Om zo veel mogelijk bij te blijven bezoeken wij als het kan iedere twee jaar de horecabeurs in Chicago. Op deze beurs, waar je minstens een hele week voor nodig hebt, wordt van alles en nog wat betreffende horeca gedemonstreerd en uitgelegd." Odor: "Het is geen goedkope aangelegenheid hoor, maar het levert ons wel de nodige ideeën van wat wij hier kunnen brengen om 'in' te blijven.

Enkele van deze nieuwigheden zijn bijvoorbeeld de tv-schermen die in The Pub aanwezig zijn. Waar men zich ook bevindt in de lokaliteit, men kan via de schermen videoclips van sportuitzendingen volgen, al dan niet met bijbehorende muziek of geluid. Daardoor hoeft men bijvoorbeeld geen belangrijk evenement (bijvoorbeeld een songfestival, miss-verkiezing, boks- of andere sportwedstrijd) te missen terwijl men met vrienden en vriendinnen samen in het cafe is.


HENKY ODOR

Zeven dagen per week is er wat te doen

In het concept waar Henky het over heeft past ook de wijze waarop de Odors met hun klanten omgaan. "Bezoekers aan onze kroeg behandelen wij als onze vrienden. Vaak resulteert de relatie ook in echte vriendschap." Getuigen daarvan zijn ondermeer de honderden prentbriefkaarten die The Pub (lees Odor, Odor en Odor) krijgt toegestuurd uit het buitenland.

"Ik denk dat deze houding de mensen het gevoel geeft dat wat wij doen o.k. is", aldus Henky. "Het ligt in onze aard om zo met de mensen om te gaan. Wij zijn van huis uit gastvrij opgevoed. Naast deze persoonlijke aandacht voor zijn klanten zorgt Henky er ook voor dat de sfeer in The Pub optimaal is. Door de muziek, de entourage en de verschillende activiteiten is er altijd wel wat te doen.

Het zou wel eens kunnen zijn dat de combinatie van dit alles de basis vormt voor The Pub, denkt Odor. "Ik kan zelf geen enkele aanwijsbare reden verzinnen waarom The Pub nu eigenlijk 'the inn place' is.

UPS AND DOWNS

Natuurlijk hebben de Odors in de afgelpen vier jaren dat zij het beheer van The Pub in handen hebben ook de nodige ups and downs gekend. Zo raakte Henky bijvoorbeeld een klein jaar geleden, om precies te zijn op 9 november 1988, betrokken bij een auto-ongeluk. Het leven van de jongste telg uit de Odor-group hing aan een zijden draadje. Zwaar gewond werd hij op de operatie-tafel afgeleverd nadat een grote bus de BMW van Henky geen voorrang had verleend.

Een ander incident was een brand in de keuken van The Pub. Dat gebeurde ergens in januari van dit jaar. "Door een kortsluiting ontstond een binnenbrand", vertelt Odor, "maar gelukig konden wij twee dagen later weer open omdat Kodela ons een goede service verleende. De schade viel mee."

"Je moet van mij aannemen dat het normaal is dat wij vaak genoeg 15 uren per dag werken", vervolgt Odor. Vooral in de vakantieperiode, die net achter de rug is, is het een heksenketel. Zeven dagen per week is het 'full house'. "We moeten dan dubbel alert zijn. Hoe meer mensen er bij elkaar zijn hoe groter de kans op spanningen."

"Wij zien het als onze taak om het een ieder naar zijn of haar zin te maken en dat is heus niet gemakkelijk. Om een voorbeeld te geven. In de beschikbare ruimte kunnen zo'n 150 mensen vertoeven. Op één avond krijgen wij soms 600 bezoekers over de vloer. Dat wil zeggen dat de zaak wel drie tot vier keer van 'inhoud' verandert."

"Daarbij komt nog dat er echt van alles bij ons komt. Lokaal publiek, buitenlandse toeristen, jongens van de marine, scholieren en werkende jongeren. Uitbreiden? "Nou nee, dat zal denk ik het karakter van The Pub niet ten goede komen. Juist he feit dat wij een overzicht hebben van alles wat wij aan bezoekers binnen hebben en het persoonlijk contact op die manier kunnen behouden maakt The Pub aantrekkelijk."

Ook het interieur van de lokaliteit helpt daarbij een stevige hand. Een tussen ouderwets (meubilair) en modern ingericht bruin cafe met de wellicht kleinste dansvloer onder de lokale discotheken, maar met de nieuwste apparatuur (video-laser, drie compact disc-installaties, twee platenspelers, cassettedeck en de betere disk-jockeys) om een optimaal geluid te waarborgen.

Nu we toch bij de muziek zijn aangeland is het misschien interessant te weten dat de DJ's van The Pub echt alle stijlen draaien. De Bananensong van Andre van Duin, de laatste merengue van Wilfrido Vargas of de nieuwste hit van Guns 'n Roses. Henky werkt graag met de beste DJ's. "Ik vindt het belangrijk dat er een goede sfeer is. De jongens moeten aanvoelen hoe die is en daarop inspelen."

Als manager van de tent weet Henky ook alles van zijn installatie, er is geen knopje of snoertje aangelegd waar hij niet een hand in heeft gehad. Daarnaast weet The Pub-directie dat haar bar-systeem één van de modernste is op het eiland. Het publiek merkt dat in de snelle service. De bediening wordt soms door de heren Odor zelf verzorgd en ook in deze sector heeft Henky wel eens van zich doen spreken. Onlangs nog verkleedde het personeel zich in de stijl van Playboys en Bunnies om een glaasje in te schenken en af te rekenen. Niet spectaculair maar gewoon leuk.


Harold (links) en Eric Odor (rechts) tijdens de opening van Eric's boutique.

TOERISTEN

Een verhaal apart zijn de toeristen die The Pub tijdens hun bezoek aan Curaçao aandoen. "Gemiddeld genomen gebruikt een toerist die ons eland voor zeven dagen aandoet, twee etmalen om onze natuur en andere beziens-waardigheden te bekijken. De overige vijf dagen zijn ze in The Pub", citeert Henky een manager van een hotel.

Dat Curaçao weinig night-life heeft is een bekend feit. Henky: "Ik vindt het ontzettend jammer dat wij geen vergunning krijgen om langer dan de normale tijd (dat is het geval van The Pub 03.00 u) open te blijven. Wij proberen het nu al een tijdje maar men is er van overheidswege nog niet warm voor te krijgen. Ik denk dat het ons toerisme in ieder geval ten goede zou komen. Zeker als wij pretenderen om een echt toeristen-oord te willen worden."

The Pub was een van de eerste kroegen waar men een lidmaatschaps-kaartje kon krijgen. Een ideetje van de Odors, die later door enkele andere gelgenheden werd overgenomen. Wat is er dan zo speciaal aan een lidmaatschap van The Pub? "Om te beginnen",zegt Odor, "hoeven leden niet in de rij te staan om een toegangsbewijs te bemachtigen, er is voor hun een speciale in- en uitgang." "Daarnaast kunnen de leden tegen speciale tarieven (wat in de praktijk neerkomt op gratis) de bijzondere evenementen in The Pub bezoeken. En last but not least, houden wij onze administratie van de leden dusdanig bij (mailing list) dat de clubleden met hun verjaardag een kaartje van ons krijgen en met Kerst en Nieuwjaar ook. Ook worden zij via de post op de hoogte gesteld van onze bijzondere activiteiten."

Wat voor activiteiten? "Wel eens gehoord van Tie-night, Hat-night, Happy Peanuts-festival etcetera?" Inderdaad, er is altijd wel een of andere specialiteit van The Pub. Attracties die het voor de bezoekers aantrekkelijk maken om, al is het maar voor even, bij The Pub langs te komen.

ACTIVITEITEN

Henky geeft in vogelvlucht enkele van de activiteiten weer die hij en zijn broers voor hun Pub bedacht hebben. "Op maandag hebben we meestal life-muziek. We populaire groep Happy Peanuts en andere lokale formaties verzorgen dat optredens. Dinsdag is officieel Backgammon-night. Op woensdag hebben we Tie-night. Mensen die een das om hebben krijgen de drankjes tegen gereduceerde prijzen."

"Het is grappig om te zien hoe men op dit fenomeen inspeelt. De raarste combinaties, met das, doet men aan om niet buitenspel te blijven. Veel mensen komen juist om naar de uitgedoste gasten te kijken. Donderdag staat in het teken van Hat-night oftewel hoeden-nacht. Een hoofddeksel, van welke vorm of model dan ook, vormt het thema waarbij we zorgen voor een groter dan normaal geconsumeerd kan worden.

In de weekeinden is er voor een speciale actie vaak geen ruimte, omdat men dan al zoveel toeloop heeft dat men met moeite de bezoekers kan verwerken. Daarnaast heeft The Pub regelmatig stunts. Enkele weken geleden mocht de zaak van vrijdag avond 21.00 u tot en met zondagavond 03.00u open-blijven. Deze marathon werd over de radio uitgezonden en de opbrengsten van die dagen kwamen ten goede aan de lokale bibliotheek.

"Wij proberen steeds om leuke dingen te verzinnen" aldus Odor, "om leven in de brouwerij te brengen. Het komt er vaak op neer dat we trendsetters worden. Die druk kunnen we wel aan, omdat we daarbij door al onze vrienden en bezoekers geholpen worden."

De populariteit van The Pub reikt zo ver dat de meeste pop-artiesten die ons eiland aandoen tijdens hun verblijf per limousine naar Saliña komen zodat eenieder die dat wil zich aan de beroemdheden kan vergapen. Vers in het geheugen ligt nog het bezoek van de All American Women aan de tent. Men had de grootste moeite om het mannelijk publiek dat die dag aanwezig was in toom te houden.

"Behalve artiesten hebben wij ook andere hoge gasten mogen verwelkomen" aldus Henky Odor. "Kroonprins Willem Alexander bijvoorbeeld is onze gast geweest. En kun je nagaan, toen hij voor een tweede keer onze plaats wilde bezoeken was het zo vol dat hij uit moest wijken naar een andere gelegenheid."

Een ieder die The Pub wil bezoeken gaat eerst langs de Security. De 'uitsmijters' vervullen in feite de rol van buffer. Onder de Pub-gangers zijn ze populair. Keller is met zijn grote gestalte wel de meest opvallende bewaker. De goedheid zelve, maar als er problemen dreigen is hij nadrukkelijk aanwezig.

De grote belangstelling voor The Pub vraagt wel om controle op de bezoekers. Als er zoveel mensen op elkaar gepakt zijn weet men nooit wat er kan gebeuren. Ondanks de kleine ruimte wordt er in het cafeetje vollop gedanst. Vooral wanneer er merengue-muziek draait is het één swingende massa.

"Steeds vaker komt het voor dat verjaardagen en andere gedenkwaardige feesten in onze tent worden gevierd", aldus Odor. "Soms hebben we zelfs twee verjaardagen tegelijk."

Behalve de mond op mond reclame investeren de gebroeders Odor ook genoeg bij het 'verkopen' van hun hun zaak. Bezoekers aan Curaçao worden al op de Airport bekend gemaakt met The Pub. Dat gaat via een speciaal toeristen-orientatie beeldscherm. "Wij hebben ook een PR-man" voegt Henky daaraan toe. "Marcel de Groot heet hij en die zorgt voor een regelmatig contact met onder meer de hotels, waar eveneens via beeldscherm The Pub wordt geïntroduceerd." Ook op de radio valt regelmatig de naam van The Pub.

HIT-DISC

Zoals al eerder vermeld, beschikt The Pub over een aantal compactdisc-installaties. Om de laatste muzikale ontwikkelingen te volgen bestellen de Odors twee-wekelijks de laatste hit-discs uit de VS. "Op die manier is onze muziekbibliotheek steeds voorzien van de laatste hits," verklaart Henky. Vaak genoeg halen de 'Pub-hits' na verloop van tijd ook de lokale hitparades. Odor: "Ik denk dat wij met gemak een Top 20 zouden kunnen samenstellen omdat er dagelijks (en dat moet men dan letterlijk nemen) een stroom van aanvragen en verzoekjes binnenkomt bij onze DJ's."

Niet eens zo'n gek idee zo'n Pub Top 20. Daarmee zouden de Odors weer een van de eersten zijn met een nieuw fenomeen.

Zijn er nog spectaculaire veranderingen te verwachten in de nabije toekomst? "Op dit moment niet" denkt Henky. 'De formule voldoet'. Daar komt nog bij dat niet elke verandering een verbetering hoeft te zijn. Wat de bedrijfsleider wel toegeeft is dat zijn zaak de laatste snufjes op het gebied van muziek- en videoapparatuur steeds zal blijven volgen, omdat The Pub 'up to date' moet blijven, vinden ze daar.

SALIÑA

Sommigen denken dat de standplaats van The Pub, op een hoofdweg in hartje Saliña, misschien een rol speelt bij de grote toeloop die het cafeetje dagelijks kent. Henky Odor denkt echter dat het niet alleen de lokatie is die The Pub tot 'hot spot' maakt. Ik denk dat het geheel, de muziek, de entourage, de sfeer die er bij ons hangt zo eigen is dat waar je The Pub ook zou neerzetten in de stad het dezelfde aantrekkingskracht zou hebben.

Feit is in ieder geval dat er verschillende zaken in de directe omgeving van The Pub nooit zo zijn aangeslagen (Heart Beat Cafe en Pubje zijn daar voorbeelden van). Saliña ontwikkeld zich de laatste jaren steeds meer tot hét uitgaanscentrum van Curaçao. Er worden pogingen gedaan om de binnenstad weer nieuw leven in te blazen, maar voorlopig is men voor een echte 'paranda' of 'boemeltocht' op Saliña aangewezen. Dat The Pub daarbij een vaste stop blijkt, is overbodig te vermelden.

Terugblik na twintig jaar...

Woodstock Festival: besluit van hippie-periode

GIMME a F, gimme a U, gimme a C, gimme a K. What's that spell? What's that spell?' schreeuwde Country Joe McDonald de half miljoen bezoekers van het Woodstock festival twintig jaar geleden toe. Middels de succesvolle film over het popfestival wist de hele wereld al snel wat daar op volgde.

Woodstock - het festival, de film en de platen - is sinds dat beroemde weekend in de zomer van 1969 synoniem voor de idealen en denkbeelden van de hippy-generatie van de jaren zestig.

Woodstock was de meest massale en spectaculaire uiting van een generatie die als eerste na de Tweede Wereldoorlog in staat was sociale en culturele veranderingen af te dwingen.

Nu, twintig jaar later -'the age of Aquarius' werd 'New Age' en de hippies werden yuppies - maakt Woodstock een revival door die vanuit Amerika ook de rest van de werld niet ongemoeid zal laten. Woodstock is nostalgie geworden en dat betekent anno 1989 big business.



EEN PAAR maanden geleden werd de American Association for the Advancement of Time (AAAT) opgericht door drie jongren. Doel van hun organisatie is de strijd aan te binden met de alom aanwezige nostalgie, en met name America's blijvende fascinatie voor de jaren zestig. De AAAT wil de 'vergeten generatie' van de jaren zeventig een stem geven. De komende maanden zal van dit al dan niet loffelijke streven, dat natuurlijk niet meer dan een plaagstoot is, weinig respons krijgen want de massamedia zijn ijverig in de weer om het Woodstock-gevoel aan de man te brengen.

De herdenking van dit 'festival der festivals - dat door zo'n half miljoen mensen werd bijgewoond die nu allemaal de boeken over hun feestje willen lezen en hun nazaten ongetwijfeld zullen aansporen de video en de cd's te kopen -lijkt in eerste instantie een gigantische hype. In Amerika verscheen een dikke stapel boeken, de film van het festival werd eindelijk op video uitgebracht en de twee verzamelplaten met muziek van Woodstock verschenen op cd. Daarnaast horen niet alleen de oorspronkelijke organisatoren en mediagigant Warner Brothers (in het bezit van alle film- en muziekrechten) de kassa opnieuw rinkelen, maar ook een deel van de artiesten die destijds furore maakten.

IDENTITEIT

'The Woodstock Music and Art Fair' sloot op 15, 16 en 17 augustus 1969 het hippietijdperk af. 'Three days of love and music', luidde toen de slogan en hoewel de organisatoren hoopten op een totaal van 50.000 (betalende!) bezoekers verdeeld over drie dagen, kwam naar schatting het tienvoudige naar het landgoed bij het dorpje Bethel in de staat New York.

Het was niet alleen de muziek die de hippies naar het fstival trok. Woodstock zou de wereld bewijzen wat de impact van de hippiebeweging werkelijk was en waar de langharige, doperokende en de vrije liefde bedrijvende jeugdbeweging werkelijk voor stond.

Over de achtergronden van de hippie-beweging, of de 'tegencultuur' zoals ze door sociologen destijds hoopvol genoemd werd, zijn boeken vol geschreven. Om wat aan Woodstock vooraf ging in een notedop te schetsen zou niet verstandig zijn en het zou te ver voeren om hier de voedingsbodem die eind jaren vijftig ontstond voor de sociale en culturele veranderingen in de sixties er bij te halen. In zijn standaardwerk over de Amerikaanse geschiedenis tussen 1932 en 1972, 'The glory and the dream', stelt de historicus William Manchester dat de Amerikaanse jeugd in de jaren zestig niet alleen opviel door een radicale stellingname tegen autoriteiten en conventies, maar dat de zeggingskracht van hun zelfgekozen identiteit vooral te wijten was aan de na-oorlogse geboortegolf. Ten tijde van Woodstock was twintig procent van de Amerikaanse bevolking (zo'n 40 miljoen) in de leeftijdsgroep van 14 tot 24. 'They got the guns, but we've got the numbers', zong Jim Morrison ten tijde van de grote studentenprotesten.

'SUMMER OF LOVE'

De sfeer waaronder het festival plaatsvond kan nog het best geschetst worden aan de hand van de gebeurtenissen in het Amerika van 1969, het jaar waarin de 'summer of love', die in 1967 begonnen was, eigenlijk al in een terminaal stadium verkeerde.

In 1969 was Richard Nixon president, escaleerde de oorlog in Zuid Oost Azië verder (de oorlog kostte het land dat jaar 25 biljoen dollar, de gemiddelde leeftijd van de GI's was achttien en het officiële aantal Amerikaanse slachtoffers was in maart tot 34.000 gestegen) en Neil Armstrong wandelde als eerste mens op de maan. Norman Mailer stelde zich in '69 kandidaat als burgemeester van New York, terwijl LSD-guru Timothy Leary met Ronald Reagan streed om het gouverneurschap van Californië.

Op de campussen van de universiteiten namen de protesten tegen de oorlog en voor gelijke burgerrechten toe. Nixon liet de National Guards de orde herstellen. Op het terrein van Kent State University vielen vier doden. Een week voor aanvang van de drie dagen van liefde en muziek slachtten enkele doorgetripte hippies onder leiding van hun satanische cult-leider Charles Manson de filmster Sharon Tate en haar vrienden op beestachtige wijze af. Een paar maanden na Woodstock verkeerden de hippies in een volledige psychotische trip van angst en geweld toen tijdens het Altamont festival een jonge, zwarte fan werd vermoord door de Hell's Angels, net op het moment dat de Stones 'Symphaty for the devil' inzetten.

ROCKMARKT

Woodstock Ventures ontstond in februari '69 in een kantoortje in Manhattan, waar de creatieve partners Michael Lang en Artie Kornfield zaken deden met de geldschieters Joel Rosenman en John Roberts. In het niet verschenen boek 'Woodstock: the summer of our lives' stelt USA Today-journalist Jack Curry dat Woodstock de perfecte combinatie van 'counterculture entertainment' en kapitalisme was.

Popfestivals waren voor '69 al big business geworden. Zo was het Newport Festival als vanouds een jazzfestival, maar eind jaren vijftig deed de rock 'n' roll daar zijn intrede en een paar jaar later al kreeg Newport, inspelend op de folk-rage een zusterfestival. In 1967 vond het Monterey Pop plaats, een festival waar de muziekindustrie eigenlijk voor het eerst principes als 'artiestenpromotie' toepaste, want wie op hippe festivals speelde kon een stijging van de plaatverkoop verwachten. In zijn boek 'The sociology of rock' stelt Simon Frith: 'Woodstock was met recht een symbool van de gigantische omvang van niet alleen de rock-gemeenschap maar ook van de rockmarkt.

De betrokken sterren eisten gages die in de vier of vijf cijfers liepen en alles wat zij daarvoor verdiend hadden ver te boven gingen, maar die nu de norm voor rockconcerten werden'.

De tickets voor Woodstock bedroegen 6 dollar per dag, maar de toeloop was zo groot dat van enige controle geen sprake meer was terwijl de vredelievende kids met alle gemak hekken sloopten en zich gratis toegang verschaften. Op de tweede dag van het festival meldde de organisatie dat het een 'free' festival geworden was. Aangezien Woodstock Ventures slim alles in eigen hand had gehouden, werd al gespeculeerd op het kas-succes van de film die naar het Monterey-voorbeeld geschoten werd.

EUFORIE

De naam van het festival is misleidend. Lang en Kordfield maakten deel uit van een kunstenaarscommune in het stadje Woodstock, wat even ten noorden van New York ligt en waar The Band en Dylan verbleven. Woodstock zou de plek van het festival worden, maar door lokale protesten zagen de organisatoren zich genoodzaakt om tientallen kilometers verderop, op het terrein van boer Max Yasgur nabij het dorp Bethel, hun tenten op te slaan.


David Crosby


Ritchie Havens


Country Joe


John Sebastian


Joe Cocker


Jimi Hendrix

De bevolking van Bethel -het plaatsje was een weekend lang de op drie na grootste stad van de staat New York - was verdeeld enthousiast over de komst van de kids. Michael Wadleighs epische bioscoopfilm laat voor- en tegenstanders aan het woord. Een verlichte politieman prijst de hippies, maar andere rechtgeaarde Amerikaanse burgers spreken schande over het feit dat '15-jarige meisjes in de open lucht slapen' en dat 'iedereen pot rookt'.

Woodstock was meer dan een popfestival. Het was drie dagen lang een vrijplaats van de 'love generation', het was een stad met een half miljoen inwoners, een stad waar kinderen geboren werden, een stad waar mensen stierven. Het openlijk gebruik van drugs (ooggetuigen spraken van een enorme marijuana-wolk boven het terrein) en de vrije moraal ten opzichte van seks creëerde sensatie en schandaal.

Bevrijdend werkte het drugsgebruik niet voor iedereen: helicopter-eenheden van het Amerikaanse leger vlogen af en aan met overdosis-slachtoffers. Op het festivalterrein werkten zo'n veertig dokters vrijwillig dag en nacht, terwijl de bezorgde bevolking van Bethel in aller ijl een voedseldistributie op gang zette.

De bloemenkinderen wilden de generatie waar ze zich tegen afzetten laten zien dat ze met elkaar een eigen wereld van 'love, peace and understanding' konden opbouwen, maar toen na één dag de euforie van sex, drugs en rock 'n' roll plaats maakte voor een leeg gevoel in de maag, waren ze maar wat blij met de hulp van de burgerij.

Op de tweede dag van het festival werd het gebied rond Bethel door de autoriteiten uitgeroepen tot rampgebied. Tot in mijlen omtrek was de infrastructuur verstopt met achtergelaten voertuigen, de benzinepompen zaten zonder een druppel en telefoonverkeer was onmogelijk. Een bejaarde inwoner van Bethel vertelt in de film dat hij noodgedwongnen twee dagen cornflakes heeft moeten eten.

Terwijl de muziek uiteindelijk toch het bindmiddel voor de bezoekers was, keerden de weergoden zich tegen de hippies. Gedurende een uur werd Woodstock geteisterd door een verschrikkelijke onweersbui met slagregens. De lichttorens begonnen vervaarlijk te wankelen en er bestond electrocutie-gevaar op het podium. Het terrein veranderde spoorslag in een modderpoel. Toen het droog werd strooiden heli's bloemen en droge kleren uit over de afgekoelde massa.

MYTHEN EN LEGENDEN

Niet alleen het publiek maakte een scene, op het podium gebeurde ook het een en ander. Er bestaan nog al wat misverstanden rond Woodstock en de artiesten die daar optraden. Zo heeft Joni Mitchell niet ter plekke haar ode 'Woodstock' geschreven en uitgevoerd, Joni was er weliswaar met Crosby, Stills, Nash & Young aangekomen, maar trad niet op. Ook speelden er veel meer groepen en artiesten dan die op de platen of in de film voorkomen. In de nabije toekomst zullen naar verluidt platen en video's vrijkomen van de optredens van Janis Joplin, The Band en de Grateful Dead. Voor een aantal artiesten was Woodstock een springplank naar succes. De voor het Amerikaanse publiek volstrekt onbekende Britse zanger Joe Cocker bij voorbeeld, of diens landgenoten Ten Years After, Santana, Shanana, Melanie, Ritchie Havens en Crosby, Stills, Nash & Young (het was hun tweede officiële optreden) zagen hun carrières in een stroomversnelling terecht komen.

The Beatles, Dylan en de Stones ontbraken op Woodstock, maar aan andere idolen - en vooral die van de hippies - was geen gebrek met de Airplane, de Dead, Hendrix en Country Joe and the Fish. En niet iedereen had het naar z'n zin. Pete Townshend, die later zou verklaren het hele gedoe te hebben gehaat, belette de inmiddels overleden yippieleider Abbie Hoffman (de yippies waren meer radicaalpolitiek gerichte hippies) te (s)preken door hem een gitaar naar het hoofd te slingren.

DE CONSUMENT

De voor hypes en nostalgie tamelijk gevoelige Amerikaanse consument moet nu, anno 1989, kiezen. Boeken, cd's, video's, shirts, buttons en petjes: de keuze is tussen Woodstock-memorabilia en Batman-trivia. De vraag is of de herdenking van een popfestival het grote publiek meer zal aanspreken dan een tijdloze comic-held die alle bioscooprecords breekt.

De slag om Woodstock startte begin dit jaar al toen Joel Rosenman en John Roberts (de geldschieters van destijds) de naam 'Woodstock' wettig lieten registreren uit angst voor wat de Amerikanen zo mooi 'media overkill' noemen. 'Wij willen de integriteit rond de naam Woodstock waarborgen. Als er deze zomer iets onder die naam gepland wordt zal dat niet kunnen doorgaan als wij geen vergunning verlenen', zei Rosenman afgelopen mei.

Het duo van Woodstock Ventures maakt in het geheim overigens wel plannen voor een aantal herdenkingsconcerten. Rosenman dacht in de eerste plaats aan een wereldwijde herdenking met gelijktijdig plaatsvindende evenementen in Amerika, Rusland en in de Duitslanden aan beide kanten van de 'muur'.

De geruchtenmachine rept echter al maanden niet meer over deze ambitieuze plannen. In Rusland zal echter wel Ritchie Havens optreden tijdens een aantal shows met de titel '20th anniversary celebration', een bedenkelijk gebeuren waar ook een Hendrix-imitator aan mee zal doen. Verder is bevestigd dat Woodstock-veteranen Jefferson. Airplane in hun oorspronkelijke bezetting (met Grace Slick, Paul Kantner en Marty Balin) een lp hebben opgenomen en een tour voorbereiden. En zou het toeval zijn dat nu juist deze zomer The Who door Amerika toert en zo hier en daar ook 'Tommy' opvoert?

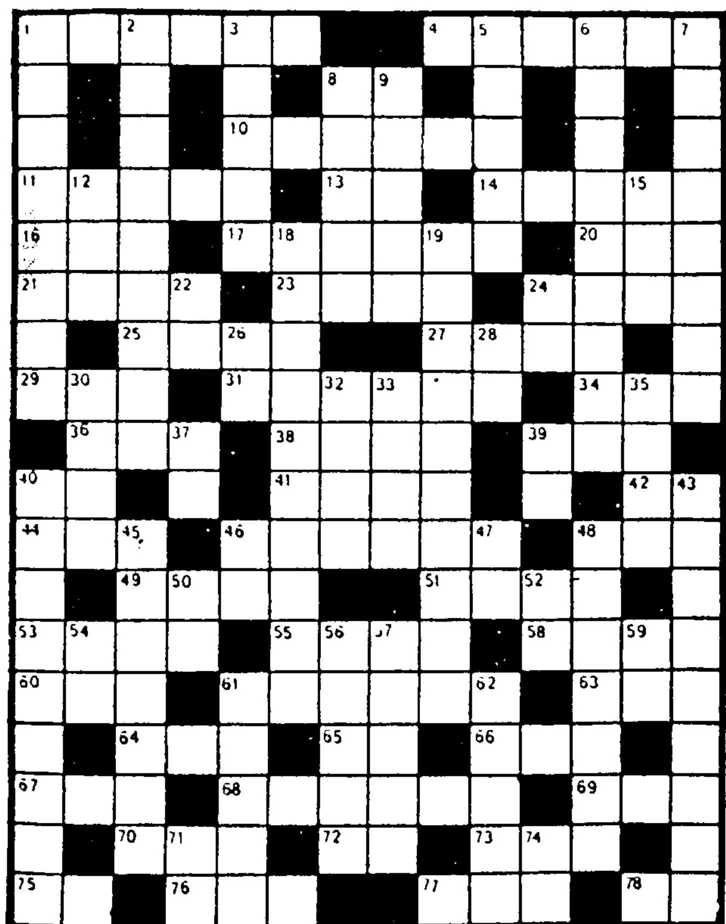
PATHETISCH

Het is al gezegd, de laatste weken verscheen in Amerika een aantal boeken over Woodstock. In 'Woodstock: the summer of our lives' probeert Jack Curry de blijvende invloed van de gebeurtenissen in augustus '69 te schetsen. Curry sprak met organisatoren, artiesten en publiek, en tekende hun levensverhaal van voor, tijdens en na het festival op.

Dat levert naast een aantal pathetische platitudes slechts een paar aardige meningen op. Zo laat hij een toenmalige activist aan het woord die Woodstock na één dag al gedesilusioneerd de rug toe keerde omdat het een 'gewoon' popfestival was. Een ander ging naar het festival om gretig gebruik te kunnen maken van de verworvenheden van de 'love generation' en vond er zijn seksuele Mecca, terwijl een romantisch getint meisje tot haar ontsteltenis ontdekte dat het gevoelens blijkbaar niet telden en het volgens haar alleen maar om 'van dattum' ging.

De film en de cd's blijven natuurlijk het meest tot de verbeelding spreken, maar de video-uitgave van de film is teleurstellend. Op het televisiescherm blijft weinig over van het oorspronkelijke bioscoop-spektakel dat grotendeels bestond uit de beeldkadrering waarbij het scherm veelal uit drie beelden bestond

Kruiswoordpuzzel



HORIZONTAAL: 1. Gepasseerd; 4. Nauwkeurig; 8. Dominee; 10. Europese; 11. Nobele; 13. Muzieknoot; 14. Beeld; 16. Knaagdier; 17. Stad in Italië; 20. Watering; 21. Overal; 23. Bladnaad; 24. Voorvoegsel, dat een tienvoud aangeeft; 25. Hete drank; 27. Mest; 29. Ontkenning; 31. Van een teken voorzien; 34. Plaats in Gelderland; 36. Een zekere; 38. Hogergeplaatste; 39. Nederlandse centrale organisatie voor natuurwetenschappelijk onderzoek; 41. Spoorstaaf; 42. Rivier in Siberië; 44. Noorse god; 46. Muziekinstrument; 48. Plaats in Gelderland; 49. Boom; 51. Uitdrukking; 53. Pressie; 55. Rivier in Duitsland; 58. Gewichtseenheid; 60. Erg; 61. Verschil van mening; 63. Geestelijke; 64. Groot Computerconcern; 65. Lidwoord; 66. Bijnaam van President Eisenhower; 67. Eretitel in Spanje; 68. Stad in Duitsland; 69. Ontkenning; 70. Roem; 72. Nederduits; 73. Zangstem; 75. Met dank; 76. Tijdperk; 77. Tweede in een reeks; 78. En dergelijke.

VERTIKAAL: 1. Oudgediende; 2. Verrukt; 3. Grond; 5. Vervoermiddel; 6. Diep inademen; 7. Tekening in de huid; 8. Kruid; 9. Oogziekte; 12. Vallei; 15. Dwaas; 18. Zonder toestemming zich toegang verschaft hebbende; 19. Afgedragen; 22. Meester in de rechten; 24. Lidwoord; 26. Voorzetsel; 28. Voorzetsel; 30. Een maal; 32. Vreemd; 33. Bijbelse figuur; 35. Overleden; 37. Voegwoord; 39. Geheel de uwe; 40. Grond waar op we leven; 43. Met eerbied beschouwd; 45. Surrogaat voor ivoor; 46. Krypton; 47. Overmatig; 48. Voortreffelijk; 50. Maanstand; 52 Godsdienst; 54. Deel van de mast; 56. Personen die deel uitmaken van een groep; 57. Waterrijk weiland; 59 Soort onderwijs; 61 Bruine kleurstof; 62 Schiereiland aan de Rode zee; 71. Muzieknoot; 74 De lezer heil

UIT HET grote aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

M. Augusta
Seru Fortunaweg 42
Curacao

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe Curaçao, Scherpenheuvel z/n (tot drie uur 's middags).

Oplosssingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmidag vijf uur en duidelijk op de enveloppe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Nassaustraat 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Docent; 5. Talent; 9. Maf; 10. Laf; 12. Ik; 13. Boa; 16. Ons; 17. Pa; 19. Platina; 23. Inkt; 25. Puree; 26. Raar; 27. Ion; 29. Lat; 30. Vet; 31. T.S.; 33. Fa; 34. Ans; 35. Re; 36. Je; 37. Ets; 39. R.K.; 41. Jij; 42. Ook; 43. Robe; 45. Engs; 46. P.R.; 47. Tapdansen; 48. H.D.; 49. Rins; 51. Trui; 53. Ent; 54. Er; 44. En; 57. Arr.; 58. Sg.; 59. Dl.; 60. Pet; 62. Of; 64. Te; 65. Das; 66. ILO; 67. Pad; 69. Deur; 70. Spion; 72. Noot; 73. Spaniel; 75. N.W.; 77. Boa; 78. Puk; 79. Du.; 80. Tel; 84. Lor; 85. Geisha; 86. Witlof.

VERTIKAAL: 1. Dak; 2. Of; 3. Erop; 4. T.v.; 5. TL; 6. Lena; 7. NL; 8. Tap; 9. Minister-president; 11. Fabrieksdirekteur; 14. Alp; 15. Strandwandeling; 16. One; 18. Ski; 20. Aula; 21. Iets; 22. Rat; 24. Tof; 26. Ree; 28. Nar; 30. Vrij; 32. Storing; 36. Joghurt; 38. Sb.; 40. Koper; 41. Jasje; 42. On; 44. Ets; 45. Ent; 50. N.T.; 52. Ra; 54. Els; 56. Nop; 59. Dar; 60. Pipa; 61. Tooi; 63. Fan; 65. Duw; 68. Dor; 70. Spa; 71. Nep; 73. Soes; 74. Luit; 76. Weg; 79. Dof; 81. Le; 82. La; 83. Uw; 84. Lo.

(Vervolg van pag. 7)

dat een teken dat het tijd was om plaats te maken voor de jeugd."

"Ik weet nog dat ik daarna alleen met de play-offs meedeed. Daarbij lieten mijn dagelijkse werkzaamheden het niet al te vaak meer toe om regelmatig te trainen. Op gegeven ogenblik kwam ik op een gewicht van 104 kg. Zie je het voor je?".

LIFT

In de afgelopen maanden zijn er pogingen ondernomen om het basketbal weer in de lift te zetten. Wat denkt la Bast over de kansen voor zijn sport om weer publiekstrekker te worden? "Ik ben daar positief over. Kijk, basketbal is een contact-sport. Mensen houden ervan om naar dit soort evenementen te kijken. Ik denk dat men niet bang hoeft te zijn dat basketbal het niet meer zal redden op Curacao. Het zal misschien niet direkt storm lopen, maar groeien zal de belangstelling zeker."

"Dat kon men eigenlijk al zien tijdens de toernooitjes die in de afgelopen tijd (Kodela en Suvek) werden gehouden. Ook het niveau groeide naarmate de toernooien vorderde. Het kwam voor mij als een verrassing dat Cubafe het onlangs gehouden toernooi aan mij persoon had opgedragen. Ik vond het wel een eer. Ik heb begrepen dat men mij op deze manier alsnog wilde huldigen voor de 94 punten die ik in der tijd tijdens één wedstrijd scoorde."

"Als ik op die manier een positieve inspiratiebron kan zijn voor de jeugd, graag." Over het toernooi zelf vond Papi: "Het was een mixed toernooi met teams van A-klasse en hoofdklasse niveau. Red Devils (lees Sithoc) was verre weg de sterkste maar ik zie in clubs als Sea Hawks (Marie Pampoen) en St Maria ook talenten rondlopen. Teams als Dragons en Athene zijn echt aan verjonging toe."

JEUGD

"Ik denk dat men moet trachten het basketballen weer bij de jeugd te introduceren. De scholen zijn daar geschikt voor. Organiseer schooltoernooien (zoals vorig jaar Komprobas) en ik denk dat we binnen 1 á 2 jaar weer op een goed niveau zitten."

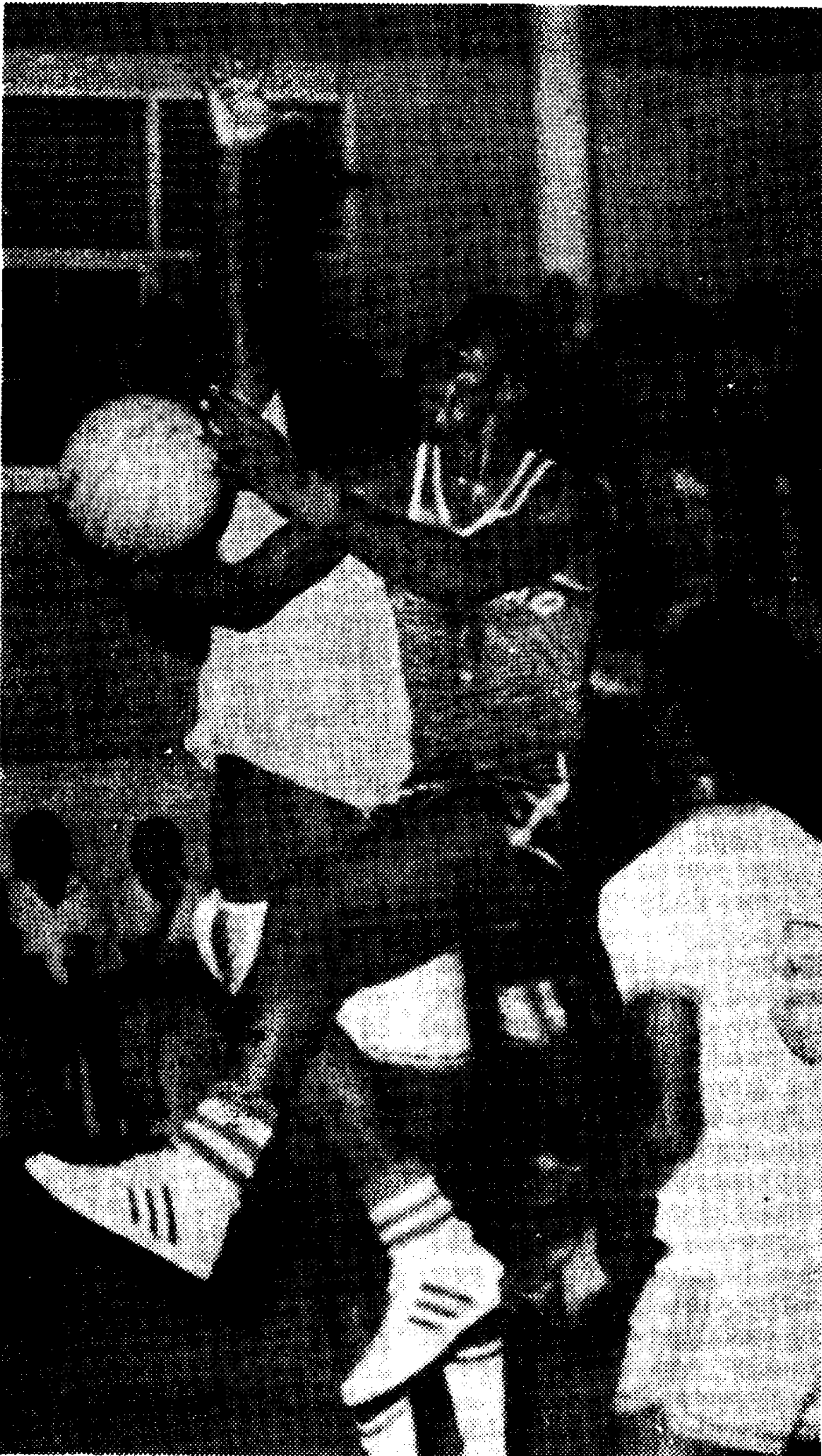
Wat doet La Bast tegenwoordig zelf nog aan zijn favoriet bezigheid: basketballen? "Een jaar of drie geleden begonnen enkele van onze vrienden met een wekelijks avondje volleybal. Na verloop van tijd werd het een **half avondje basketballen** en een half avondje volleyballen. Dit gebeurde in de gymzaal van het St Thomas College aan de Hoogstraat."

Na enkele maanden was de belangstelling voor het recreatief avondje sporten zo groot dat men besloot om de groep in tweeën te verdelen. De ene helft ging basketballen en de andere bleef zich bezighouden met volleybal. La Bast en zijn oude speelmakkers stortten zich uiteraard op het spel met de ring. Zo ontstond het tegenwoordige Old Timers (veteranen-ploeg). Nu trainen deze oudgedienden elke donderdagavond in de gymzaal van de Amador Nita Mavo en **doen zij regelmatig aan toer**nooien of demonstratie- en vriendschappelijke wedstrijden mee.

Samen met La Bast kan men nog regelmatig de helden van toen, Ito Markwell, Randy Hollander, Elco Gonet, Benchon Minguel en anderen bezig zien.

"Voor ons is het niet zonodig meer de prestatie die geldt, alhoewel het altijd leuk blijft om te winnen." Winnen deden La Bast en zijn makkers in ieder geval van een selectie van het Amerikaanse marineschip dat deze week onze haven aandeed. Geen ruime overwinning: 54-53. Een hoofdrol voor Papi La Bast en menig actie van de vedette deden bij het publiek de dagen van weleer herleven....

La Bast op weg naar zijn zoveelste score



Verstoring van energie oorzaak van klachten



door Rudolf de Wit

SCHOUDERKLACHTEN kunnen hun oorzaak hebben in de schouder zelf of elders in het lichaam. In de schouder kunnen westers gezien pijnklachten ontstaan door een trauma (ongeluk, val, overrekking) of t.g.v. een ontsteking. Oosters gezien wordt de schouder gevoed door verschillende meridianen o.a. de long energie, dikke darm energie, galblaas energie, dunne darm energie, en hart energie.

Dit zijn enkele van de belangrijkste energievoorzieningen van de schouder. Zodra de energie niet goed doo het lichaam stroomt ontstaan er klachten. Natuurlijk houdt de Oosterse geneeswijze rekening met trauma en ontstekingen; maar ook deze klachten moeten binnen een normale tijd genezen. Indien de klachten niet binnen een normale tijd genezen dan hebben we te maken met een energiestoornis.

Bijvoorbeeld, na een val kan je de arm en schouder enkele dagen tot weken de tijd geven om te genezen; het lichaam moet dan in staat zijn om de klachten te genezen. Indien de klachten maanden en zelfs jaren duren dan moeten we beseffen dat er 'iets aan de hand' is.

De acupuncturist gaat bij elke klacht zoeken waar er energietekort, -teveel of -stagnatie is; met andere woorden hij gaat de OORZAAK opzoeken. De symptomen van de verschillende meridianen die over de schouder lopen variëren.

GALBLAAS

De galbl.. meridianen hebben grote invloed op het rechter schouderblad. Galenergie stoornissen kunnen ontstaan door het eten van vet voedsel, teveel gebruik van producten zoals koffie en chocolade; Ook kunnen galenergie stoornissen ontstaan door te vaak kwaad worden, schelden (iemand die te vaak zijn 'gal' moet spugen).

De stoornissen kunnen zich uiten via bewegingsbeperkingen in de schouder en natuurlijk pijn. Heel vaak komt er hoofdpijn bij kijken, soms met (gevoel van) overgeven. Andere bijkomende ongemakken kunnen ook voorkomen bij galenergiestoornissen zoals duizeligheid, geïrriteerde ogen en stijfheid van meerdere gewrichten en spieren. Met acupunctuur kunnen de energiestoornissen opgeheven worden waardoor de arm weer vrij kan bewegen. Een combinatie met fysiotherapie en manuele therapie is het meest aan te raden.

DIKKE DARM

De dikke darm meridiaan loopt ook over de schouder; het begint bij de wijsvinger, loopt over de pols, elleboog, precies over de schouderkapspier (Deltoideur), over de hals en eindigt bij de neus. Energiestoornissen van de dikke darm kunnen klachten geven met bewegingsbeperking in de schouder.

Heel vaak is de pees aangetast die de arm zijwaarts moet tillen; soms zien we zelfs een kalkneerslag in de pees. (die overigens goed verholpen kan worden met enkele homeopatische middelen zoals Ruta, Silicea, Rhus Toxicodenron).

Vaak zien we bij energiestoornissen van de dikke darm ook pijn in de elleboog (de alom bekende, populaire tennis-elleboog). Andere symptomen die hierbij vaak kunnen voorkomen zijn klachten van verstopte neus en ook een stijve nek. De acupuncturist zal via de acupunctuur de dikke darm energie behandelen. Vaak wordt er gebruik gemaakt van punten op de hand, buik en onderbeen. Een goede gezonde voeding wordt ook geadviseerd.

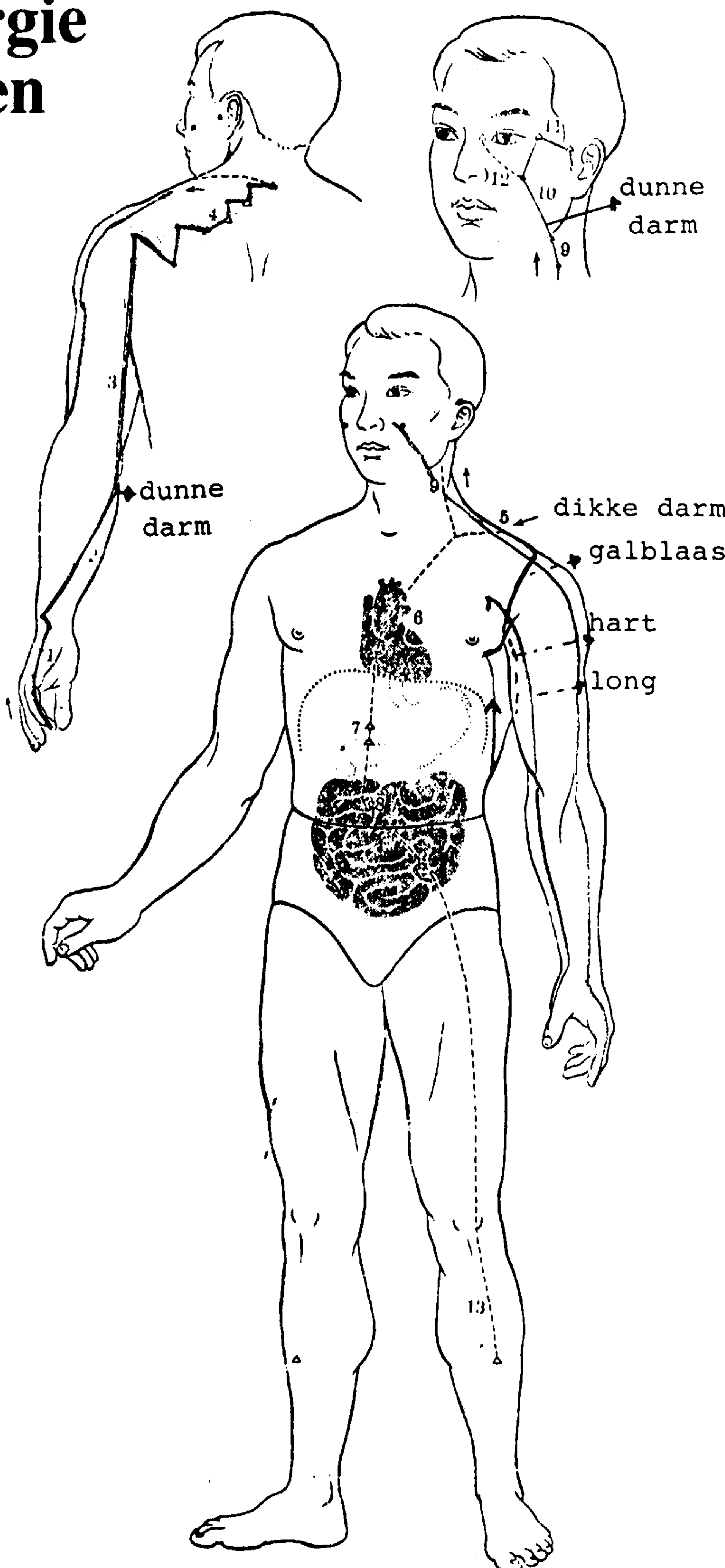
Producten zoals melk, pikant en zoetigheid moeten vaak vermeden worden. Indien de nek ook aangedaan is zal er met behulp van de manuele therapie de beweeglijkheid van de nekwervels ten opzichte van elkaar weer hersteld worden.

LONGEN

De long energie loopt aan de voorkant van de schouder, daarna over de voorkant van de elleboog naar de duim. Schouderklachten met pijn bij het naar voren heffen van de arm zijn hierbij bekende verschijnselen. Soms zien we als bijverschijnselen klachten van de longen, zoals slijmophoping, ontstaan. Het is altijd aan te raden bij de klachten een longarts te raadplegen. Met acupunctuur worden er punten aangeprikt op de borst, pols en duim.

DUNNE DARM

De meridiaan loopt aan de achterkant van de schouder en maakt een verbinding met de elleboog en pink. Vanuit de schouder gaat de dunne darm meridiaan via de hals naar het gezicht. Pijnklachten in de schouder met bewegingsbeperking om de arm naar achteren te bewegen, zien we hierbij vaak optreden. Vaak gaan deze klachten gepaard met een stijve nek uitstralend naar het oor. Acupunctuurpunten die hierbij geschikt zijn liggen op de hand en achterkant van de schouder.



HART

Hartenergie is vaak al bekend bij velen die weleens een patient met hartklachten hebben gezien. Deze mensen krijgen pijn in de schouder (meestal links, maar het kan even goed ook rechts voorkomen) met uitstraling in de onderarm tot naar de pink.

De pijn kan een benauwd gevoel geven met zelfs bemoeilijkte ademhaling. Bij deze klachten is het altijd raadzaam om eerst een hartspecialist te raadplegen. De cardioloog kan na zijn onderzoek en het voorschrijven van de adequate medicatie beslissen om de pijnklachten met behulp van acupunctuur te doen verdwijnen. U merkt hierbij dat een goede samenwerking tussen uw arts, specialist en acupuncturist erg belangrijk is. De belangrijkste persoon bent u echter zelf, want u zult door het vragen en door de uitleg van de arts meer inzicht krijgen in uw ziektebeeld.

Behalve bovenstaande energiestoornissen kunnen er ook enkele andere klachten in de schouder ontstaan. Ook kunnen de pijnklachten een combinatie zijn van de hierboven beschreven meridianen.

OOR

Het oor wordt voorgesteld als een foetus (baby omgekeerd in de moederbuik). Op de oorlel worden alle punten teruggevonden van het hoofd. Iets hoger liggen de punten van de schouder. Bij schouderklachten zijn de punten van de schouder ook erg pijnlijk.

De acupuncturist zal na het stellen van de diagnose met behulp van een gouden of zilveren naald het juiste punt aanprikken, om zodoende de energie weer te herstellen. Vaak is het mogelijk om zelf het punt te masseren met een puntig voorwerp; het punt is gemakkelijk te vinden want deze zal altijd erg gevoelig zijn.

Acupunctuur is een veilige en natuurlijke geneeswijze die sinds 2000 jaar geleden toegepast werd voor alle soorten klachten waaronder ook schouderklachten. In handen van een gediplomeerde acupuncturist heeft u totaal niets te vrezen.

Tegenwoordig worden de behandelingen alleen gedaan met afzonderlijk en steriel verpakte wegwerpnaalden, die in bijzijn en voor de ogen van de patiënt geopend worden. Dit alles werkt mee aan een veilig en natuurlijk gevoel voor zowel de patiënt als de acupuncturist.

Lezers die meer willen weten over behandelingen met acupunctuur, kunnen de schrijver van deze rubriek altijd telefonisch of per brief bereiken. De brief moet wel voorzien zijn van naam, adres en telefoonnummer. Vragen zullen dan in deze rubriek beantwoord worden.

RUDOLF DE WIT